

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRK LEHÇELERİ ANABİLİM DALI**

145072

**KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİ
ARASINDAKİ ORTAK KELİMELE**

145072

MASTER TEZİ

**Hazırlayan
Mustafa Sıddık ÖZCAN**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Ferhat TAMİR**

Ankara-2004

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Mustafa Sıddık ÖZCAN'a **ait** Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi Arasındaki Ortak Kelimeler **adlı çalışma , jürimiz tarafından Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.**

(İmza)

Başkan

Akademik Unvanı, Adı Soyadı **Prof. Dr. ŞUAYİP KARAKAŞ**

(İmza)

Üye.....

Akademik Unvanı, Adı Soyadı **Doç. Dr. İSMET ÇETİN**

(İmza)

Üye.....

Akademik Unvanı, Adı Soyadı **Yrd. Doç. Dr. FERHAT TAMİR** (Danışman)

SÖZ BAŞI

Ortak bir tarihe, dile ve kültüre sahip olan Kazak Türkleri ile Türkiye Türklerinin lehçelerinde birçok ortak kelimenin bulunması tabiidir. Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi aynı dilin farklı lehçeleridir. Bu iki lehçe arasında bazı ses, kelime ve yapı farklılıkları olmakla birlikte birçok kelime ortaktır. Yaptığımız bu çalışmayla Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasındaki ortak kelimelerin ne kadar olduğunu bulmaya çalıştık.

Zengin bir kelime hazinesine sahip olmaları, sağlam dil kurallarına bağlı olmaları ve geniş bir alanda kullanılmaları bakımından Türk dünyasında önemli bir yere sahip olan bu iki Türk lehçesinin ortak kelimelerinin tespit edilmesi kanaatimizce son derece önemlidir.

Şu anda Kazak Türkçesi ve Türkiye Türkçesi sözlükleri bulunmakla birlikte bu iki Türk lehçesinin ortak kelimelerini tespit edip ortaya koyan bir çalışma bulunmamaktadır. Yaptığımız bu çalışmayla Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasındaki ortak kelime hazinesini ortaya koymaya çalıştık. Çalışmamızı, İ. K. Kenesbayev'in başkanlığındaki komisyonun hazırladığı iki ciltlik **Kazak Tilinin Tüsindirme Sözdüğü** ve Hasan Eren'in başkanlığındaki bir komisyonun hazırladığı, Türk Dil Kurumu tarafından basılan iki ciltlik **Türkçe Sözlük**'te yer alan kelimelerle sınırladık. Kazakistan'da ve Türkiye'de yaygın şekilde kullanılmaları ve ilmî geçerliliği olan komisyonlar tarafından hazırlanmış olmaları bu iki sözlüğü seçmemizin en önemli sebepleridir.

Her iki Türk lehçesi arasında bu lehçelerin kendine mahsus ses ve yapı özelliklerinden kaynaklanan bazı farklılıkların olması tabiidir. Bu farklılıkları göz önünde bulundurarak çalışmamızın başında öncelikle Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesini ses bakımından karşılaştırdık. Çünkü iki lehçe arasındaki ses denkliliğini bilmeden bir kelimenin ortak olup olmadığını tespit etmek kolay olmayacaktı.

Türemiş kelimelerin ortak olup olmadığını anlayabilmek için de Kazak Türkçesindeki yapım ekleriyle Türkiye Türkçesindeki yapım eklerini karşılaştırma gereği duyduk. Bu iki lehçe arasında yapım ekleri genellikle aynı olmakla birlikte Kazak Türkçesindeki kuvvetli ünsüz uyumundan kaynaklanan bazı farklılıklar bulunmaktadır. Bunun dışında birkaç farklı yapım ekini de tespit ederek karşılaştırdığımız kelimelerin ortak olup olmadığına karar verdik.

Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında tespit ettiğimiz ortak kelimeler, Kazak Türkçesinin alfabetik sırasına göre verilmiştir. Kelimelerin Kazak Türkçesindeki şekilleri, Latin harfli ve transkripsiyonlu olarak yer almıştır. Kelimelerin isim olduğunu “(is.)” şeklinde, fiil olduğunu “(f.)” şeklinde kısaltma ile belirttik. Kazak Türkçesi sözlüğünde “-w, -uw, -üw” şeklinde; Türkiye Türkçesi sözlüğünde “-mak, -mek” şeklinde gösterilen fiilden isim yapma eklerini, çalışmamızda “gel-” şeklinde ek işareti ile gösterdik.

Türkiye Türkçesi yazı dilinde çok kullanılmayan, ağızlarda yer alan ve taradığımız Türkçe sözlükte “hık.” şeklinde kısaltılarak alınan ortak kelimeleri biz de “hık.” şeklinde kısaltarak aldık. Ortak bir kelimenin mecaz anlamda kullanıldığını belirtmek için de Türkçe sözlükteki gibi kelimenin açıklamasının başına “mec.” kısaltmasını koyduk.

Bir kelimenin her iki lehçede de birden çok anlama gelmesi tabiidir. Bu durum dikkate alınarak birden çok anlamı olan ve bir veya birkaç ortak anlamı dışında anlamları bulunan ortak kelimeler farklı iki başlık altında ele alınmıştır.

Ses denkliklerini de göz önünde bulundurarak iki lehçe arasındaki ortak kelimeleri, “Hem Ses Hem Mânâ Bakımından Ortak Kelimeler”, “Aralarında Ses Farklılıkları Bulunan Mânâları Ortak Kelimeler”, “Yakın Mânâlı Kelimeler”, “Hem Ortak Hem de Farklı Mânâsı Bulunan Ortak Kelimeler” ve “Mânâ Bakımından Farklı Olan Ortak Kelimeler” başlıkları altında tasnif ederek inceledik.

İki lehçe arasında kelimelerde tespit ettiğimiz ortaklığın nasıl olduğunu tezimizin sonuç bölümünde ele aldık. Bu bölümde tespit ettiğimiz kelimelerin sayılarını vererek muşahhas bir sonuca ulaşmayı hedefledik.

Bu çalışmamızla Kazak Türklerine Türkiye Türkçesinin, Türkiye Türklerine de Kazak Türkçesinin öğretilmesine bir ölçüde katkıda bulunmuş olduğumuza inanıyorum. Çalışmam esnasında Kazak Türkçesi alanında Türkiye’de ilklere imza atan tez danışmanım Yard. Doç. Dr. Ferhat Tamir Hocama tavsiyelerinden ve yardımlarından dolayı teşekkür ediyorum.

Mustafa Sıddık ÖZCAN

İÇİNDEKİLER

SÖZ BAŞI	II
KISALTMALAR	VII
TRANSKRİPSİYON	VIII
I. BÖLÜM	
GİRİŞ	
I)KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİ ARASINDA BİR MUKAYESE	1
A) KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİNİN SESLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	1
1. KAZAK TÜRKÇESİNDE TÜRKİYE TÜRKÇESİNDEN FARKLI SESLER	1
2. KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİ ARASINDAKİ ÜNSÜZ DENKLİKLERİ	2
a. Türkçe Kelimelerde Görülen Ünsüz Denklikleri	2
b. Alınma Kelimelerde Görülen Ünsüz Denklikleri	9
c. Ünsüz düşmesi	11
d. Ünsüz türemesi	12
3.KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİ ARASINDAKİ ORTAK KELİMELEERDE GÖRÜLEN ÜNLÜ FARKLILIKLARI.....	13
a. Kalın Ünlülerin İncelmesi	13
b. İnce Ünlülerin Kalınlaşması	14
c. Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması	14
d. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi	16
e. Geniş Ünlülerin Daralması	17
f. Dar Ünlülerin Genişlemesi	18
g. Ünlü Türemesi	19
h. Ünlü Düşmesi	20
B) KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİNİN ŞEKİL BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI	20
a. İsimden İsim Yapan Ekler	20

b. İsimden Fiil Yapan Ekler	24
c. Fiilden İsim Yapım Ekleri	25
d. Fiilden Fiil Yapan Ekler	26

II. BÖLÜM

II) KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİ ARASINDAKİ ORTAK KELİMELELER.....	28
A) HEM SES HEM MÂNÂ BAKIMINDAN ORTAK KELİMELELER.....	28
B) ARALARINDA SES FARKLILIKLARI BULUNAN MÂNÂLARI ORTAK KELİMELELER.....	57
C) YAKIN MÂNÂLI KELİMELELER	157
1. SESLERİ AYNI OLAN YAKIN MÂNÂLI KELİMELELER.....	157
2. SES FARKLILIKLARI OLAN YAKIN MÂNÂLI KELİMELELER...	161
D) HEM ORTAK HEM DE FARKLI MÂNÂSI BULUNAN ORTAK KELİMELELER.....	170
1. SESLERİ AYNI OLUP HEM ORTAK HEM DE FARKLI MÂNÂSI BULUNAN ORTAK KELİMELELER.....	170
2. SESLERİ FARKLI OLUP HEM ORTAK HEM DE FARKLI MÂNÂSI BULUNAN ORTAK KELİMELELER.....	177
E) MÂNÂ BAKIMINDAN FARKLI OLAN ORTAK KELİMELELER....	193
1. SES BAKIMINDAN ORTAK OLUP MÂNÂ BAKIMINDAN FARKLI OLAN KELİMELELER.....	193
2. SES FARKLILIKLARI BULUNAN MÂNÂ BAKIMINDAN AYRI OLAN ORTAK KELİMELELER.....	200

III. BÖLÜM

SONUÇ

III) KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİ ARASINDAKİ ORTAK KELİMELELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	212
KAYNAKÇA.....	213
ÖZET.....	214

KISALTMALAR

bağ.	bağlaç
e.	edat
esk.	eski dilde
hlk.	halk ağzında
is.	isim
K.T.	Kazak Türkçesi
mec.	mecaz
s.	sıfat
T.T.	Türkiye Türkçesi
ünl.	ünlem
zf.	zarf
zm.	zamir

TRANSKRİPSİYON

Kazak Türkçesi:

Ө ө

У у

Х х

Қ қ

Ғ ғ

Ғ ғ

Türkiye Türkçesi:

Ä ä

W w

X x

Q q

Ñ ñ

Ğ ğ

GİRİŞ

1) KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİ ARASINDA BİR MUKAYESE

A. KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİNİN SESLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

1. KAZAK TÜRKÇESİNDE TÜRKİYE TÜRKÇESİNDEN FARKLI SESLER

Kazak Türkçesinde 24 ünsüz, 9 ünlü olmak üzere toplam 33 ses bulunmaktadır. Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesindeki seslerin birçoğu ortaktır. Ortak olan bu sesler şunlardır: **a, b, c (j) , ç, d, e, f, g, h, ı, i, k, l, m, n, o, ö, p, r, s, ş, t, u, ü, v, y, z.**

Kazak Türkçesinde Türkiye Türkçesinden farklılık gösteren altı ses vardır. Bu sesler aşağıda tarif edilmiştir:

ä : 'a' sesi ile 'e' sesi arasında telaffuz edilen açık "e" ünlüsüdür. Normalden hafif uzunca bir ünlüdür. İlk hecede görülür. Bu ünlünün bulunduğu hece aynı zamanda vurguludur.

w : (Dudak v'si.) Türkiye Türkçesindeki diş-dudak v'sinden farklı olarak dudakların büzüşüp yuvarlak bir şekil almasıyla söylenen bir "v" sesidir.

x : (Hırıltılı hı) Gırtlığa yakın bir yerde söylenen hırıltılı hı sessidir.

q : Sadece kalın ünlülü kelimelerde bulunur. Türkiye Türkçesindeki kalın k(a)'ya göre damağın daha arka tarafında söylenen kalın bir k(a) sesidir.

ñ : (Nazal n) Türkiye Türkçesindeki n'ye göre kalın, burun akıcısı bir ünsüzdür. Ön damakta teşekkül eder.

ĝ : Sadece kalın ünlülü kelimelerde bulunan, Türkiye Türkçesindeki kalın ğ'ye göre damağın daha arkasında ve gırtlığa yakın bir yerde teşekkül eden sedalı (tonlu) bir ünsüzdür.

2. KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİ ARASINDAKİ ÜNSÜZ DENKLİKLERİ

a. Türkçe Kelimelerde Görülen Ünsüz Denklikleri:

Bu denklikler, Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında Türkçe asıllı ortak kelimelerde görülür. İki lehçe arasındaki denklikler aşağıda belirtilmiştir.

1. s – ř denkliğı:

Kazak Türkçesindeki bütün **s'** ler Türkiye Türkçesinde **'ř'** şeklindedir.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

bas

tas

tis

qus

kisi

qıs

iste-

Türkiye Türkçesi:

baş

taş

diş

kuş

kişi

kış

işle-

2. ř – ĉ denkliğı:

Kazak Türkçesindeki bütün **ř'** ler Türkiye Türkçesinde **'ĉ'** şeklindedir.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

ř

şeşek

ağaş

Türkiye Türkçesi:

ĉ

ĉiĉek

ağaç

işin	üçin
uş-	uç-
iş-	iç-
keş-	geç-

3. j- – y- denkliği:

Kazak Türkçesinde kelime başındaki bütün j' ler Türkiye Türkçesinde 'y' şeklindedir.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

Türkiye Türkçesi:

jıl	yıl
jel	yel
jol	yol
jer	yer
jeti	yedi
jürek	yürek
jaz	yaz
jat-	yat-
jaz-	yaz-

4. b- – v- denkliği:

Eski Türkçede bazı kelimelerin başında bulunan 'b' sesi, Kazak Türkçesinde 'b' olarak devam ederken Türkiye Türkçesinde 'v' olmuştur.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

Türkiye Türkçesi:

bar	var
barlıq	varlık
bar-	var-
ber-	ver-

5. k- – g- denkliği:

Kazak Türkçesinde Türkçe asıllı kelimelerin başındaki bütün k'ler Türkiye Türkçesinde 'g' şeklindedir.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

keme

köz

köl

kiyik

kün

kel-

kör-

kül-

Türkiye Türkçesi:

gemi

göz

göl

geyik

gün

gel-

gör-

göl-

6. t- – d- denkliği:

Kazak Türkçesinde Türkçe asıllı kelimelerin başındaki bütün t'ler Türkiye Türkçesinde 'd' şeklindedir.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

til

tört

tis

temir

taw

tal

tur-

tök-

tik-

Türkiye Türkçesi:

dil

dört

diş

demir

dağ

dal

dur-

dök-

dik-

7. m – b denklığı:

Kazak Türkçesinde, sonunda ‘-n’ ünsüzü bulunan kelimelerin başındaki ‘m-’ ler Türkiye Türkçesinde ‘b’ şeklindedir.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

men

miñ

murın

moyın

min-

Türkiye Türkçesi:

ben

bin

burun

boyun

bin-

8. b – m denklığı:

Kazak Türkçesinde ‘m’ ünsüzü bir kısım sedâlı ünsüzlerden sonra geldiğinde değişerek ‘b’ olur. Bu değişme özellikle ‘m’ ünsüzü ile başlayan (-me, -ma fiilden isim yapma eki, -me-, -ma- fiilden olumsuz fiil yapma eki ve me, ma soru eki) eklerde görülür. Bu ekler m, n, ñ, ve z sedâlı ünsüzlerinden sonra geldiğinde başlarındaki m’ler b’ye dönüşür.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

cazba

süzbe

qonba-

minbe-

sönbe-

sezbe-

jumba-

dedim be?

oyun ba?

sen be?

aldıñ ba?

Türkiye Türkçesi:

yazma (Elle yazılmış olan.)

süzme (Süzülmüş yoğurt.)

konma-

binme-

sönme-

sezme-

yumma-

dedi mi?

oyun mu?

sen mi?

aldın mı?

kördiñ be?

az ba?

gördün mü?

az mı?

9. m – p denklığı:

Kazak Türkçesinde ‘m’ ünsüzü, sedâsız ünsüzlerden (k, q, p, s, ş, t) sonra geldiğinde değişerek ‘p’ olur. Özellikle ‘m’ ünsüzü ile başlayan (-me, -ma fiilden isim yapma eki, -me-, -ma- fiilden olumsuz fiil yapma eki ve me, ma soru eki) eklerde görülen bu değişmeye Türkiye Türkçesinde rastlanmaz.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

jetpis(cetpis)

baspa

şaqpaq

atpa

aşpa

aqpa

tüşpe

aldıq pa?

kördik pe?

bos pa?

ağaş pa?

sağat pa?

Türkiye Türkçesi:

yetmiş

basma

çakmak

atma

açma

akma

düşme

aldık mı?

gördük mü?

boş mu?

ağaç mı?

saat mi?

10. ‘g’ ve ‘ğ’ ile ilgili denklıklar:

a) Eski Türkçede kalın ünlülü ve tek heceli olan kelimelerin sonundaki ‘ğ’ ların büyük bir kısmı Kazak Türkçesinde ‘w’ olurken Türkiye Türkçesinde ‘ğ’ olmuştur.

Örnekler:

Eski Türkçe:

tağ

Kazak Türkçesi:

taw

Türkiye Türkçesi:

dağ

tuğ	tuw	tuğ
bağ	baw	bağ
toğ-	tuw-	doğ-
sağ	saw	sağ

Ancak bazı kelimelerde bu 'ğ' lar Kazak Türkçesinde 'y' olurken Türkiye Türkçesinde 'ğ' olmuştur.

Örnekler:

Eski Türkçe:	Kazak Türkçesi:	Türkiye
Türkçesi:		
buğday	biyday	buğday
sığ	sıy	sığ
bağla-	bayla-	bağla-

b) Eski Türkçedeki fiillerden isim yapma eki olan '-g' ve '-ğ' ekleri Kazak Türkçesinde '-w' olurken, Türkiye Türkçesinde düşmüştür.

Örnekler:

Eski Türkçe:	Kazak Türkçesi:	Türkiye Türkçesi:
ağığ	awruw	ağrı
yaylağ	caylaw	yayla
botağ	boyaw	boya

c) Eski Türkçede kelime içindeki '-ğ' lar Kazak Türkçesinde büyük ölçüde 'w' olurken Türkiye Türkçesinde 'ğ' şeklindedir.

Örnekler:

Eski Türkçe:	Kazak Türkçesi:	Türkiye Türkçesi:
ağır	awır	ağır
bağır	bawır	bağır
doğru	tuwra	doğru
ağız	awız	ağız

Bu '-ğ' ların bir kısmı da Kazak Türkçesinde 'y' olmuştur.

Örnekler:

Eski Türkçe:	Kazak Türkçesi:	Türkiye Türkçesi:
sıgır	sıyır	sığır
bığday	bıyday	buğday

d) Eski Türkçede ince ünlülü ve tek heceli kelimelerin sonundaki bazı **g**'ler, Kazak Türkçesinde **'y'** olurken Türkiye Türkçesinde **'ğ'** olmuştur.

Örnekler:

Eski Türkçe:	Kazak Türkçesi:	Türkiye Türkçesi:
deg-	tiy-	değ-
öğret-	üyret-	öğret-

11. - k - – - g - denkliği:

Kazak Türkçesinde bazı kelimelerde iki ünlü arasında kalan ince **k**'ler **'g'** olurken Türkiye Türkçesinde **'k'** şeklini korur.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:	Türkiye Türkçesi:
egin	ekin
ögiz	öküz
segiz	sekiz

12. - k - – - ğ - denkliği:

Kazak Türkçesinde bazı kelimelerde iki ünlü arasında kalan kalın **k**'lar **'ğ'** olurken Türkiye Türkçesinde **'k'** şeklini korur.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:	Türkiye Türkçesi:
toğız	dokuz
ağım	akım
ağıs	akış

13. d , t – l denkliği:

Kazak Türkçesinde birtakım eklerde ‘l’ ünsüzü, ünlülerden ve ‘r, w, y’ ünsüzlerinden sonra ‘l’ şeklinde; ‘l, m, n, ñ, z’ ünsüzlerinden sonra ‘d’ şeklinde; ‘p, t, s, ş, k’ ünsüzlerinden sonra ise ‘t’ şeklinde gelirken Türkiye Türkçesinde her zaman ‘l’ şeklindedir, değışiklik arz etmez.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

Türkiye Türkçesi:

aylık

aylık

kirlen-

kirlen-

barlıq

varlık

adamlar

adamlar

kelinder

gelinler

jıldıq

yıllık

qandı

kanlı

közdi

gözlü

izde-

izle-

ädepti

edepli

attat

atlar

dostıq

dostluk

quttı

kutlu

küşti

güçlü

bastıq

başlık

aştıq

açlık

aşıqtıq

açıktık

b. Alınma Kelimelerde Görülen Ünsüz Denklikleri:

Kazak Türkçesine yabancı dillerden giren kelimeler büyük ölçüde Kazak Türkçesinin ses uyumlarına uydurulmuştur. Kazak Türkçesinde kuvvetli bir Türkçeleştirme görülür. Ancak Türkiye Türkçesine girerken bu

kelimelerin aslına daha yakın olduğu ortaya çıkar. Bu denklikler sadece ortak kelimelerde görülür.

1. p , b – f denkliği:

Alınma kelimelerdeki **f** 'ler Kazak Türkçesinde çoğunlukla **'p'** bazen de **'b'** olurken Türkiye Türkçesinde **'f'** şeklini muhafaza etmiştir.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

däpter

pikir

opa

payda

Batima

Bata

balşı

Türkiye Türkçesi:

defter

fikir

vefa

fayda

Fatma

Fatiha

falcı

2. ʕ(') – ğ denkliği:

Arapça kelimelerdeki ayın sesi **'ʕ'**, Kazak Türkçesinde **'ğ'** olurken Türkiye Türkçesinde düşer.

Örnekler:

Arapça:

Türkçesi:

'ilm

'âlim

'ömr

'asr

sa'at

ma'na

mu'allim

Kazak Türkçesi:

ğılım

ğalım

ğumir

ğasır

sağat

mağına

muğalim

Türkiye

ilim

âlim

ömür

asır

saat

mânâ

muallim

3. h – Ø , q- denkliği:

Kelime başındaki **h (x)**'ler Kazak Türkçesinde ya düşer ya da '**q**' nszne dönüşür. Türkiye Türkçesinde ise hırıltılı **h (x)** olmadığında bu nsz '**h**' şeklindedir.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

qabar

baq

qızmet

zir

kim

aqır

Türkiye Türkçesi:

haber

baht

hizmet

hazır

hakim

hir

4. b – p denkliği:

Alınma kelimelerin bir kısmında kelime başındaki '**p**' nsz, Kazak Türkçesinde **b**'ye dönüşürken Türkiye Türkçesinde '**p**' şeklini korumuştur.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

bağalı

bazar

baluwan

Türkiye Türkçesi:

pahalı

pazar

pehlivan

c. nsz düşmesi:

Kazak Türkçesinde kelime başında, kelime ortasında ve kelime sonunda nsz düşmesi olabilir. nsz düşmesi özellikle alınma kelimelerde görülür.

1. h düşmesi:

Alınma kelimelerin başında ortasında ve sonunda görülür.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

äbden

äcet

äkim

älek

äwes

kär

köne

künakar

Alla

küna

Türkiye Türkçesi:

hepten

hacet

hakim

helâk

heves

kahır

köhne

günahkâr

Allah

günah

2. t düşmesi:

Kelime ortasında ve sonunda görülür.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

alpıs

baq

dos

Türkiye Türkçesi:

altmış

baht

dost

d. Ünsüz türemesi:**y türemesi:**

Alınma kelimelerin Türkçeleştirilmesi esnasında kelime ortasında ve kelime sonunda görülür.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

Cebreyil

kağıyda

aqıyqat

ayla

Türkiye Türkçesi:

Cebraıl

kâide

hakikât

hile

3. KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİ ARASINDAKİ ORTAK KELİMELEERDE GÖRÜLEN ÜNLÜ FARKLILIKLARI

Kazak Türkçesindeki alınma kelimeler, büyük ölçüde Kazak Türkçesinin ses yapısına uyum sağlamıştır. Kazak Türkçesinde kuvvetli bir Türkçeleştirme vardır. Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesindeki ortak kelimelerde görülen bu Türkçeleştirmeler Arapça, Farsça kelimelerin kalınlık-incelik uyumuna uydurulması sonucu ortaya çıkmıştır. Bu ünlü farklılıklarının başlıcaları şunlardır:

a. Kalın Ünlülerin İncelmesi:

1. a'ların ä olması :

Bazı alınma kelimelerdeki 'a' ünlüsü Kazak Türkçesinde ä'ye dönüşürken Türkiye Türkçesinde 'a' şeklindedir.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

ädet

äreket

älsiz

tälim

äli

Türkiye Türkçesi:

âdet

hareket

halsiz

talim

hâlâ

2. e'lerin a olması:

Bazı alınma kelimelerde ikinci hecedeki 'a' ünlüsü Kazak Türkçesinde e'ye dönüşürken Türkiye Türkçesinde 'a' şeklini korumuştur.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

älek

zeket

ayleker

Türkiye Türkçesi:

helak

zekat

hilekar

b. İnce Ünlülerin Kalınlaşması:

1. a 'ların e olması:

Bazı alınma kelimelerdeki 'e' ünlüsü Kazak Türkçesinde a'ya dönüşürken Türkiye Türkçesinde 'e' şeklini korumuştur.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

alwan

Camal

qalam

talap

Türkiye Türkçesi:

elvan

Cemal

qalem

taleb

2. i'lerin ı olması:

Bazı alınma kelimelerdeki 'i' ünlüsü Kazak Türkçesinde ı'ya dönüşürken Türkiye Türkçesinde 'i' şeklini korumuştur.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

aqıyqat

qaranpır

paqır

ğalım

Türkiye Türkçesi:

hakikat

karanfil

fakir

âlim

Türkçe bin > mıñ ve bin- > mın- kelimelerinde de bu değişim görülür.

c. Düz Ünlülerin Yuvarlaklaşması:

1. a ve e'lerin o ve ö olması:

'v' ünsüzünün tesiriyle alınma kelimelerdeki 'a' ve 'e' ünlüleri Kazak Türkçesinde 'o' ve 'ö'ye dönüşürken Türkiye Türkçesinde 'a' ve 'e' şeklini korumuştur.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

ökil

opa

obal

otan

Türkiye Türkçesi:

vekil

vefa

vebal

vatan

2. i ve ü'lerin ö olması:

Bazı alınma kelimelerin başındaki 'v' ünsüzü kendinden sonra gelen 'i' ve 'ü' ünlülerini 'ö' ünlüsüne dönüştürmüştür. 'i' ve 'ü' ünlüleri Kazak Türkçesinde 'ö'ye dönüşürken Türkiye Türkçesinde 'i' ve 'ü' şeklini korumuştur.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

ökim

ölke

ölayat

Türkiye Türkçesi:

hüküm

Ülke

vilayet

3. e'lerin ü olması:

'y' ünsüzünün tesiriyle Kazak Türkçesinde 'ü' olan Türkçe kelimelerin Türkiye Türkçesinde 'e' ünlüsüne dönüştüğü görülür.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

tüye

üy

üyir-

Türkiye Türkçesi:

deve

ev

evir-

d. Yuvarlak Ünlülerin Düzleşmesi:

1. u'ların ı olması:

Ünlü benzeştirmesi sonunda meydana gelir. Türkçe ve alınma kelimelerde ikinci hecedeki 'u' ünlüsü, Kazak Türkçesinde 'ı' olurken Türkiye Türkçesinde 'u' şeklindedir.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

qabıl

qudıq

qabık

kabırğa

tawıq

tuqım

Türkiye Türkçesi:

kabûl

kuyu

kabuk

kaburga

tavuk

tohum

2. u'ların a olması:

Ünlü benzeştirmesi sonucu Kazak Türkçesinde 'tuwra' olan kelime Türkiye Türkçesinde 'doğru' şeklindedir.

3. ü'lerin i olması:

Ünlü benzeştirmesi sonunda meydana gelir. Türkçe ve alınma kelimelerde 'ü' ünlüsü, Kazak Türkçesinde 'i' olurken Türkiye Türkçesinde 'ü' şeklindedir.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

ökimet

biyik

öli

ömir

Türkiye Türkçesi:

hükümet

büyük

ölü

ömür

e. Geniş Ünlülerin Daralması:

1. o'ların u olması:

Kelime başında ve ilk hecede geniş-yuvarlak ünlülerin daraldığı görülür. 'o' ünlüsü, Kazak Türkçesinde 'u' olurken Türkiye Türkçesinde 'o' şeklini korumuştur.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

sura-

tuw-

tuwra

Türkiye Türkçesi:

sor-

doğ-

doğru

2. e'lerin i olması:

İlk hecede 'y' ve 'I' ünsüzlerinin daraltıcı etkisiyle meydana gelir. 'e' ünlüsü, Kazak Türkçesinde 'i' olurken Türkiye Türkçesinde 'e' şeklini korumuştur.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

biy

biyda

tilipon

Türkiye Türkçesi:

bey

peyda

telefon

3. ö'lerin ü olması:

'y' ünsüzünün daraltıcı etkisiyle Türkiye Türkçesindeki 'ö' ünlüsü, Kazak Türkçesinde 'ü' şeklindedir.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

ügit

ügit-

üyret-

Türkiye Türkçesi:

öğüt

öğüt-

öğret-

4. ö'lerin u olması:

Alınma kelimelerdeki 'ğ' ünsüzünün kalınlaştırıcı tesiri ile ortaya çıkar. Kazak Türkçesinde 'u' ünlüsü Türkiye Türkçesinde 'ö' şeklindedir.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

ğumır

ğurıp

Türkiye Türkçesi:

ömür

örf

f. Dar Ünlülerin Genişlemesi:

1. i'lerin ä veya e olması:

İlk hecelerde bulunan 'i' ünlülerinin 'e' olması temayülü vardır. Ancak bazı kelimelerde bu değişim tam olmaz ve i'ler ä'ye dönüşür.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

äki

däwit

cäne

pälen

Türkiye Türkçesi:

iki

divit

yine

filan

2. ı'ların a olması:

Soru eki mı' da görülür: var mı? > bar ma?

3. ü'lerin ö olması:

Bazı kelimelerde Kazak Türkçesindeki 'ö' ünlüsü Türkiye Türkçesinde 'ü' şeklindedir.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

kögerşin

közel

Türkiye Türkçesi:

güvercin

güzel

bögelek

bügelek

g. Ünlü Türemesi:**1. Başta ünlü türemesi:**

'l' ve 'r' ünsüzleri ile başlayan alınma kelimelerde görülür. Türkçede 'l' ve 'r' ünsüzleri ile kelime başlamamaktadır.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

ırza

ilegen

Orıs

urıqsat

Türkiye Türkçesi:

rıza

leğen

Rus

ruhsat

2. Ortada ünlü türemesi:

Alınma kelimelerin ve bazı Türkçe kelimelerin sonunda 'rk', 'lk', 'lp', 'rs', 'rz' şeklinde iki ünsüz yan yana gelmesi durumunda iki ünsüz arasında 'l' ve 'i' ünlüleri türer.

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

mülik

xalıq

qırıq

alıp

arıtsan

arız

borış

quwanış

qorıq -

Türkiye Türkçesi:

mülk

halk

kırk

alp

arслан

arz

borç

kıvanç

kork –

h. Ünlü Düşmesi:

1. Orta hece ünlüsünün düşmesi:

Orta hecenin vurgusuz olmasıyla ortaya çıkar:

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

aspan

aşna

apiyın

Türkiye Türkçesi:

asuman

aşına

afyon

2. Her iki hecesinde de aynı ünlü bulunan bazı kelimelerin ikinci ünlüsü düşer:

Örnekler:

Kazak Türkçesi:

arba

kilti

Türkiye Türkçesi:

araba

kilit

B. KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİNİN ŞEKİL BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Kazak Türkçesindeki yapım ekleri genellikle, Türkiye Türkçesindeki yapım ekleriyle aynı olmakla birlikte bazı ses farklılıkları ortaya çıkmıştır. Ses bakımından farklılık olan eklerle Türkiye Türkçesinde bulunmayan ekler şunlardır:

a. İsimden İsim Yapan Ekler:

1. **-lık:** Türkiye Türkçesinde **-lık, -lik, -luk, -lük** şekilleri bulunan bu ek Kazak Türkçesinde ünlülerden ve 'r, w, y' seslerinden sonra **-lıq, -lik;**

‘z, m, ñ, n, l’ ünsüzlerinden sonra -dıq, -dik; ‘p, t, s, ş, k’ ünsüzlerinden sonra da -tıq, -tik şeklinde gelmektedir.

‘lıq, -lik’ şekline örnekler:

Kazak Türkçesi:

ağalıq

cağalıq

iyelik

birlik

erlik

aylıq

Türkiye Türkçesi:

ağalık

yakalık

iyelik

birlik

erlik

aylık

‘-dıq, -dik’ şekline örnekler:

Kazak Türkçesi:

azdıq

arsızdıq

älsizdik

adamdıq

duspandıq

bütindik

Türkiye Türkçesi:

azlık

arsızlık

halsizlik

adamlık

düşmanlık

bütünlük

‘-tıq, -tik’ şekline örnekler:

Kazak Türkçesi:

bastıq

azattıq

aşıqtıq

Türkiye Türkçesi:

başlık

azatlık

açıklık

2. -lı: Türkiye Türkçesinde “-lı, -li, -lu, -lü” şekilleri bulunan bu ek Kazak Türkçesinde ünlülerden ve ‘r, v, y’ ünsüzlerinden sonra “-lı, -li” ; ‘z, m, ñ, n, l’ ünsüzlerinden sonra “-dı, -di” ; ‘p, t, s, ş, k’ ünsüzlerinden sonra da “-tı, -ti” şeklinde gelmektedir.

‘lı, -li’ şekline örnekler:

Kazak Türkçesi:

caġalı

däreceli

türli

buwlı

aylalı

Türkiye Türkçesi:

yakalı

dereceli

türlü

buğulu

hileli

‘-dı, -di’ şekline örnekler:

Kazak Türkçesi:

candı

beyildi

bilimdi

Türkiye Türkçesi:

canlı

meyilli

bilimli

‘-tı, -ti’ şekline örnekler:

Kazak Türkçesi:

esepti

ayıptı

etti

ädiletti

küşti

bilikti

Türkiye Türkçesi:

hesaplı

ayıplı(Kusurlu)

etli

adaletli

güçlü

bilgili

3. -şı (şi): Türkiye Türkçesinde -cı, -ci, -cu, -cü; -çı, -çi -çu, -çü şekilleri bulunan bu ek, ünsüz değişikliği sonucu Kazak Türkçesinde -şı, -şi şeklindedir.

örnekler:

Kazak Türkçesi:

eginşi

elşi

temirşi

cazuwşı

cärdemşi

Türkiye Türkçesi:

ekinci

elçi

demirci

yazıcı

yardımcı

4. -ğı (-gi, -qı,-ki) : Türkiye Türkçesindeki **-ki** aitlik eki Kazak Türkçesinde kalınlık incelik uyumuna uyar; ünlülerden ve sedalılardan (yumuşak sessizlerden) sonra **‘ğ, g’** ; sedasızlardan (sert sessizlerden) sonra **‘q’** ile başlar.

örnekler:

Kazak Türkçesi:

keşegi

bügingi

erteñgi

tüngi

keşki

qısqı

tısqı

Türkiye Türkçesi:

dünkü

bugünkü

yarınki

geceki

akşamki

kıştaki

dıştaki

5. -das (-des, -tas, -tes): Türkiye Türkçesindeki **-daş , -deş** ekinin karşılığı olan bu ekin Kazak Türkçesinde **-las, -les** şekilleri de vardır.

örnekler:

Kazak Türkçesi:

köñildes

şekeralas

pikirles

Türkiye Türkçesi:

gönüldaş

sınırdaş

fikirdeş

6. -şaq (-şek): Türkiye Türkçesinde **‘-cak, -cek, -gaç, -geç, -gan, -gen, -kan, -ken’** şekilleri bulunan bu ek, ünsüz değişikliği ve şekil farklılığı sonucu Kazak Türkçesinde **-şaq, -şek** şeklindedir.

örnekler:

Kazak Türkçesi:

erіншек

umıtшаq

Türkiye Türkçesi:

erincek - üşengeç

unutkan

7. -ew (-aw): Türkiye Türkçesinde karşılığı bulunmayan bu ek, Kazak Türkçesinde sayılara gelerek beraberlik ifade eder.

örnekler:

Kazak Türkçesi:

ekew

üşew

törtew

Türkiye Türkçesi:

ikisi (birlikte)

üçü

dördü

8. -dağan (-degen, -tağan, -tegen): Türkiye Türkçesinde sayılara gelerek çokluk anlamı katan **-larca, -lerce** ekinin Kazak Türkçesindeki karşılığı **-dağan, -degen, -tağan, -tegen** ekidir.

örnekler:

Kazak Türkçesi:

ondağan

qırıqtağan

jüzdegen

mıñdağan

Türkiye Türkçesi:

onlarca

kırıktan çok

yüzlerce

binlerce

b. İsimden Fiil Yapan Ekler:

1. -la- : Türkiye Türkçesinde **-la-, -le-** şekilleri bulunan bu ek Kazak Türkçesinde ünlülerden ve **'r, w, y'** seslerinden sonra **-la-, -le-** ; **'z, m, ñ, n, l'** ünsüzlerinden sonra **-da-, -de-**; **'k, p, t, s, ş'** ünsüzlerinden sonra da **-ta-, -te-** şeklinde gelmektedir.

'-la, -le-' şekline örnekler:

Kazak Türkçesi:

ecele-

belgile-

destele-

äzirle-

Türkiye Türkçesi:

hecele-

belgile-

destele-

hazırla-

'-da-, -de-' şekline örnekler:

Kazak Türkçesi:

adımda-

Türkiye Türkçesi

adımla-

kebinde-

kefenle-

közde-

gözle-

‘-ta-, -te-’ şekline örnekler:

Kazak Türkçesi:

Türkiye Türkçesi

esepte-

hesapla-

enbekte-

emekle-

atta-

atla-

kümiste-

gümüşle-

2. -ay-, -ey- : Türkiye Türkçesinde genellikle sıfatlardan fiil yapan –**al-**, –**el-** eki ve daha çok renk bildiren isimlerden sonra gelen **-r**, **-ar**, **-er** ekleri, Kazak Türkçesinde **-ay-**, **-ey-** şeklindedir.

Kazak Türkçesi:

Türkiye Türkçesi

azay-

azal-

karay-

karar-

şömey-

çömel-

3. -qar- (-ker-, -ġar-, -ger-): Bu ekin Türkiye Türkçesinde karşılığı yoktur.

Kazak Türkçesi:

Türkiye Türkçesi

başqar-

yönet-, başçılık et-

esker-

hatırda tut-

4. -sın- (sin-): Bu ekin Türkiye Türkçesinde karşılığı yoktur.

Kazak Türkçesi:

Türkiye Türkçesi

jüreksin-

çekin-

azsın-

azımsa-

c. Fiilden İsim Yapım Ekleri:

1. -uw (-üw, -w): Kazak Türkçesinde mastar ekidir.

Kazak Türkçesi:	Türkiye Türkçesi
berüw	bermek
körüw	görmek
istew	işlemek

2. -ma: Türkiye Türkçesinde **-ma, -me** şekilleri bulunan bu ek, Kazak Türkçesinde ünlülerden ve ‘l, r, w, y’ ünsüzlerinden sonra **-ma, -me** ; ‘m, n, ñ, z’ ünsüzlerinden sonra **-ba, -be** ; ‘k, p, t, s, ş’ ünsüzlerinden sonra **-pa, -pe** şeklindedir.

Kazak Türkçesi:	Türkiye Türkçesi
tüyme	düğme
baspa	basma (yayın evi)
köşpe	göçme
cazba	yazma

3. -ıs (-is): Türkiye Türkçesindeki **-ış , -iş, -uş, -üş** ekinin karşılığı olan bu ek, ses değişikliği sonucu Kazak Türkçesinde **-ıs, -is** şeklindedir.

Kazak Türkçesi:	Türkiye Türkçesi
kelis	geliş
kiyiniş	giyiniş
külis	gölüş

4. -ğış (-giş, -qış, -kiş): Türkiye Türkçesindeki **-ıcı, -ici, -ucu, -ücü** ekinin karşılığı, Kazak Türkçesinde **-ğış, -giş, -kış, -kiş** şeklindedir.

Kazak Türkçesi:	Türkiye Türkçesi
urğış	vurucu
atqış	atıcı

d. Fiilden Fiil Yapan Ekler:

-ğız- (-giz-, -qız-, -kiz-): Türkiye Türkçesindeki **-dır, -dir, -tır, -tir** ekinin karşılığı, Kazak Türkçesinde **-ğız-, -giz-, -qız-, -kiz-** şeklindedir.

Kazak Türkçesi:

urğız-

turğız-

kirgız-

bergiz-

cawgız-

caqqız-

aşqız-

baqqız-

Türkiye Türkçesi

vurdur-

durdur-

girdir-

verdir-

yağdır-

yaktır-

açtır-

baktır-

İKİNCİ BÖLÜM

II) KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİ ARASINDAKİ ORTAK KELİMELELER

Türk dilinin iki ayrı lehçesi olan Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesinde ortak kelimelerin olması tabiidir. Ancak bu ortak kelimelerin bir kısmı hem ses hem mânâ bakımından aynı, bir kısmı ses bakımından bazı farklılıklar göstermekle beraber mânâ bakımından aynı, bir kısmı da ortak olmalarına rağmen farklı mânâlar yüklenmiş kelimelerdir.

A) HEM SES HEM MÂNÂ BAKIMINDAN ORTAK KELİMELELER

Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesinde aynı anlamda kullanılan ortak kelimeler vardır. Bu kelimelerin bir kısmında bazı ses farklılıkları olmakla birlikte bazı kelimeler hem ses hem anlam bakımından aynıdır. Bu bölümde Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında hem ses hem mana bakımından ortak olan kelimeler yer almaktadır. Kelimelerin Kazak alfabesi sırasına göre önce Kazak Türkçesindeki şekilleri verilmiş, bu kelimelerin karşısında da Türkiye Türkçesindeki karşılıkları yer almıştır.

Bir kelimenin birden çok anlamı olduğunda Kazak Türkçesi ve Türkiye Türkçesinde kelimelerin hangi ortak anlamları varsa bunları tespit edip kelimenin Türkiye Türkçesinin yanında parantez içinde verdik. Bir kelimenin Kazak Türkçesinde Türkiye Türkçesiyle ortak anlamı dışında bir anlamı daha varsa bu ikinci anlam bu bölüme alınmadı. Ses benzerliği olup anlamları farklı olan bu kelimelere, “Mânâ Bakımından Farklı Olan Ortak Kelimeler” bölümünde tekrar yer verdik.

A

KAZAK TÜRKHESİ

TÜRKİYE TÜRKHESİ

Avans (is.):

Avans

Adam (I) (is.):

Adam (İnsan, saygıdeğer, millete faydalı kimse.)

Adam (II) (is.):

Adam (İyi yetişmiş değerli kimse.)

Adres (is.):

Adres

Adım(is.):

Adım

Azap(is.):

Azap (Ceza, sıkıntı.)

Azar(is.):

Azar (Paylama)

Azat(is.):

Azat (Müstakil, hür, serbest bırakılmış olan.)

Azdır- (f.):

Azdır- (Azmasına sebep olmak, şımartmak, saptırmak.)

Azot(is.):

Azot

Az(is.):

Az

Az- (f.):

Az- (Taşkınılıkta ileri gitmek.)

Azıq(is.):

Azık

Ay(I) (is.):

Ay (Yer yuvarlağının uydusu olan gök cismi.)

Ay (II) (is.):

Ay (Senenin on ikide biri, otuz gün.)

Ay (III) (ünl.):

Ay! (Birdenbire duyulan acı, sevinç, üzüntü belirtisi.)

Aydın (is.):

Aydın (Işıklı, aydınlık, kültürlü, okumuş, görgülü.)

Aylık (I) (is.):

Aylık (Görev karşılığı her ay için ödenen para, maaş.)

Aylık (II) (is.):

Aylık (Bir ay içinde yapılan veya bir ay süren.)

Ayna (is.):	Ayna
Ayran (is.):	Ayran
Ayrıl- (f.):	Ayrıl-
Aysız (is.):	Aysız (Ay ışığı olmayan, karanlık.)
Ayıp (is.):	Ayıp
Ayırma (is.):	Ayırma
Ayır- (f.):	Ayır-
Aq (is.):	Ak (Beyaz)
Ak- (f.):	Ak- (Akıcı maddelerin bir yerden başka yere gitmesi.)
Aqsaq (is.):	Aksak (Aksayan , topallayan.)
Aqsaqal (is.):	Ak sakal (Köyün veya mahallenin ihtiyar heyetinde olan kimse.)
Aqsat- (f.):	Aksat-
Aqsa- (f.):	Aksa-
Aqtar- (f.):	Aktar-
Aqtarıl- (f.):	Aktarıl- (Aktarılmak, dökülmek.)
Aqşam (is.):	Akşam
Aqıl (is.):	Akıl
Al (is.):	Al (Kanın rengi, kızıl.)
Ala (is.):	Ala (Alaca, çok renkli.)
Alan (is.):	Alan (Düz, açık geniş yer, meydan.)
Aldan- (f.):	Aldan-
Aldat- (f.):	Aldat-
Aldırt- (f.):	Aldırt-
Aldır- (f.):	Aldır-
Altı (is.):	Altı (Sayı)
Altın (is.):	Altın
Al-(f.):	Al-
Alın-(f.):	Alın-
Amin (is.):	Amin
Ana (is.):	Ana

Analıq (is.):	Analık (Annelik, ana olma durumu.)
Ant (is.):	Ant
Apar- (f.):	Apar- (Almak. Alıp götürmek.)
Ar (is.):	Ar (Namus.)
Ara (is.):	Ara
Aralıq (is.):	Aralık (İki şey arasındaki açıklık, sıra, vakit.)
Arqa (is.):	Arka (Bir şeyin temel tutulan yüzünün tam tersi.)
Arqalan- (f.):	Arkalan- (Kendisine yardım edilmek.)
Arqala-(f.):	Arkala- (Arkasına almak, yüklenmek.)
Arlan- (f.):	Arlan- (Utanmak, ar saymak.)
Arpa (is.):	Arpa
Art (is.):	Art (Arka, geri.)
Art-(f.):	Art- (Çoğalmak.)
Artıq (is.):	Artık (Fazla, çok.)
Arıq (is.):	Arık (Zayıf, cılız.)
Astar (is.):	Astar (Giyecek, perde, çanta, ayakkabı gibi şeylerde kumaş veya derinin iç tarafına geçirilen ince kat.)
Astır-(f.):	Astır-
Asıl-(f.):	Asıl-
At (is.):	At
Ata- Ana (is.):	Ata ana
Atalıq (is.):	Atalık (Babalık, ataya yakışır davranış.)
Atom (is.):	Atom
At- (f.):	At-
Avlan-	Avlan-
Avla-	Avla-
Ayaz (is.):	Ayaz
Ayaq (is.):	Ayak
Ayaqsız (is.):	Ayaksız

Ayan (is.):

Ayan (Belli, açık)

Ayıq- (f.):

Ayıq- (Ayılmak, kendine gelmek.)

B

Bay (is.):

Bay (Zengin, malı çok olan.)

Baykuş (is.):

Baykuş

Bayraq (is.):

Bayrak

Bakteriyolog (is.):

Bakteriyolog

Baqır (is.):

Bakır

Bal (is.):

Bal

Bala (is.):

Bala (Yavru, çocuk.)

Baldız (is.):

Baldız (Erkeğe göre karısının kız kardeşi.)

Balta (is.):

Balta

Baltala- (is.):

Baltala-

Balıq (is.):

Balık

Basketbol (is.):

Basketbol

Bastır- (f.):

Bastır-

Bas- (f.):

Bas-

Bat- (f.):

Bat-

Bedelsiz (is.):

Bedelsiz

Bez (is.):

Bez (İçinden geçen kandan ve öz sudan bazı maddeler ayırarak salgı oluşturan organ, hormon salgılayıcı.)

Bezdir- (f.):

Bezdir- (Bıktırmak.)

Bezen- (f.):

Bezen-

Beze- (f.):

Beze- (Süslemek, donatmak, tezyin etmek.)

Bez- (f.):

Bez- (Bezgin duruma gelmek.)

Bek (is.):

Bek (hık. Sert, katı; sağlam.)

Bel (is.):	Bel (1.İnsan bedeninde bel ile karın arasında daralmış bölüm, bu bölümün sırtın altına rastlayan kısmı. 2.Dağ sırtlarında geçit veren çukur yer.)
Belgi (is.):	Belgi (Bir şeyi benzerlerinden ayıran özellik, şiar,alâmet, nişan.)
Belgile- (f.):	Belgile- (Belgi ile göstermek.)
Belgili (is.):	Belgili
Belgisiz (is.):	Belgisiz
Bende (is.):	Bende (Kul, köle.)
Benzin (is.):	Benzin
Bereket (is.):	Bereket (Bolluk, gürlük.)
Beri (is.):	Beri (Konuşanın önündeki iki uzaklıktan kendisine yakın olanı.)
Bet (is.):	Bet (Yüz, çehre.)
Beter (is.):	Beter (Daha kötü.)
Beton (is.):	Beton
Bloknot (is.):	Bloknot
Boz (is.)	Boz (Açık toprak rengi)
Boza (is.)	Boza
Bozar- (f.)	Bozar- (Rengi boz olmak, renk atmak.)
Boy (is.)	Boy (Bir nesnenin boyu.)
Boyla- (f.)	Boyla- (Boyunca batmak.)
Boran (is.):	Boran (Rüzgar şimşek ve gök gürültüsü ile ortaya çıkan sağnak yağışlı hava olayı.)
Boyan- (f.):	Boyan-
Boyat- (f.):	Boyat-
Boya- (f.):	Boya- (Boya sürerek renk vermek.)
Bulaq (is.):	Bulak (hlk. Kaynak, pınar.)
But (is.):	But
Bük- (is.):	Bük- (Sertçe çevirmek, kıvrırmak.)

Biz (I) (is.):	Biz (Katı bir şeyi dikerken iğne geçirecek yeri delmek için kullanılan, çelikten yapılmış, sivri uçlu ve ağaç saplı araç, tığ.)
Biz (II) (is.):	Biz (Çoğul birinci kişi zamiri.)
Bildir- (f.):	Bildir- (Herhangi bir şeyi haber vermek.)
Bilezik (is.):	Bilezik
Bilek (is.):	Bilek
Bilen- (f.):	Bilen- (Keskin duruma getirmek.)
Bil- (f.):	Bil- (Bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak.)
Bilim (is.):	Bilim
Bilimsiz (is.):	Bilimsiz (Bilime, bilim yöntemlerine uygun olmayan.)
Bilin- (f.):	Bilin- (Anlaşılmak.)
Bir (is.):	Bir (Sayı)
Birden(is.):	Birden (Ansızın.)
Birer (is.):	Birer (Her birine bir.)
Birlik (is.):	Birlik
Birik- (f.):	Birik- (Toplanıp yığılmak.)
Biriktir- (f.):	Biriktir- (Toplayıp yığılmak.)
Birinci (is.):	Birinci
Bit- (f.):	Bit- (Tükenmek.)
Bitir- (f.):	Bitir-
Büro (is.):	Büro

G

Gaz (is.):	Gaz
Garaj (is.):	Garaj
Garnizon (is.):	Garnizon

General (is.):

General

Grafit (is.):

Grafit (Bir çeşit doğal karbon.)

Gül (is.):

Gül

D

Da (is.):

Da (Bağlaç)

Dağar (is.):

Dağar (İçine tahıl konan kap, çuval.)

Dar (is.):

Dar (İdam mahkûmlarını asmak için dikilen direk.)

Dara (is.):

Dara (Kabıyla birlikte tartılan bir nesnenin kabının ağırlığı.)

Dem (is.):

Dem (Soluk, nefes)

Demagog (is.):

Demagog

Dert (is.):

Dert

Despot (is.):

Despot (Her istediğini zorla yaptırmak isteyen kimse.)

Deste (is.):

Deste (Demet, bağlam.)

Destele- (f.):

Destele-

De- (is.):

De- (Söylemek.)

Dinamit (is.):

Dinamit

Dinamo (is.):

Dinamo

Diplomat (is.):

Diplomat

Direktör (is.):

Direktör (Yönetici.)

Disk (is.):

Disk

Dogma (is.):

Dogma (Doğruluğu sınanmadan benimsenen, bir öğretinin veya ideolojinin temeli yapılan sav, nas.)

Dogmatizm (is.):

Dogmatizm

Dogmatik (is.):	Dogmatik
Doktor (is.):	Doktor
Düzel- (f.):	Düzel-
Düldül (is.):	Düldül (Hz. Ali'nin atı.)
Din (is.):	Din
Dindar (is.):	Dindar
Dinsiz (is.):	Dinsiz

E

E (is.):	E (Başına getirildiği cümledeki kavrama göre çeşitli tonlar alarak birtakım duygular anlatır.)
Ez- (f.):	Ez-
Ezil- (f.):	Ezil-
Ey (ünl.):	Ey (Seslenme, ünleme.)
Ek- (f.):	Ek- (Bir bitkiyi üretmek için toprağa tohum atmak veya gömmek.)
Ei (is.):	Ei (Ülke, millet, halk.)
Elek (is.):	Elek
Elen- (f.):	Elen-
Elet- (f.):	Elet-
Ele- (f.):	Ele- (Elek yardımıyla ayıklamak veya incisini kabasından ayırmak.)
Em (is.):	Em (İlaç, merhem.)
Em- (f.):	Em- (Dudak, dil ve soluk yardımıyla bir şeyi içine çekmek.)
En (l) (is.):	En (Hayvanlara veya eşyaya vurulan damga, işaret.)

En (II) (is.):	En (Bir yüzeyde boy sayılan iki kenar arasındaki uzaklık, genişlik.)
Ensiz (is.):	Ensiz (Dar, işareti olmayan.)
Er (I) (is.):	Er (Erkek, koca.)
Er (II) (is.):	Er (Yiğit, bahadır.)
Erkek (is.):	Erkek
Erkin (is.):	Erkin (Hiçbir şarta bağlı olmayan, serbest.)
Erlik (is.):	Erlik (Erkeklik, yiğitlik.)
Erin- (f.):	Erin- (Üşenmek.)
Erit- (f.):	Erit-
Esen (is.):	Esen (Hiçbir hastalığı, vücutça hiçbir eksiği olmayan.)
Eski (is.):	Eski
Es- (f.):	Es- (Havanın bir yönden bir yöne hareket etmesi, rüzgar olmak.)
Esir- (f.):	Esir- (Sarhoş olmak, aklını yitirmek.)
Et (is.):	Et
Etek (is.):	Etek
Et- (f.):	Et- (Yapmak, ortaya çıkarmak.)
Eh (ünl.):	Eh (Sevinç veya üzüntü bildiren ünlem.)

C

Cadı (is.):	Cadı (Geceleri dolaşarak insanlara kötülük ettiğine inanılan hortlak.)
Can (is.):	Can
Cansız (is.):	Cansız
Cebe (is.):	Cebe (Silah, zırh.)
Cuma (is.):	Cuma (Gün)
Cümle (is.):	Cümle

Cins (is.):**Cins (Tür)****Z****Zaman (is.):****Zaman****Zarar (is.):****Zarar****Zembil (is.):****Zembil** (Hasırdan örülmüş saplı torba.)**Zorlan- (f.):****Zorlan-****Zorla- (f.):****Zorla-****Zırıl-da- (f.):****Zırıl-da-****Zikir (is.):****Zikir****Zinhar (is.):****Zinhar** (Asla, sakın!)**İ****İye (is.):****İye** (Sahip.)**İyelik (is.):****İyelik** (Sahiplik.)**İyesiz (is.):****İyesiz** (Sahipsiz.)**İnsan (is.):****İnsan****K****Kamil (is.):****Kâmil****Karakul (is.):****Karakul** (Bir cins koyun.)**Keklik (is.):****Keklik****Kem (is.):****Kem** (Eksik, noksan.)

Kemer (is.):	Kemer (Bele bağlayarak toka ile tutturulan bel bağı.)
Kemik (is.):	Kemik
Kemir- (f.):	Kemir-
Kendir (is.):	Kendir (Kenevir, kenevirden yapılmış.)
Kene (is.):	Kene (Asalak yaşayan hayvan.)
Kent (is.):	Kent
Kert- (f.):	Kert- (Bir şeyin kenarında kertik açmak, çentmek Sertçe sürmek.)
Kertik (is.):	Kertik (Kertilmiş olan; kertilmiş yer, gedik.)
Kese (is.):	Kese (Kısa, kestirme.)
Keskin (is.):	Keskin
Kestir- (f.):	Kestir-
Kestiril- (f.):	Kestiril-
Kes- (f.):	Kes-
Kesik (is.):	Kesik
Kesil- (f.):	Kesil-
Kör (is.):	Kör
Köse (is.):	Köse
Kül (is.):	Kül
Küllî (is.):	Küllî (Bütünü.)
Küp (is.):	Küp
Kürek (is.):	Kürek
Küre- (f.):	Küre- (Kürekle atıp temizlemek.)
Küs- (f.):	Küs-
Kim (is.):	Kim
Kir (is.):	Kir (Herhangi bir şeyin üzerinde oluşan pislik.)
Kirlen- (f.):	Kirlen-
Kirlet- (f.):	Kirlet-
Kirpi (is.):	Kirpi
Kirpik (is.):	Kirpik
Kitap (is.):	Kitap

Q

Qaba (is.):	Kaba
Qabart- (is.):	Kabart-
Qabar- (is.):	Kabar-
Qaz (is.):	Kaz
Qazan (is.):	Kazan
Qazdır- (f.):	Kazdır-
Qaz- (f.):	Kaz-
Qazıq (is.):	Kazık
Qazıl- (f.):	Kazıl-
Qaymak (is.):	Kaymak
Qaynar (is.):	Kaynar (Pınar, kaynak.)
Qaynat- (f.):	Kaynat-
Qayna- (f.):	Kayna-
Qaytar- (f.):	Kaytar- (Geri çevirmek, iade etmek.)
Qayıq (is.):	Kayık
Qayın (I) (is.):	Kayın (Eşin yakını.)
Qayın (II) (is.):	Kayın (Ağaç türü.)
Qaq (I) (is.):	Kak (Kaya veya ağaç oyuklarında su birikintisi.)
Qaq (II) (is.):	Kak (hlk. Kurutulmuş meyme.)
Qaq- (f.):	Kak- (İtmek, vurmak, vurarak dar bir yere sokmak.)
Qalaylat- (f.):	Kalaylat-
Qalayla- (f.):	Kalayla- (Oksitlenmeden korumak için bir metal parçasını veya kabı kalay tabakası ile kaplatmak.)
Qalpaq (is.):	Kalpak

Qal- (f.):	Kal- (Olduğu yeri, konumu korumak. Bir işte başkalarından geride kalmak Oyalanmak, bir işi belli noktada bırakmak.)
Qalın (is.):	Kalın (Uzunluğu ve genişliği dışında üçüncü boyutu çok olan, enli. Gür, yoğun akıcılığı az olan.)
Qalıp (is.):	Kalıp (Bir şeye biçim vermeye veya eski biçimini korumaya yarayan araç. Belli bir biçim.)
Qan (is.):	Kan
Qanat (is.):	Kanat
Qanat- (f.):	Kanat-
Qana- (f.):	Kana- (Vücudun herhangi bir yerinden kan akması.)
Qandır- (f.):	Kandır- (Kanmasını sağlamak, inandırmak, tatmin etmek.)
Qan- (f.):	Kan- (Bir ihtiyacı karşılamış olmak, doymak.)
Qap- (f.):	Kap- (Birdenbire yakalayarak çekerek almak.)
Qar (is.):	Kar
Qara (is.):	Kara (En koyu renk, siyah.)
Qaralan- (f.):	Karalan- (Lekelenmek, kötülük yüklenmek.)
Qarala- (f.):	Karala- (Lekelemek, karalamak.)
Qarar (is.):	Karar
Qart (is.):	Kart (Gençliği ve körpeliği kalmamış.)
Qarın (is.):	Karın
Qasap (is.):	Kasap
Qat (is.):	Kat
Qatar (is.):	Katar (Lokomotif ile vagonların oluşturdukları dizi. Taşıt dizisi, bir arada giden hayvan dizisi.)
Qatarla- (f.):	Katarla-
Qatarlan- (f.):	Katarlan-

Qatıq (is.):	Katık
Qır- (f.):	Kır- (Öldürmek, yok etmek.)
Qıydır- (f.):	Kıydır- (Çok ince ve küçük parçalara ayıracak şekilde doğratmak.)
Qıyıl- (f.):	Kıyıl-
Qıy- (f.):	Kıy- (1.İnce ve küçük parçalara ayıracak şekilde doğratmak. 2. mec. Acımak, vermek, feda etmek.)
Qıyamet (is.):	Kıyamet
Qoza (is.):	Koza
Qol (I) (is.):	Kol
Qol (II) (is.):	Kol (Güvenliği sağlamak amacıyla dolaşan polis, jandarma veya asker topluluğu.)
Qolay (is.):	Kolay
Qon- (f.):	Kon- (1.Uçan bir şeyin yere inmesi. 2.Gecelemek.)
Qopart- (f.):	Kopart-
Qoparıl- (f.):	Koparıl-
Qorqaq (is.):	Korkak
Qorq- (f.):	Kork-
Qoru- (f.):	Koru-
Qoy- (f.):	Koy-
Qul (is.):	Kul
Qula (is.):	Kula (Al ile kır arası bir at rengi, bu renkteki at.)
Qulaq (is.):	Kulak
Qum (is.):	Kum
Qumar (is.):	Kumar
Qundaq (I) (is.):	Kundak (Yeni doğmuş çocuğu ilk aylarda sıkıca sarıp sarmalamaya yarayan bez.)
Qundaq (II) (is.):	Kundak (Tüfeğin dipçığı.)

Quran (is.):	Kur'an
Qurban (is.):	Kurban
Qurt (is.):	Kurt
Qur- (f.):	Kur-
Qus- (f.):	Kus- (Midenin içindekileri ağız yoluyla dışarı atmak.)
Qut (is.):	Kut (Baht, talih, mutluluk.)
Qız (is.):	Kız
Qızamıq (is.):	Kızamık
Qızart- (f.):	Kızart-
Qızar- (f.):	Kızar-
Qızdır- (f.):	Kızdır- (Isıtmak)
Qız- (f.):	Kız- (Isınmak)
Qızıl (is.):	Kızıl (Parlak kırmızı renk.)
Qıl (is.):	Kıl
Qıl- (f.):	Kıl- (Etmek, yapmak.)
Qımız (is.):	Kımız (Kısarak sütünün mayalanmasıyla yapılan, az alkollü, ekşi, Türk içkisi.)
Qın (is.):	Kın (Bıçak, kılıç gibi kesici araçların kabı.)
Qına (is.):	Kına (Kına ağacının kurutulmuş yapraklarından elde edilen, saç ve elleri boyamakta kullanılan toz.)
Qır (is.):	Kır (Şehir ve kasabanın dışında kalan çoğu boş ve geniş yer.)
Qırq- (f.):	Kırk- (Bir şeyi uçlarından kesmek. Bir hayvanın tüylerini kesmek.)
Qırqıl- (f.):	Kırkıl-
Qırmızı (is.):	Kırmızı
Qır- (f.):	Kır- (Öldürmek, yok olmasına sebep olma.)
Qırıl- (f.):	Kırıl- (Toplu olarak öldürülmek.)
Qısas (is.):	Kısas
Qıssa (is.):	Kıssa (Hikâye, destan.)

Qıstır- (f.):	Kıstır- (İki şey arasında bırakarak sıkıştırmak.)
Qıstırıl- (f.):	Kıstırıl-
Qıs- (f.):	Kıs- (Sıkıştırmak.)
Qısıq (is.):	Kısıq (Göz kapaklarının hafif aralanmış, yumulmuş olması.)
Qısıl- (f.):	Kısıl-
Qısır (is.):	Kısır
Qıtır (is.):	Kıtır

L

Laborant (is.):	Laborant
Lazım (is.):	Lâzım
Layiq (is.):	Lâyık
Lider (is.):	Lider
Limon (is.):	Limon
Loca (is.):	Loca (Tiyatro, sinema gibi eğlence yerlerinde veya parlâmento salonlarında özel bölme.)

M

Maket (is.):	Maket
Maqam (is.):	Makam (Türk müziğinde bir dizinin işleniş biçimine verilen ad.)
Maqsat (is.):	Maksat (İstenilen şey, amaç, gaye.)
Maqul (is.):	Makul (Akla uygun, akıllıca.)
Mal (is.):	Mal (Birinin mülkiyeti altında olan hayvanlar.)

Mala (is.):	Mala (Harç alıp sürmeye yarayan, yassı, demirden, tahta saplı, duvarcı ve sıvacı aracı, sürgü.)
Malala- (f.):	Malala-
Mandolin (is.):	Mandolin
Marka (is.):	Marka
Mart (is.):	Mart (Ay ismi.)
Marş (is.):	Marş (Askerlikte yürüyüşe geçmek için verilen emir.)
Masqara (is.):	Maskara
Masqaralan- (f.):	Maskaralan- (Maskaralık etmek, gülünç davranışlarda bulunup herkesin eğlencesi olmak.)
Mat (is.):	Mat (Satranç oyununda taraflardan birinin yenilgisi.)
Mahrum (is.):	Mahrum
Medet (is.):	Medet (1.Yardım, imdat. 2.ünl.Yardım et.)
Medrese (is.):	Medrese
Mektep (is.):	Mektep
Memleket (is.):	Memleket
Moda (is.):	Moda
Molla (is.):	Molla
Moral (is.):	Moral
Motor (is.):	Motor
Mundar (is.):	Mundar
Murat (is.):	Murat
Mülayim (is.):	Mülayim

N

Nadan (is.):	Nadan (Densiz, cahil, bilgisiz.)
Naz (is.):	Naz
Nazar (is.):	Nazar
Naqış (is.):	Nakış
Namaz (is.):	Namaz
Nasır (is.):	Nasır
Nazik (is.):	Nazik
Ne (I) (zm.):	Ne (Soru zamiri.)
Ne (II) (bağ.):	Ne (Olumsuz anlam veren bağlaç.)
Niyet (is.):	Niyet
Nota (I) (is.):	Nota
Nota (II) (is.):	Nota (Bir devletin başka bir devlete ya da elçisine yaptığı yazılı bildiri.)
Nur (is.):	Nur

O

Ozon (is.):	Ozon
Oy (ünl.):	Oy (Sevinç, üzüntü bildiren ünlem.)
Oynat- (f.):	Oynat-
Oyna- (f.):	Oyna-
Oq (is.):	Ok
Oqu- (I) (f.):	Oku- (Yazılı şeyi okumak.)
Oqu- (II) (f.):	Oku- (Tahsil yapmak.)
On (is.):	On (Sayı.)
Opera (is.):	Opera
Oraq (is.):	Orak

Organ (is.):	Organ (Bir işi yerine getirmekle görevli kuruluş.)
Orman (is.):	Orman
Orta (is.):	Orta
Ortaq (is.):	Ortak
Ortala- (f.):	Ortala-
Ortalıq (is.):	Ortalık
Ot (is.):	Ot
Oh (ünl.):	Oh
Oy- (f.):	Oy- (Oyulmuş hale getirmek.)

Ö

Öz (is.):	Öz (Bir kimsenin benliği, kendi manevi varlığı.)
Özge (is.):	Özge (Başka)
Öl- (f.):	Öl-
Örme (is.):	Örme
Örnek (is.):	Örnek (Numune, nakış.)
Ör- (f.):	Ör-
Öp- (f.):	Öp-
Öte (is.):	Öte (Daha fazla, çok.)

P

Paq (is.):	Pak (Temiz.)
Paket (is.):	Paket
Palto (is.):	Palto
Para (is.):	Para

Paragraf (is.):	Paragraf
Parq (is.):	Park
Parter (is.):	Parter (Tiyatro, sinema gibi yerlerde seyircinin oturduğu ilk kat.)
Patent (is.):	Patent
Pedagog (is.):	Pedagog
Perde (is.):	Perde
Peri (is.):	Peri
Plaket (is.):	Plaket (Küçük kabartma levha.)
Protokol (is.):	Protokol
Pul (is.):	Pul (Para.)
Pir (is.):	Pir

R

Razı (is.):	Razı
Ramazan (is.):	Ramazan
Rahman (is.):	Rahman (Merhamet eden.)
Resmî (is.):	Resmî
Restoran (is.):	Restoran
Rol (is.):	Rol
Roman (is.):	Roman
Rota (is.):	Rota
Ruh (is.):	Ruh
Rızık (is.):	Rızık

S

Saban (is.):	Saban (Tarlayı ekilir duruma getirmek için çift süren hayvanların koşulduğu demir çubuk, tarım aracı.)
Sabır (is.):	Sabır
Sabırlı (is.):	Sabırlı
Sabırsız (is.):	Sabırsız
Sadaq (is.):	Sadak (İçine ok konulan torba veya kutu biçimindeki kılıf.)
Sadaqa (is.):	Sadaka
Saz (I) (is.):	Saz (Sazlık yer.)
Saz (II) (is.):	Saz
Sazan (is.):	Sazan (Balık cinsi.)
Sayla- (is.):	Sayla- (hlk. Seçmek.)
Saqal (is.):	Sakal
Sal (is.):	Sal
Salaq (is.):	Salak
Salavat (is.):	Salata
Salon (is.):	Salon
Saltanat (is.):	Saltanat
Sal- (f.):	Sal-
Saman (is.):	Saman
Sandal (is.):	Sandal (Yazlık açık ayakkabı.)

Sandıq (is.):	Sandık
Sap (is.):	Sap (Bıçağın, baltanın sapı.)
Saray (is.):	Saray
Sarq- (f.):	Sark-
Sarı (is.):	Sarı
Sarımsaq (is.):	Sarımsak
Sattır- (f.):	Sattır-
Satıl- (f.):	Satıl-
Sebep (is.):	Sebep
Sezdir- (f.):	Sezdir-
Sez- (f.):	Sez-
Sezil- (f.):	Sezil-
Sezin- (f.):	Sezin- (Sezinlemek.)
Seksen (is.):	Seksen
Sel (is.):	Sel
Semiz (is.):	Semiz (Şişman.)
Semizlik (is.):	Semizlik
Semirt- (f.):	Semirt- (Şişmanlatmak.)
Semir- (f.):	Semir-
Sen (is.):	Sen
Soy (is.):	Soy
Sol (is.):	Sol
Sol- (f.):	Sol-
Som (is.):	Som (Katışıksız.)
Sor- (f.):	Sor- (Emmek.)
Soya (is.):	Soya (Fasulye benzeri bitki.)
Söz (is.):	Söz
Söylet- (f.):	Söylet-
Söyle- (f.):	Söyle-
Sök- (f.):	Sök-
Sön- (f.):	Sön-
Suwar- (f.):	Suvar- (Su vermek, su içirmek.)

Sultan (is.):	Sultan
Süz- (f.):	Süz-
Sünnet (is.):	Sünnet
Sürek (is.):	Sürek (Sürü.)
Sürme (is.):	Sürme
Sürmele- (f.):	Sürmele-
Sürt- (f.):	Sürt-
Sür- (f.):	Sür-
Sürtün- (f.):	Sürtün-
Süt (is.):	Süt
Sınat- (f.):	Sınat- (Sınama işini yaptırmak.)
Sına- (f.):	Sına- (Denemek, tecrübe etmek. Bilgisini, yeteneğini yoklamak.)
Sın- (f.):	Sın- (Kırılmak, parçalanmak, bozulmak.)
Sınıq (is.):	Sınık (Kırık.)
Sır (I) (is.):	Sır (Vernik çeşidi , aynanın arkasına ve kaplamalara sürülen ince metal tabaka.)
Sır (II) (is.):	Sır (Gizli tutulan şey.)
Sırlan- (f.):	Sırlan- (Sır sürülmek.)
Sırla- (f.):	Sırla- (Sır sürmek.)
Sırma (is.):	Sırma (Parlak işleme.)
Sırmalı (is.):	Sırmalı (Sırma ile işlenmiş.)
Sırıq (is.):	Sırık (Değnekten uzun ve kalınca ağaç.)
Siz (is.):	Siz (Şahıs zamiri, saygı ifadesi.)
Silkindir- (f.):	Silkindir-
Silkin- (f.):	Silkin- (1.Üstünü silmek. 2.Ani bir hareketle, korkuyla vücudu sarsılmak.)
Sirke (I) (is.):	Sirke (Bir, tahta kurusu gibi asalak böceklerin yumurtası.)
Sirke (II) (is.):	Sirke (Yemeklere katılan ekşi meyve suyu.)

T

Tabaq (is.):	Tabak
Taban (is.):	Taban
Tabansız (is.):	Tabansız (1.Tabanı olmayan. 2.Korkak, yüreksiz.)
Tap-(f.):	Tap-
Tazı (is.):	Tazı
Tay (is.):	Tay
Taylaq (is.):	Taylak (hlk. At veya deve yavrusu.)
Taq (is.):	Tak (Bir şeye vurulunca çıkan tok ve sert ses.)
Taq- (f.):	Tak-
Taqtır- (f.):	Taktır-
Talaq (is.):	Talak (Boşanma.)
Tamam (is.):	Tamam
Tandır (is.):	Tandır
Tank (is.):	Tank
Tanıq (is.):	Tanık
Tanıl- (f.):	Tanıl-
Tanı- (f.):	Tanı-
Taraq (is.):	Tarak
Taran- (f.):	Taran-
Tara- (f.):	Tara-
Tat- (f.):	Tat-
Tarttır- (f.):	Tarttır-
Tattır- (f.):	Tattır-
Tez (is.):	Tez
Tezek (is.):	Tezek
Teke (is.):	Teke
Tep- (f.):	Tep-
Teptir- (f.):	Teptir-

Ter (is.):	Ter
Terlet- (f.):	Terlet-
Terle- (f.):	Terle-
Tetik (is.):	Tetik
Tozan (is.):	Tozan (Toz taneleri.)
Toy (is.):	Toy
Toq (is.):	Tok
Topraq (is.):	Toprak
Tramvay (is.):	Tramvay
Tundra (is.):	Tundra (Kutup bozkırı.)
Tuz (is.):	Tuz
Tuzaq (is.):	Tuzak
Tutam (is.):	Tutam
Tut- (f.):	Tut-
Tün (is.):	Tün (esk. Gece.)
Tünel (is.):	Tünel
Tüne- (f.):	Tüne-
Tür (is.):	Tür
Tüt- (f.):	Tüt-
Tüh (ünl.):	Tüh (Yazıklar olsun!)
Tıqır (is.):	Tıkır (Tıkırdayan, birbirine vuran, çarpan şeylerin çıkardığı ses.)
Tıq- (f.):	Tık-
Tılsım (is.):	Tılsım
Tırnak (is.):	Tırnak
Tiksin- (f.):	Tiksin-

U

Uzaq (is.):	Uzak
--------------------	-------------

Uzat- (f.):	Uzat-
Uza- (f.):	Uza-
Ulu- (f.):	Ulu-
Un (is.):	Un
Usta (is.):	Usta
Ustalıq (is.):	Ustalık

Ü

Üzengi (is.):	Üzengi
Üz- (f.):	Üz- (Bir şeyi gerip çekerek gevşetmek, sürterek aşındırmak.)
Ümit (is.):	Ümit
Ün (is.):	Ün (Ses.)
Ürkek (is.):	Ürkek
Ürk- (f.):	Ürk-

F

Faş (is.):	Faş (Açığa vurulmuş, ortaya dökülmüş.)
-------------------	---

H

Hawa (is.):	Hava
--------------------	-------------

Ş

Şaman (is.):	Şaman
Şarap (is.):	Şarap
Şart (is.):	Şart
Şah (I) (is.):	Şah (Hükümdar.)
Şah (II) (is.):	Şah (Satranç oyununda en önemli taş.)
Şahbaz (is.):	Şahbaz (mec.Yiğit, kahraman, mert kimse.)
Şırl (is.):	Şırl şırl (Su sesi.)
Şırılda- (f.):	Şırılda-

I

Isqat (is.):	Iskat (Ölü için verilen sadaka.)
Isıt- (f.):	Isıt-

İ

İz (is.):	İz
İlmek (is.):	İlmek (İlmik.)
İlim (is.):	İlim
İn (is.):	İn
İrkil- (f.):	İrkil-
İrkilt- (f.):	İrkilt-
İri (is.):	İri
İrilik (is.):	İrilik
İrin (is.):	İrin

Y

Ya (is.):

Ya (ünl. Birtakım duyguları güçlendirmek amacıyla cümlenin başında veya sonunda kullanılır.)

Yaqut (is.):

Yakut (Pahalı taş.)

B) ARALARINDA SES FARKLILIKLARI BULUNAN, MÂNÂLARI ORTAK KELİMELER

Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesinde aynı anlamda kullanılan ortak kelimeler vardır. Bu kelimelerin bir kısmında bazı ses farklılıkları bulunmaktadır. Bu bölümde Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında ses bakımından farklı, anlam bakımından ortak olan kelimeler yer almaktadır.

Kazak alfabesi sırasına göre kelimelerin önce Kazak Türkçesi verilmiştir. Bu kelimelerin karşısında da Türkiye Türkçesindeki karşılığı yer almıştır. Bir kelimenin birden çok anlamı olabileceği için iki lehçede hangi ortak anlamları varsa bu ortak anlamlar parantez içinde verilmiştir. Anlam karışıklığına mahal vermemek için eş sesli olan veya anlamca karıştırılabilecek kelimelerin açıklaması da verilmiştir. Tek ortak anlamı bulunan veya anlamı açık olan kelimelerin açıklanmasına ihtiyaç duyulmamıştır.

A

KAZAK TÜRKÇESİ

TÜRKİYE TÜRKÇESİ

Abacur (is.):

Abajur

Abcad (is.):

Ebcad (Arap harflerinin her harfe bir rakam verilerek ayrılış şekli.)

Abız (is.):

Hafız

Avgust (is.):

Ağustos

Avtobus (is.):

Otobüs

Avtomat (is.):

Otomatik (Otomatik tüfek.)

Avtomobil (is.):

Otomobil

Agent (is.):

Acenta

Ağa(is.):

Ağa (1.Ağabey, yaşça büyük erkek.
2.Yönetici.)

Ağalıq(is.):	Ağalıq (1. Ağabeylik 2. Büyüklük, idarecilik.)
Ağart-(f.):	Ağart- (Beyazlaştırmak.)
Ağar- (f.):	Ağar- (1.Ak olmak, beyazlaşmak, solmak. 2.Aydınlanmak.)
Ağaş (is.):	Ağaç
Ağızdır- (f.):	Akıttır-
Ağız- (f.):	Akıt- (Dökmek, damlatmak.)
Ağım (is.):	Akım (Akışkan maddelerin belli yöne akışı.)
Ağın (is.):	Akın (Kalabalık bir şeyin arkası kesilmeden gelmesi, düşmana yapılan baskın.)
Ağıs (I) (is.):	Akış
Ağıs (II) (is.):	Ağustos
Adamdıq (is.):	Adamlık (İnsana yakışacak durum, tutum.)
Advokat (is.):	Avukat
Admiral (is.):	Amiral
Adımda- (f.):	Adımla-
Acal (is.):	Ecel (Hayatın sonu.)
Acdaha (is.):	Ejderha
Azayt- (f.):	Azalt-
Azaytıl- (f.):	Azaltıl-
Azan (is.):	Ezan
Azattıq(is.):	Azatlık (Azat olma durumu.)
Azay- (f.):	Azal- (Eksilmek.)
Azgın (is.):	Azgın (Azmış olan, yoldan sapan.)
Azğında- (f.):	Azgınlaş-
Azğır- (f.):	Azdır-
Aızıyalıq (is.):	Asyalı (Asya'da yaşayan kimse.)
Azuw (is.):	Azı (Azı dişi.)
Aybat (is.):	Heybet (Korku ve saygı uyandıran görünüş, mehabet.)
Ayğır (is.):	Aygır (Damızlık erkek at.)
Ayqıra (is.):	Aykırı (Alışılmışa, doğru bilinene ters.)

Ayla (is.):	Hile (Birini aldatmak için yapılan oyun.)
Aylaker (is.):	Hilekar (Hileci.)
Aylakerlik (is.):	Hilekârlık
Aylalı (is.):	Hileli
Ayrıqşa (is.):	Ayrıca
Ayrıqşalıq (is.):	Ayrıcalık
Ayrılıs- (f.):	Ayrış- (Birbirinden ayrılmak.)
Ayvan (is.):	Hayvan
Ayvanat (is.):	Hayvanat (Hayvanlar.)
Ayvandıq (is.):	Hayvanlık
Ayıqtır- (f.):	Ayılt- (Ayılmasını sağlamak.)
Ayıpta- (f.):	Ayıpla- (Kınamak.)
Ayıptı (is.):	Ayıplı (Ayıblı kusuru olan.)
Aqıyqat (is.):	Hakikât
Aqiret (is.):	Ahret (Öbür dünya.)
Aqta-(f.):	Akla- (Suçsuz veya borçsuz olduğu yargısına vararak birini temize çıkarmak.)
Aqtıq (is.):	Aklık (Ak olma durumu.)
Aqşa (is.):	Akçe (Para.)
Aqşıl (is.):	Akçıl (Rengini atmış, içinde ak renk bulunan.)
Aqıq (is.):	Akik (Yüzük taşı, mühür gibi şeyler yapmakta kullanılan, türlü renklerde, yarı saydam, parlak ve değerli bir taş.)
Aqımak (is.):	Ahmak
Aqımaqtıq (is.):	Ahmaklık
Aqır (I)(is.):	Ahır
Aqır (II)(is.):	Ahir (Son, sonraki, sonunda.)
Aqıret (is.):	Ahret
Alalı (is.):	Alacalı (Rengarenk.)
Alan-Bulan (is.):	Alan talan (Karmakarışık, allak bullak.)
Alası- Beresi (is.):	Alış veriş (Alım satım işi.)
Alaw (is.):	Alev

Alawlan-(f.):	Alevlen- (Alev çıkarmaya başlamak.)
Alaşa (is.):	Alaca (Bir kaç renkli iplikten yapılmış dokuma.)
Algebra (is.):	Cebir
Alğız- (f.):	Aldır- (1.Alma işini yaptırmak. 2.Getirtmek.)
Alğış (is.):	Alkış
Alqa (I) (is.):	Halka (Değerli metallere yapılan süs eşyası.)
Alqa (II) (is.):	Halka (Çember biçiminde dizilmiş topluluk.)
Alqalan- (f.):	Halkalan-
Alqala-(f.):	Halkala- (1.Bir şeyi kıvrarak halka biçimine getirmek. 2.Bir yer veya şeyin çevresini çember biçiminde kuşatmak.)
Alqalı (is.):	Halkalı (Halkası olan.)
Alla (is.):	Allah
Alma (is.):	Elma
Almas (is.):	Elmas
Almurt (is.):	Armut
Alpıs (is.):	Altmış
Alpısınclı (is.):	Altmışıncı
Altınşı (is.):	Altıncı
Aluwa (is.):	Helva
Aluwan (is.):	Elvan (Türlü renklerde olan.)
Alfavit (is.):	Alfabe
Alşa (is.):	Alıç (Gülgillerden kırlarda yetişen yabancı bir ağaç ,bu ağacın mayhoş yemişi.)
Alıp (is.):	Alp (Yiğit, kahraman.)
Alıs- Beris (is.):	Alış veriş
Albom (is.):	Albüm
Amanat (is.):	Emanet
Anar (is.):	Nar (Meyve.)

Anttas- (f.):	Antlaş- (Antlaşma yapmak, ahitleşmek.)
Andat- (f.):	Anlat- (Bir konu üzerinde açıklamada bulunmak, izah etmek, bilgi vermek.)
Anşı (is.):	Avcı
Anşılıq (is.):	Avcılık
Añız (is.):	Anız (Ekin biçtikten sonra tarlada kalan köklü sap.)
Apa (is.):	Abla (1.Bir kimsenin kendinden büyük olan kız kardeşi. 2.Büyük kız kardeş gibi saygı ve sevgi gösterilen kız veya kadın.)
Apat (is.):	Afet
Apiyın (is.):	Afyon (Uyuşturucu madde.)
Appaq (is.):	Apak (Çok ak)
Apta (is.):	Hafta
Ara (is.):	Arı
Arab (is.):	Arap
Aram (is.):	Haram (Din kurallarına aykırı olan, yasak.)
Arba (is.):	Araba
Arbaşı (is.):	Arabacı
Arbüz (is.):	Karpuz
Ar-Namıs (is.):	Ar namus
Arsızdıq (is.):	Arsızlık (Arsız olma durumu veya arsızla yakışacak davranış, yılışılık, sırnaşıklık.)
Artınşa (is.):	Ardınca (Hemen ardından, arkası sıra.)
Arttır- (f.):	Artırıl- (Çoğaltılmak, fazlalaştırılmak.)
Aruvaq (is.):	Ervah (Ruhlar)
Arız (is.):	Arz (Rica.)
Arıq (is.):	Ark (Kanal, oluk.)
Arıstan (is.):	Arslan
As (is.):	Aş (Yemek.)
Aspan (is.):	Asuman (Gök, gök yüzü.)
Assadlavmağaleyküm(ünl.):	Selamünaleyküm

Astapıralla(ünl.):

Astı (is.):

As-(f.):

Asxana (is.):

Asıq (is.):

Asıl (is.):

Asılıq (is.):

At (is.):

Atandır-(f.):

Atrap (is.):

Attas (is.):

Attat- (f.):

Atta-(f.):

Attı (is.):

Attır- (f.):

Atşı (is.):

Atırap (is.):

Aw (I) (is.):

Aw (II) (is.):

Awa (is.):

Awdarma (is.):

Awla (is.):

Awmiyn (is.):

Awşı (is.):

Awız (is.):

Awır (is.):

Estağfurullah

Ast(ı) : Birinin buyruğu altında olan görevli.

Rütbe veya kademece küçük olan asker.

Aş- (Yüksek, uzak veya geçilmesi güç bir yerin öte ayanına geçmek.)

Aşhâne

Âşık

Asîl

Asîlik (Asî olma durumu, isyankârlık.)

Ad

Adlandır-

Etraf

Adaş (Adları aynı olanlardan her biri.)

Atlat- (Atlatma işini yaptırmak.)

Atla- (Bir engeli sıçrayarak veya fırlayarak aşmak.)

Atlı (Atı olan.)

Attır- (Atma işini yaptırmak.)

Atçı (At yetiştirici.)

Etraf

Ağ (İplik, tel gibi şeylerden yapılmış örgü.)

Ağ (Donun veya pantolonun apış arasına gelen yeri.)

Hava

Aktarma (Bir dilden başka bir dile çevirme, tercüme etme işi.)

Avlu (Kalın duvarla çevrili yer.)

Amin

Ağcı (Ağ ile balık tutarak geçinen kimse.)

Ağız

Ağır

Awırlan-(f.):	Ağırlaş-
Awırlıq (is.):	Ağırlık
Awırt-(f.):	Ağırt- (Ağırtmasına yol açmak.)
Axmaq (is.):	Ahmak
Aş (is.):	Aç (Yemek yeme ihtiyacı olan veya yemesi gereken.)
Aşküz (is.):	Aç gözlü
Aşközdik (is.):	Aç gözlülük
Aşqız-(f.):	Açtır-
Aşna (is.):	Aşina (Bildik, tanıdık.)
Aştıq (is.):	Açlık
Aştır-(f.):	Açtır-
Aş- (f.):	Aç-
Aşıq- (f.):	Acık-
Aşıq (is.):	Açık (Açılmış, kapalı olmayan.)
Aşıqtıq (is.):	Açıklık (Gerçeği olduğu gibi yansıtmı durumu.)
Aşıqtır-(f.):	Acıktır- (Açlık duymasına sebep olmak.)
Aşıl-(f.):	Açıl-
Aşı (is.):	Acı
Ayuw (is.):	Ayı
Ayaqtan-	Ayaklan- (Yürümeye başlamak, yürüyebilir duruma gelmek.)
Ayar (is.):	Ayyar (Dolandırıcı, hilekar.)
Ayat (is.):	Ayet (Kur'an surelerini oluşturan cümlelerden her biri.)

Ä

Äbden (is.):	Hepten (Tamamıyla.)
---------------------	----------------------------

Äbes (is.):	Abes (Akla ve gerçeğe aykırı.)
Äbilet (is.):	Gaflet
Ädebi (is.):	Edebî
Ädebiyet (is.):	Edebiyat
Ädebiyetşi (is.):	Edebiyatçı
Ädep (is.):	Edep
Ädepsiz (is.):	Edepsiz
Ädepti (is.):	Edepli
Ädet (is.):	Adet (Topluluk içinde eskiden beri uyulan kural, töre.)
Ädil (is.):	Adil (Adaletle iş gören.)
Ädilet (is.):	Adalet
Ädiletsiz (is.):	Adaletsiz
Ädiletti (is.):	Adaletli
Äcet (is.):	Hacet (Herhangi bir şey için gerekli olmak.)
Äziz (is.):	Aziz
Äzir (is.):	Hazır
Äzireyil (is.):	Azrail
Äzirilen- (f.):	Hazırlan-
Äzirle- (f.):	Hazırla-
Äzirlik (is.):	Hazırlık
Äyel (is.):	Ayal (Karı, eş.)
Äynek (is.):	Ayna
Äkim (is.):	Hakim
Äkimdik (is.):	Hakimlik
Älbette (is.):	Elbette
Älek (is.):	Helâk
Älem (is.):	Âlem
Älsiz (is.):	Halsiz (Hali, gücü olmayan, bitkin, dermansız, takatsiz.)
Älsizdik (is.):	Halsizlik
Älip (is.):	Elif (Arap alfabesinin ilk harfinin ismi.)

Älippe (is.):	Alfabe
Äm (is.):	Hem
Ämän (is.):	Hemen
Ämiyn (is.):	Amin
Ämir (is.):	Emir
Äreket (is.):	Hareket
Äreketten- (f.):	Hareketlen-
Ätrap (is.):	Etraf
Ärip (is.):	Harf
Äser (is.):	Tesir
Äsker (is.):	Asker
Äsire (is.):	Aşırı
Äwe (is.):	Hava
Äwez (is.):	Avaz (Yüksek ses.)
Äweyi (is.):	Havaî (1.Hava ile ilgili, havada bulunan, değersiz,boş. 2.Dilediği gibi davranan.)
Äweli (is.):	Evvelâ
Äwelgi (is.):	Evvelki (Önce olan.)
Äwelden (is.):	Evvelden (Önceden, eskiden.)
Äwelet- (f.):	Havalandır- (Yerden ayrılıp göğe doğru uçmak.)
Äwele- (is.):	Havalan-
Äwes (f.):	Heves
Äwesten- (f.):	Heveslen-
Äwlet (is.):	Evlat
Äwliye (is.):	Evliya
Äşkere (is.):	Aşikâre (Açıkça, belli ederek, saklamadan.)

B

Ba (is.):	Mı, mi (Soru eki.)
Bab (is.):	Bap (Kitapta bölüm, başlık.)
Bağa (is.):	Baha Paha (Değer, fiyat.)
Bağalan- (f.):	Pahalan- (Fiyatı artmak.)
Bağalı (is.):	Pahalı
Bağalılıq (is.):	Pahalılık
Bağzı (is.):	Bazı (Birtakım, ara sıra.)
Bağsuz (is.):	Bakımsız
Bağım (is.):	Bakım
Bağış (is.):	Bağış
Bağışta- (f.):	Bağışla-
Badam (is.):	Badem
Baca (is.):	Bacanak (Karıları kardeş olan erkeklerden her biri.)
Baz (is.):	Bazı
Baz keş-(f.):	Vazgeç-
Bazar (is.):	Pazar
Bazarlat- (f.):	Pazarlat-
Bazarla- (f.):	Pazarla-
Baygız (is.):	Baykuş
Baylam (is.):	Bağlam (Düğüm, demet.)
Baylan- (f.):	Bağlan-
Baylanıs (is.):	Bağlanış
Baylanıstı (is.):	Bağlantılı (İlgili.)
Baylat- (f.):	Bağlat-
Bayla- (f.):	Bağla-
Baylawlı (is.):	Bağlı
Bakalıya (is.):	Bakkaliye
Baklaca (is.):	Patlıcan

Baq (is.):	Bağ (Meyve bahçesi.)
Baq (is.):	Baht
Bakteryologiya (is.):	Bakteriyoloji
Bakteriya (is.):	Bakteri
Baqıy (is.):	Baki (Sürekli, kalıcı.)
Baqqız- (f.):	Baktır-
Baqsız (is.):	Bahtsız
Baqtır- (f.):	Baktır-
Baqşa (is.):	Bahçe
Baqşaşı (is.):	Bahçeci
Baqır (is.):	Fafir
Baqıraş (is.):	Bakraç
Baqirt- (f.):	Bağırt- (Bağırmasına yol açmak.)
Baqır- (f.):	Bağır-
Baqıt (is.):	Baht
Baqıtsız (is.):	Bahtsız
Baqıtsızdıq (is.):	Bahtsızlık
Bal (is.):	Fal
Balapan (is.):	Balaban (Kuş cinsi, yavru kuş.)
Balaw (is.):	Pilav
Baltaşı (is.):	Baltacı
Baltır (is.):	Baldır (Bacağın dizden ayak bileğine kadar olan bölümü, incik.)
Baluwan (is.):	Pehlivan (Güreşçi.)
Balşı (is.):	Falcı
Balşılıq (is.):	Falcılık
Balıqşı (is.):	Balıkçı
Bambuq (is.):	Bambu (Bir çeşit kamış.)
Bank (is.):	Banka
Bar (is.):	Var
Barabar (is.):	Beraber

Baraq (is.):	Baraka (Hafif malzemedən yapılmış, eğreti yapı.)
Barlıq (is.):	Varlık
Barmaq (is.):	Parmak
Bar- (f.):	Var-
Barıs (is.):	Pars (Bir cins yırtıcı hayvan.)
Bas (is.):	Baş
Basketbolşı (is.):	Basketbolcu
Basqa (is.):	Başka (Bilinenden ayrı, değişik.)
Basqalan- (f.):	Başkalaş-
Basqalıq (is.):	Başkalık (Alışılana benzememe.)
Basqaca (is.):	Başkaca (Ayrıca.)
Basqınşı (is.):	Baskıncı (Baskını yapan kimse.)
Baspa (is.):	Basma (Matbua.)
Baspaxana (is.):	Basmahane (Basma yapılan iş yeri.)
Bassız (is.):	Başsız (Başı olmayan.)
Bastal- (f.):	Başlan-
Bastama (is.):	Başlama
Bastan- (f.):	Başlan-
Basta- (f.):	Başla-
Bastawşı (is.):	Başlayıcı (Bir şey öğrenmeye yeni başlayan.)
Bastawış (is.):	Başlayış
Bastırmala- (f.):	Bastır-
Başşı (is.):	Başçı (İşçi başı.)
Basıl- (f.):	Basıl-
Basım (is.):	Baskın (Zorluk bakımından üstün.)
Batpan (is.):	Batman (Ağırlık ölçüsü.)
Batır (is.):	Bahadır (Savaşlarda gücü ve yılmazlığıyla üstünlük kazanan kişmse.)
Batur- (f.):	Batır-
Batıs (is.):	Batış (Batma işi veya biçimi.)

Baw (I) (is.):	Bağ (Bir şeyi başka bir şeye veya birçok şeyi topluca birbirine tutturmak için kullanılan ip,sicim,tel gibi düğümlenebilir nesne.)
Baw (II) (is.):	Bağ (Meyve bahçesi.)
Baw (III) (is.):	Bağ (Demet, deste.)
Baw baqça (is.):	Bağ bahçe
Bawraw (is.):	Bayır (Küçük yokuş.)
Bawşı (is.):	Bağcı (Bağ yetiştirip ürününü satan kimse.)
Bawır (I) (is.):	Bağır (Ciğer.)
Bawır (II) (is.):	Bağır (Göğüs)
Bayan (is.):	Beyân
Bayandama (is.):	Beyannâme
Bäden (is.):	Beden
Bäyit (is.):	Beyit
Bäle (is.):	Bela
Bäleket (is.):	Felâket
Bäleli (is.):	Belâlî
Bälen (is.):	Falan (Falan - filan.)
Bälen-tügen (is.):	Falan-filan
Bälki (is.):	Belki (Muhtemel olarak.)
Bälkim (is.):	Belki
Bäs (is.):	Bahis (Konuşulan şey, konu.)
Bätuwa (is.):	Fetva (İslam hukuku ile ilgili bir sorunun dini hukuk kurallarına göre çözümünü açıklayan belge.)
Beglik (is.):	Beylik
Bezel- (f.):	Bezen- (Süslemek.)
Bezew (is.):	Beze (Yara veya çiban sebebiyle vücudun herhangi bir yerinde oluşan şişkinlik.)
Beykünä (is.):	Bigünah (Günahsız, suçsuz.)
Beysenbi (is.):	Perşembe
Beytarap (is.):	Bîtaraf (Yansız, tarafsız.)

Beyşara (is.):	Bîçare (Çaresiz.)
Beyşaralıq (is.):	Bîçarelik (Çaresizlik.)
Beyil (is.):	Meyil (Eğiklik, eğim, akıntı.)
Beyildi (is.):	Meyilli (Bir yana eğimi olan, eğik.)
Beyimdi (is.):	Meyilli
Bek (I) (is.):	Bey
Bek (II) (is.):	Pek (Katı, sağlam.)
Bekzada (is.):	Beyzade (Bey oğlu.)
Bektik (is.):	Beylik
Belgisizdik (is.):	Belgisizlik (Belgisiz olma durumu.)
Belet (is.):	Bilet
Bergi (is.):	Beri (Çıkma durumundaki kelimelerden sonra getirilen bir işin başlangıcını gösterir.)
Bergiz- (is.):	Verdir-
Berekelen- (f.):	Bereketlen- (Çoğalmak, artmak.)
Berekeli (is.):	Bereketli (Bol, verimli.)
Berekesiz (is.):	Bereketsiz (Kendisinden beklenen yararlığı sağlayamayan.)
Berekesizdik (is.):	Bereketsizlik
Bereke (is.):	Bereket (Bolluk, gürlük.)
Bereşşek (is.):	Verecek (Birine verilmesi gereken para, borç, alacak karşılığı.)
Berk- (f.):	Berkit- (Sağlamlaştırmak.)
Ber- (f.):	Ver-
Beriktik (is.):	Berklik (Sağlamlık.)
Beris (is.):	Veriş (Alış veriş)
Bes (is.):	Beş
Besik (is.):	Beşik
Besinşi (is.):	Beşinci
Betpaq (is.):	Bahtsız (Betbaht.)
Bibliyografiya(is.):	Bibliyografya
Biykünâ (is.):	Bîgünah

Biyda (is.):	Peyda (Belli, açık.)
Biyday (is.):	Buğday
Biydon (is.):	Bidon
Biyqam (is.):	Bîgam (Gamsız.)
Biyit (is.):	Bit
Biytarap (is.):	Bîtaraf (Tarafsız, yansız.)
Biyxaber (is.):	Bîhaber (Habersiz.)
Biyşara (is.):	Biçare (Çaresiz.)
Biyşaralıq (is.):	Biçarelik (Çaresizlik.)
Biyıl (is.):	Bu yıl
Biyılğı (is.):	Bu yılki
Bıyık (is.):	Büyük
Bıyıktık (is.):	Büyüklik
Bluzka(is.):	Bluz
Bozda- (f.):	Bozla- (Devenin Bağırması.)
Boqşa (is.):	Bohça
Bolar bolmaz(is.):	Olur olmaz (Olunca, olmasından hemen sonra.)
Bol- (f.):	Ol- (Varlık kazanmak.)
Bolımdı (is.):	Olumlu (Gözetilen amaca uygun.)
Bolımsız (is.):	Olumsuz (Yapıcı ve yararlı olmayan.)
Bop boz (is.):	Bomboz (Çok boz.)
Borsıq (is.):	Porsuk
Boriş (is.):	Borç
Boriştan- (is.):	Borçlan-
Boriştı (is.):	Borçlu
Bos (is.):	Boş (İşsiz, yapılacak işi olmayan.)
Bosan- (f.):	Boşan-
Bosat- (f.):	Boşalt- (Boş duruma getirmek.)
Bosqa (is.):	Boşuna (Boş yere, yararsız yere.)
Bostıq (is.):	Boşluk
Boyaw (is.):	Boya

Boyawşı (is.):	Boyacı
Boyawşılıq (is.):	Boyacılık
Böbek (is.):	Bebek
Bögelek (is.):	Bügelek (Daha çok sığırlara saldıran, onların kanını emen sinek.)
Böz (is.):	Bez
Bölen- (f.):	Belen- (Bulanmak, bulaşmak.)
Böle- (f.):	Bele-
Bölik (is.):	Bölük (Bir bütünden ayrılmış olan parça.)
Bölim (is.):	Bölüm (Bir bütünü oluşturan parçaların her biri.)
Bölis- (f.):	Bölüş- (İki veya daha çok kimse aralarında herhangi bir şeyi paylaşmak.)
Böpe (is.):	Bebe
Börük (is.):	Börk (Genellikle hayvan postundan yapılan başlık.)
Buw (is.):	Buğu (Isı etkisiyle gaz durumuna geçen sıvı.)
Buwlandır- (f.):	Buğulandır- (Buğulanmasına yol açmak.)
Buwan- (f.):	Buğulan-
Buwla- (f.):	Buğula- (Buğuya tutmak.)
Buwlı (is.):	Buğulu
Buwra (is.):	Buğra (Erkek deve, iki hörgüçlü deve.)
Buwwı (is.):	Bağlı (Bir bağ ile tutturulmuş olan.)
Buwın (is.):	Boğum (Eklem.)
Buwındı (is.):	Boğumlu
Buğaz (is.):	Boğaz
Budırlı (is.):	Pütürlü
Budırsız (is.):	Pütürsüz
Buzaw (is.):	Buzağı (Sütten kesilmemiş sığır yavrusu.)
Buzawla- (f.):	Buzağıla- (Yavrulamak.)
Buzgız- (f.):	Bozdur-

Buzdirt- (f.):	Bozdurt-
Buzdır- (f.):	Bozdur-
Buz- (f.):	Boz- (Bir şeyi kendisinden beklenen işi yapamaz duruma getirmek.)
Buzuşu (is.):	Bozguncu
Buzuşuluq (is.):	Bozgunculuk
Buzıq (is.):	Bozuk
Buzıqtıq (is.):	Bozukluk
Buzıl- (f.):	Bozul-
Buyırıq (is.):	Buyuruk (Emir.)
Buyırlı- (f.):	Buyrul-
Buqa (is.):	Boğa
Bul (is.):	Bu (En yakın olanı gösterir.)
Bulbul (is.):	Bülbül
Buldırıq (is.):	Bıldırcın
Bult (is.):	Bulut
Bulttan- (f.):	Bulutlan-
Bulttu (is.):	Bulutlu
Bural- (f.):	Burul- (Ekseni çevresinde döndürülmek.)
Burama (is.):	Burma (Burularak yapılmış.)
Burğı (is.):	Burgu (Yivli çelik alet.)
Burğıla- (f.):	Burgula- (Burgu ile delmek.)
Burğılan- (f.):	Burgulan- (Burgu ile delinmek.)
Bur- (f.):	Bur- (Bir şeyi iki ucundan tutup ekseni çevresinde çevirerek bükme.)
Burşaq (is.):	Burçak (Bir çeşit tahıl.)
Burıs- (f.):	Buruş- (Düzgünlüğü bozulmak.)
Butaq (is.):	Budak (Ağacın dal olacak sürgünü.)
Butal- (f.):	Budan-
Buta- (f.):	Buda- (Daha çok ürün almak veya düzgün bir biçim vermek amacıyla ağaç, asma

gibi bitkilerin dallarını kesmek,
kısaltmak.)

Bügil- (is.):	Bükül-
Bügin (is.):	Bu gün
Bügingi (is.):	Bu günkü
Büyrek (is.):	Böbrek
Büyi (is.):	Büge (Daha çok sığırlara saldıran, onların kanını emen sinek.)
Büyir (is.):	Böğür (İnsan ve hayvan vücudunun kaburga ve kalça arasındaki kısmı.)
Büktir- (f.):	Büktür- (Kıvırtmak.)
Bülin-(is.):	Bölün- (Parçalara ayrılmak.)
Bür- (f.):	Büz- (Buruşturmak,sıkıştırarak veya kıvrım yaparak bir şeyin alanını küçültmek.)
Büristir- (f.):	Buruştur-
Büris- (f.):	Buruş-
Bütün (is.):	Bütün
Bütinde- (f.):	Bütünle- (Tamamlamak.)
Bütindik (is.):	Bütünlük
Bılğanış (is.):	Bulanış
Bıltır (is.):	Bıldır (Geçen yıl.)
Bilgiz- (is.):	Bildir- (Herhangi bir şeyi haber vermek.)
Bilgiş (is.):	Bilgiç (Bilgili kimse.)
Bilgişten- (f.):	Bilgiçlen-
Bilgiştik (is.):	Bilgiçlik
Bilte (is.):	Filtre
Bilteli (is.):	Filtreli
Bilikti (is.):	Bilgili
Bilimdi (is.):	Bilimli (Bilgi sahibi.)
Bilimsizdik (is.):	Bilimsizlik (Bilgisizlik.)
Birlestir- (f.):	Birleştir- (Bir araya getirmek.)
Birles- (f.):	Birleş-

Bitir (is.):	Fitre
Bütçet (is.):	Bütçe
Bülleten (is.):	Bülten

G

Gazet (is.):	Gazete
Garantiya (is.):	Garanti
Galereya (is.):	Galeri
Garderob (is.):	Gardırop
Garmoniya (is.):	Armoni
Gavsar (is.):	Kevser
Gavhar (is.):	Cevher
Gektar (is.):	Hektar
Generatör (is.):	Jeneratör
Genetika (is.):	Genetik
Geografiya (is.):	Coğrafya
Geolog (is.):	Jeoloji
Geometriya (is.):	Geometri
Geofizika (is.):	Jeofizik
Gidrologiya (is.):	Hidroloji
Gipnotizm (is.):	Hipnotizm
Gutar (is.):	Gitar
Gramm (is.):	Gram
Grammatika (is.):	Gramatikal
Grammafon (is.):	Gramofon
Grafo (is.):	Grafik
Gumanizm (is.):	Hümanizm
Gumanist (is.):	Hümanist
Gürilde- (f.):	Gürülde-

Gävher (is.):	Cevher
Göri (is.):	Göre

Ğ

Ğacayıp (is.):	Acayıp
Ğazel (is.):	Gazel
Ğaziz (is.):	Aziz
Ğaybat (is.):	Gıybet
Ğayıp (is.):	Gaip
Ğalam (is.):	Âlem
Ğalamat (is.):	Âlemet
Ğalım (is.):	Alim
Ğanibet (is.):	Ganimet
Ğapıl (is.):	Gafil
Ğarasat (is.):	Arasat (Kıyamet günü mahkeme olacak meydan.)

Ğarip (is.):	Garip
Ğasır (is.):	Asır
Ğasiret (is.):	Hasret
Ğaşıq (is.):	Aşık
Ğaşıqtıq (is.):	Aşıklık
Ğıbadet (is.):	İbadet
Ğıbrat (is.):	İbret
Ğizzat (is.):	İzzet
Ğuzır (is.):	Kusur
Ğulama (is.):	Ülema
Ğumır (is.):	Ömür
Ğurıp (is.):	Örf (âdet)
Ğılmıy (is.):	İlmî

Ġılım (is.):

İlim

D

Dabbıl (is.):

Davul

Dabilşı (is.):

Davulcu

Daġdır (is.):

Takdir

Daġı (baġ.):

Dahi

Dada (is.):

Dede

Dayım (is.):

Daim (Daima, sürekli.)

Daqıl (is.):

Tahıl

Dala (is.):

Tarla (Aġaçsız ova.)

Danışpan (is.):

Danışman

Daraca (is.):

Derece

Darıya (is.):

Derya

Dastan (is.):

Destan

Daw (is.):

Dava

Dawa (is.):

Deva (İlaç,çare.)

Dawalas- (f.):

Davalaş-

Dawlı (is.):

Davalı

Däyım (is.):

Daim (Sürekli.)

Dälel (is.):

Delil

Däm (is.):

Dem (Yemeğin kıvama gelmesi.)

Dämdi (is.):

Demli

Däpter (is.):

Defter

Därece (is.):

Derece

Därecele- (f.):

Derecele-

Däreceli (is.):

Dereceli

Däret (is.):

Taharet (Temizlik.)

Däriya (is.):

Derya

Därmen (is.):	Derman (Güç, takat.)
Därmensiz (is.):	Dermansız
Därt (is.):	Dert
Däris (is.):	Ders
Dästür (is.):	Düstur (Genel kural, kaide.)
Däw (is.):	Dev
Däwlet (is.):	Devlet (Zenginlik, mutluluk.)
Däwletti (is.):	Devletli (Mutluluk ve refah içinde olan kimse.)
Däwren (is.):	Devran (Devir, zaman.)
Däwit (is.):	Divit (Kalemligi ve hokkası olan yazı takımı.)
De (bağ.):	De
Deyin (is.):	Değın (-e kadar.)
Demogoliya (is.):	Demagoji (Bir kimsenin veya grubun duygularını kamçılayarak, gerçek dışı sözler söyleyerek onları kazanmaya çalışmak.)
Demde- (f.):	Demle- (Çay demlemek.)
Dene (is.):	Ten (İnsan vücudunun dışı.)
Dedektor (is.):	Dedektör
Dıydar (is.):	Dîdar (Yüz, çehre.)
Dıyagramma (is.):	Diyagram (Herhangi bir olayın değişimini gösteren grafik.)
Diyalektika (is.):	Diyalektik
Dıyagragma (is.):	Diyafram (Göğüs ve karın boşluklarını birbirinden ayıran ince ve geniş kas.)
Dıban (is.):	Divan (Sedir.)
Dızanteriya (is.):	Dızanteri (Bulaşıcı hastalık.)
Dıktatariya (is.):	Dıktatör
Dıplom (is.):	Diploma
Dıplomatiya (is.):	Dıplomatik
Dırektiya (is.):	Dırektif (Yönerge, talimat.)
Dıyvana (is.):	Dîvane (Deli, kaçık.)

Dıyvanalıq (is.):	Dîvanelik
Difteriya (is.):	Difteri (Çocuklarda görülen bulaşıcı hastalık.)
Diyirmen (is.):	Değirmen
Dokuvment (is.):	Doküman
Doñız (is.):	Domuz
Dop (is.):	Top
Dorba (is.):	Torba
Dorbala- (f.):	Torbala-
Dos (is.):	Dost
Dostık (is.):	Dostluk
Duwa (is.):	Dua
Duwana (is.):	Dîvane
Duwlğa (is.):	Tolga (Savaşçıların veya itfaiyecilerin başlarına giydikleri başlık.)
Duğa (is.):	Dua
Duz(is.):	Tuz
Duzaq (is.):	Tuzak
Durıs (is.):	Dürüst (Doğru.)
Durıstıq (is.):	Dürüstlük (Doğruluk.)
Duspan (is.):	Düşman
Duspandıq (is.):	Düşmanlık
Düz- (f.):	Yüz-
Düken (is.):	Dükkân
Dükenşi (is.):	Dükkâncı
Düniye (is.):	Dünya
Düniyelik (is.):	Dünyalık (Mal, mülk, servet.)
Dürbi (is.):	Dürbün
Dıñgır (is.):	Tıngır (Metal bir nesne sert bir yüzeye düştüğü zaman çıkan ses.)
Diniy (is.):	Dînî
Dingek (is.):	Direk
Diril- (f.):	Tirilde- (Titremek.)

E

Evropalıq (is.):	Avrupalı
Eger (is.):	Eğer (Bağlaç.)
Egew (is.):	Eğe (Madenleri, tahtayı oymak için kullanılan sert araç.)
Ege- (f.):	Eğele- (Eğe ile düzeltilmek, yontulmak.)
Egiz (is.):	İkiz
Egin (is.):	Ekin
Eginlik (is.):	Ekinlik (Ekin ekmek için ayrılmış yer.)
Eginşi (is.):	Ekinci
Eginşilik (is.):	Ekincilik (Tarım.)
Ece (is.):	Hece (Bir solukla çıkarılan ses veya ses birliği.)
Ecele- (f.):	Hecele-
Ezüwşi (is.):	Ezici (Ezme işini yapan.)
Eken (is.):	İken (Esnasında, -dığı /-diği halde, -dığı /-diği zaman.)
Eki (is.):	İki
Ekindi (is.):	İkindi
Ekinşi (is.):	İkinci
Eltiyfat (is.):	İltifat
Elüw (is.):	Elli (Sayı.)
Elüwinşi (is.):	Ellinci
Elşi (is.):	Elçi
Elşilik (is.):	Elçilik
Emle (is.):	İmlâ
Emtiyhan (is.):	İmtihan
Emşek (is.):	Emcek (Meme.)
Emiz- (f.):	Emzir-
Emizik (is.):	Emzik

Emiren- (f.):	İmren- (Beğenilen, hoşlanılan bir şeyi edinme veya bir yiyeceği yeme isteğini duymak.)
Endi (is.):	Enli (Geniş.)
Ene (is.):	Anne
Encüw (is.):	İnci
Eñ (is.):	En (Başına geldiği sıfatın en üstün olduğunu gösterir.)
Eñbek (is.)	Emek (Bir işin yapılması için harcanan beden ve kafa gücü.)
Eñbekte- (f.)	Emekle- (Dizler ve eller üzerinde yürümek.)
Eñbekşi (is.)	Emekçi
Eñse (is.):	Ense (Boynun arkası.)
Eñis (is.):	İniş (İnme işi.)
Er (is.):	Eğer (Binek hayvanların sırtına konan, oturmaya yarayan nesne.)
Erte (is.):	Erken (Zamanın ilerlememiş bir anında.)
Erkindik (is.):	Erkinlik (Serbestlik.)
Er- (f.):	Eri- (Katı cismin sıvı duruma geçmesi.)
Erik (is.):	Erk (Bir işi yapabilme gücü.)
Eriksiz (is.):	Erksiz (Başsız.)
Eriksizdik (is.):	Erksizdik (Başsızlık.)
Erikti (is.):	Erkli (Erki olan, nufuzlu.)
Erinşek (is.):	Erincek (Tembel.)
Ese (is.):	Hisse (Pay.)
Esek (is.):	Eşek
Esep (is.):	Hesap
Esepsiz (is.):	Hesapsız (Hesabı tutulmayan, çok.)
Eseptel- (f.):	Hesaplan-
Eseptes- (f.):	Hesaplaş-
Esepte- (f.):	Hesapla-
Esepti (is.):	Hesaplı
Esepşi (is.):	Hesapçı

Eskir- (f.):	Eski- (İşe yaramaz hale gelmek.)
Est- (f.):	İşit- (Duymak, dinlemek.)
Estil- (f.):	İşitil-
Esik (is.):	Eşik (Kapı.)
Esil (is.):	Asil (Soylu.)
Esim (is.):	İsim
Esine- (f.):	Esne-
Esirke- (f.):	Esirge- (Korumak, himaye etmek.)
Esit- (f.):	İşit- (Duymak, dinlemek.)
Etti (is.):	Etlî (İçinde et bulunan, eti çok olan.)
Etik (is.):	Edik (Yumuşak ve renkli sahtiyandan yapılmış kısa çizme.)
Eş (is.):	Hiç
Eşbir (is.):	Hiçbir
Eşki (is.):	Keçi
Eşkim (is.):	Hiç kimse

C

Ca (ünl.):	Ya
Cabağı (is.):	Yapağı (İlkbaharda kırılan koyun yünü.)
Cabayı (is.):	Yabanî
Cabayılan- (f.):	Yabanîleş-
Cabayılık (is.):	Yabanîlik
Cabbar (is.):	Cebbar (Zorlayıcı, kudret sahibi olan, Allah.)
Cabısqaq (I) (is.):	Yavşak (Bit yavrusu sirke.)
Cabısqaq (II) (is.):	Yapışkan
Cabıstır- (f.):	Yapıştır-
Cabıstırıl- (f.):	Yapıştırıl-

Cabıs- (f.):	Yapış- (Ayrılmayacak bir biçimde bir yere tutunup kalmak.)
Cağa (is.):	Yaka (Giysilerin boyna gelen, boynu çeviren yeri.)
Cağalı (is.):	Yakalı
Cağalıq (is.):	Yakalık
Caq- (I) (f.):	Yak- (Yanmasını sağlamak.)
Caq- (II) (f.):	Yak- (Sürmek, 'kına yakmak')
Cağıl- (f.):	Yakıl-
Cad (is.):	Yad (Hatıra, anmak.)
Caz (is.):	Yaz (Mevsim.)
Caza (is.):	Ceza
Cazalan- (f.):	Cezalan-
Cazala- (f.):	Cezalandır-
Cazalı (is.):	Cezalı
Cazasız (is.):	Cezasız
Cazba (is.):	Yazma (Elle yazılmış kitap.)
Cazdıq (is.):	Yazlık
Cazdır- (f.):	Yazdır-
Caz- (I) (f.):	Yaz- (Yazı yazmak.)
Caz- (II) (f.):	Yay- (Açarak, düzelterek bir alanı örtecek biçimde sermek.)
Cazuwlı (is.):	Yazılı
Cazuwşı (is.):	Yazıcı
Cazuwşılıq (is.):	Yazıcılık
Cazıq (I) (is.):	Yazık (Suç, kabahat, günah.)
Cazıq (II) (is.):	Yazı (Düz yer, ova.)
Cazıl- (I) (f.):	Yazıl- (Yazı yazılmak.)
Cazıl- (II) (f.):	Yayıl- (Açılarak, düzelterek bir alanı örtecek biçimde sermek.)
Cay (is.):	Yay
Caylaw (is.):	Yayla

Cayla- (f.):	Yayla- (Yaylada oturmak.)
Cayıl- (f.):	Yayıl-
Cayın (is.):	Yayın (Basılıp satışa çıkarılan kitap, gazete gibi okunan veya radyo ve televizyon aracılığıyla halka sunulan, duyurulan, iletilen şey, neşriyat.)
Caq (I) (is.):	Yay
Caq (II) (is.):	Yan (Taraf, yön.)
Caqqız- (f.):	Yaktır-
Caqsı (is.):	Yahşi (İyi, güzel.)
Caqtas (is.):	Yandaş (Taraftar.)
Caqut (is.):	Yakut (Değerli taş.)
Caqın (is.):	Yakın (Az bir arayla ayrılmış olan.)
Caqındas- (f.):	Yakınlaş-
Caqındıq (is.):	Yakınlık
Cal (is.):	Yele (At, aslan gibi bazı hayvanların ensesinde veya boynunda bulunan uzun kıllar.)
Cala (is.):	Yalan
Calattır- (f.):	Yalattır-
Cala- (f.):	Yala- (Bir şeyin üzerinden dilini sürüp geçirmek.)
Calawlat- (f.):	Alevlendir-
Calbarın- (f.):	Yalvar-
Calğan (is.):	Yalan
Calğanşı (is.):	Yalancı
Calğız (is.):	Yalnız
Calğızdıq (is.):	Yalnızlık
Calpaqta- (f.):	Yaltaklan- (Birine hoş görünmek için onursuzca davranmak.)
Caltaq (is.):	Yaltak (Yaltaklanma huyu olan.)
Caltıraq (is.):	Yıldırak (hık. Parıldayan.)

Caltıra- (f.):	Yıldıra- (Parıldamak.)
Calın (is.):	Yalın (Alev.)
Camağat (is.):	Cemaat
Camal (is.):	Cemal (Yüz güzelliği.)
Camal- (f.):	Yaman- (Yamalanmak, yük olmak.)
Caman (is.):	Yaman (Kötü, korkulan.)
Cama- (f.):	Yama- (Yama koyarak onarmak.)
Camaw (is.):	Yama (Delik, yırtık veya eski bir yeri uygun bir parça ile onarmak.)
Camiyğat (is.):	Cemaat
Cana (is.):	Yine (Gene.)
Canaza (is.):	Cenaze
Canartaw (is.):	Yanardağ
Canastır- (f.):	Yanaştır- (Yanaşmasını sağlamak.)
Canas- (f.):	Yanaş- (Bir şeyin bir kimsenin yanına gelmek.)
Candandır- (f.):	Canlandır-
Candarım (is):	Jandarma
Candan- (f.):	Canlan- (Gücü artmak, diri duruma gelmek.)
Candı (is):	Canlı
Candır- (f.):	Yandır- (Yanmasına sebep olmak.)
Can- (f.):	Yan-
Caña (is):	Yeni
Cañala- (f.):	Yenile-
Cañalıq (is):	Yenilik
Cañbır (is):	Yağmur
Cañgır- (f.):	Yankılan-
Cañğırıq (is.):	Yankı
Cañıldır- (f.):	Yanılt-
Cañıl- (f.):	Yanıl-
Cañılıs (is.):	Yanlış
Capa (is.):	Cefa (Sıkıntı, eziyet.)
Capıraq (is.):	Yaprak

Capıraqtan- (f.):	Yapraklan-
Car (I) (is.):	Yar (Uçurum.)
Car (II) (is.):	Yâr (Sevgili.)
Cara (is.):	Yara
Caraqat (is.):	Cerahat (İrin, yara.)
Caralan- (f.):	Yaralan-
Carala- (f.):	Yarala-
Caral- (f.):	Yaratıl-
Carastır- (f.):	Yaraştır- (Uygun görmek, yakıştırmak.)
Caras- (f.):	Yaraş- (Yakışmak, uymak.)
Carat- (f.):	Yarat-
Caratuwşı (is.):	Yaratıcı
Caratıl- (f.):	Yaratıl-
Caratılıs (is.):	Yaratılış
Cara- (f.):	Yara- (Yararlı olmak, yarar sağlamak.)
Carğız- (f.):	Yardır-
Cardır- (f.):	Yardır-
Carlıq (is.):	Yarlık (Hükümdar buyruğu, ferman.)
Carma (is.):	Yarma (İri, gelişigüzel kırılmış tahıl.)
Car- (f.):	Yar- (Uzunlamasına bölüp ayırmak.)
Carıq (is.):	Yarık (Yarılmış, çatlak.)
Carım (is.):	Yarım
Carıs (is.):	Yarış
Carıstır- (f.):	Yarıştır-
Carıs- (f.):	Yarış-
Cas (I) (is.):	Yaş (Gözün yaşı.)
Cas (II) (is.):	Yaş (İnsanın yaşı.)
Casa- (f.):	Yaşa- (Canlılığını, hayatını sürdürmek.)
Casawra- (f.):	Yaşar- (İslanmak, yaşla dolmak.)
Castan- (f.):	Yaşlan- (Yaşı ilerlemek.)
Castıq (is.):	Yastık
Casıl (is.):	Yeşil

Casıt (is.):	Yaşıt
Cat (is.):	Yad (Yabancı.)
Cataq (is.):	Yatak
Cataqxana (is.):	Yatakhane
Catqız- (f.):	Yatır- (Bir kimsenin yatmasını sağlamak.)
Catqızıl- (f.):	Yatırıl-
Cat- (f.):	Yat-
Catık (is.):	Yatkın (Benimsemiş, alışmış, eğimli.)
Catırqa- (f.):	Yadırga- (Kendine yabancı gelen bir kimseye, duruma veya şeye alışmamak, ısınmamak.)
Cawap (is.):	Cevap
Cawgız- (f.):	Yağdır-
Cawdır- (f.):	Yağdır-
Cawdırıl- (f.):	Yağdırıl-
Caw- (f.):	Yağ-
Cawız (is.):	Yavuz (Kötü, fena, düşman.)
Cawızdıq (is.):	Yavuzluk (Kötülük, fenalık, düşmanlık.)
Cawhar (is.):	Cevher (Bir şeyin özü, değerli taş.)
Cay- (f.):	Yay- (Otlatmak.)
Cayumlu (is.):	Yayılı
Cayaw (is.):	Yaya
Cahan (is.):	Cihan
Cahanger (is.):	Cihangir
Cahannam (is.):	Cehennem
Cäbir (is.):	Cebir (Zor, zorlayış.)
Cäyin (is.):	Yayın
Cändik (is.):	Canlı
Cäne (is.):	Yine
Cännat (is.):	Cennet
Cärdem (is.):	Yardım
Cärdemdes- (f.):	Yardımlaş-

Cärdemşi (is.):	Yardımcı
Cärdemşilik(is.):	Yardımcılık
Cebreyil (is.):	Cebrail
Ceg- (f.):	Çek- (Atı, öküzü koşmak, işe koşmak.)
Cegiz- (f.):	Yedir-
Cegil- (f.):	Çekil- (Koşulmak.)
Ceke (is.):	Yek (Tek.)
Celdet- (f.):	Yelle- (Rüzgar yapmak.)
Celdi (is.):	Yelli (Rüzgarlı.)
Celkem (is.):	Yelken
Cem (is.):	Yem
Cemdel- (f.):	Yemlen-
Cemde- (f.):	Yemle- (Yem vermek.)
Cemis (is.):	Yemiş (Meyve.)
Cemisti (is.):	Yemişli
Cendet (is.):	Cellat
Ceñ (is.):	Yen (Giysi kolu.)
Ceñge (is.):	Yenge
Ceñ- (f.):	Yen- (Üstünlük sağlamak.)
Ceñil- (f.):	Yenil-
Cer (is.):	Yer (Mekan, taban, toprak.)
Cercüzi (is.):	Yer yüzü
Cetek (is.):	Yedek
Cetekte- (f.):	Yedekle-
Ceterlik (is.):	Yeterli
Cetkizdir- (f.):	Yetiştir-
Cetkiz- (f.):	Yetiş-
Cetkizil- (f.):	Yetiştiril-
Cetkilikti (is.):	Yeterli
Ceton (is.):	Jeton
Cet- (f.):	Yet- (İhtiyacı karşılayacak nitelikte olmak, erişmek, ulaşmak, olgunlaşmak.)

Ceti (is.):	Yedi
Cetinşi (is.):	Yedinci
Cetim (is.):	Yetim
Cetimdik (is.):	Yetimlik
Cetiskendik (is.):	Yetişkinlik
Cetistir- (f.):	Yetiştir-
Cetis- (f.):	Yetiş-
Ce- (f.):	Ye- (Yemek yemek.)
Cıyaz (is.):	Cıyaz
Ciyanger (is.):	Cihangir
Ciyde (is.):	İğde
Ciyen (is.):	Yeğen
Cıynaq (is.):	Yığınak (Bir şeyin biriktiği yer.)
Ciyren- (f.):	İğren-
Ciyhan (is.):	Cihan
Ciyhanger (is.):	Cihangir
Ciyhangerlik (is.):	Cihangirlik
Cıyıl- (f.):	Yığıl- (Bir yere birikmek, toplanmak.)
Cıyın (is.):	Yığın (Bir şeyin yığılmasıyla oluşturulan küme, tepe; birçok kimsenin veya nesnenin bir araya gelmesiyle oluşan kalabalık, küme, kitle.)
Cıyırma (is.):	Yirmi
Coğarı (is.):	Yukarı
Coq (is.):	Yok
Coqta- (f.):	Yokla- (Aramak, arzulamak.)
Coqtıq (is.):	Yokluk
Col (is.):	Yol (1.Aşılan uzaklık. 2.Yürümeye uygun yer. 3.Çare, yöntem. 4.Davranış, tutum. 5.Defa, kez.)
Coldas (is.):	Yoldaş
Coldastıq (is.):	Yoldaşlık (Arkadaşlık.)

Colda- (f.):	Yolla- (Göndermek.)
Coldıq (is.):	Yolluk (Yolda yenecek yiyecek, azık.)
Colsız (is.):	Yolsuz
Colsızdıq (is.):	Yolsuzluk
Colşı (is.):	Yolcu
Comart (is.):	Cömert
Comartıq (is.):	Cömertlik
Con- (f.):	Yon- (Yontmak, bir şeye istenilen şekli vermek için dış bölümünü keskin bir araçla biçmek.)
Conıl- (f.):	Yonul- (Yontulmak.)
Coñqa (is.):	Yonga (Kesilen, yontulan veya rendelenen bir şeyden çıkan parça.)
Cor- (f.):	Yor- (Yorumlamak.)
Cön (is.):	Yön
Cöndel- (f.):	Yönlendir-
Cöndem (is.):	Yöntem (Usûl.)
Cönelt- (f.):	Yönelt-
Curnal (is.):	Jurnal (Biriyle ilgili olarak yetkililere verilen kötöleme, ihbar yazısı. Günlük.)
Cuw- (f.):	Yu- (Yıkamak.)
Cudırıq (is.):	Yumruk
Cudırıqtas- (f.):	Yumruklaş-
Cudırıqta- (f.):	Yumrukla-
Cuqa (is.):	Yufka (Mec. İnce)
Culdız (is.):	Yıldız
Cul- (f.):	Yol- (Çekerek yerinden çıkarmak, çekip çıkarmak.)
Culin- (f.):	Yolun-
Cumarlan- (f.):	Yuvarlan-
Cumarla- (f.):	Yuvarla-
Cumarşaq (is.):	Yuvarlak

Cumarşaqtan- (f.):	Yuvarlaklaş-
Cumsaq (is.):	Yumuşak
Cumsaqtıq (is.):	Yumuşaklık
Cumsa- (f.):	Yumuşa-
Cum- (f.):	Yum- (Kıсарak kapamak, sıkarak kapalı duruma getirmek.)
Cumuwlı (is.):	Yumulu (Yumulmuş olan, yumuk, kapalı.)
Cumıl- (f.):	Yumul-
Cumırtqa (is.):	Yumurta
Cumırtqa- (f.):	Yumurtla-
Cumırıq (is.):	Yumruk
Cumis (is.):	Yumuş (Hizmet buyruğu, iş.)
Cup (is.):	Çift
Curt (is.):	Yurt
Cutqız- (f.):	Yuttur- (Yutmasını sağlamak, yedirmek.)
Cut- (f.):	Yut-
Cutum (is.):	Yudum
Cutındır- (f.):	Yutkundur-
Cutın- (f.):	Yutkun- (Tükürüğü yutmak veya bir şeyi yutuyormuş gibi gırtlığı hareket ettirmek.)
Cuttır- (f.):	Yuttur-
Cüz (I) (is.):	Yüz (Sayı.)
Cüz (II) (is.):	Yüz (İnsanın yüzü.)
Cüz (III) (is.):	Yüz (Kesici araçların keskin tarafı.)
Cüzbası (is.):	Yüzbaşı
Cüzgiş (is.):	Yüzgeç (hlk. Suda iyi yüzen.)
Cüzdestir- (f.):	Yüzleştir- (İki yanın yüzleşmesini sağlamak.)
Cüzdik (is.):	Yüzlük
Cüzdir- (f.):	Yüzdür-
Cüz- (f.):	Yüz-
Cüzik (is.):	Yüzük

Cüzqara (is.):	Yüz karası
Cüzim (is.):	Üzüm
Cüzinşi (is.):	Yüzüncü
Cük (is.):	Yük
Cüktel- (f.):	Yüklen-
Cükte- (f.):	Yükle-
Cükti(I) (is.):	Yüklü
Cükti(II) (is.):	Yüklü (hlk. Gebe, hamile.)
Cükşi (is.):	Yükçü (Yük taşıyan, hamalk.)
Cün (is.):	Yün
Cündi (is.):	Yünlü
Cürgiz- (f.):	Yürüt-
Cürgizil- (f.):	Yürütül-
Cürek(I) (is.):	Yürek (Kalp.)
Cürek(II) (is.):	Yürek (Bir kimsenin ruhsal yönü.)
Cüreksiz (is.):	Yüreksiz (Korkak.)
Cürekti (is.):	Yürekli
Cürektilik (is.):	Yüreklilik
Cür- (f.):	Yürü-
Cüris (is.):	Yürüyüş
Cıq- (f.):	Yık- (Kurulu bir şeyi parçalayarak dağıtmak, bozmak, tahrip etmek; devirmek.)
Cıgıq (is.):	Yıkık (Yıkılmış olan.)
Cıgıl- (f.):	Yıkıl-
Cıqtır- (f.):	Yıktır-
Cıl (is.):	Yıl
Cılan (is.):	Yılan
Cılan şayan (is.):	Yılan çıyan
Cılat- (f.):	Ağlat-
Cıla- (f.):	Ağla-
Cılqı (is.):	Yılkı (At, eşek gibi tek tırnaklı hayvan sürüsü. Başı boş at veya eşek.)

Caltıra- (f.):	Yıldıra- (Parıldamak.)
Cılı (is.):	Ilık
Cılılıq (is.):	Ilıklık
Cım- (f.):	Yum-
Cımırıl- (f.):	Yumrul- (Yuvarlaklaşmak.)
Cın (is.):	Cin
Cından- (f.):	Cinlen-
Cındı (is.):	Cinli
Cın-saytan (is.):	Cin şeytan
Cın-şaytan (is.):	Cin şeytan
Cırt- (f.):	Yırt-
Cırtıq (is.):	Yırtık
Cırtıl- (f.):	Yırtıl-
Cırtqıs (is.):	Yırtıcı
Cırım (is.):	Sırım (Sicim yerine kullanılan deriden ince uzun esnek deri parçası.)
Cıy- (f.):	Yığ-
Cibek (is.):	İpek
Ciger (is.):	Cığır (Yürek.)
Cigit (is.):	Yiğit
Cigittik (is.):	Yiğitlik
Cip (is.):	İp

Z

Zada (is.):	Zade (Oğul, evlat.)
Zaytın (is.):	Zeytin (Ağacı.)
Zayır (is.):	Zahir (Açık, belirgin, şüphesiz.)
Zayğı (is.):	Zayi (Ziyan, kaybolan, boş.)
Zalal (is.):	Zarar

Zalaldı (is.):	Zararlı
Zalalsız (is.):	Zararsız
Zalım (is.):	Zalim
Zalımdıq (is.):	Zalimlik
Zanğur-Zunğur(is.):	Zangır zangır (Güçlü sarsılmayı veya titremeyi anlatır.)
Zarlat- (f.):	Zırlat-
Zarla- (f.):	Zırla- (Sürekli sızlanmak, sürekli ağlamak.)
Zaval (I) (is.):	Zeval (Yok olma, suç, bozulma.)
Zaval (II) (is.):	Zeval (Öğle vakti.)
Zavıq (is.):	Zevk
Zavıqtan- (f.):	Zevklen-
Zahar (is.):	Zehir
Zäytün (is.):	Zeytin (Zeytûnî renk.)
Zälel (is.):	Zelil (Hor görülen, aşağı tutulan.)
Zälim (is.):	Zalim
Zärli (is.):	Zehirli
Zärre (is.):	Zerre (Çık küçük parçacık.)
Zärsiz (is.):	Zehirsiz
Zähar (is.):	Zehir
Zeynet (is.):	Ziynet (Süs.)
Zeket (is.):	Zekât
Zıyrat (I) (is.):	Ziraat (Çiftçilik.)
Zıyalı (is.):	Ziya
Zıyan (is.):	Ziyan
Zıyat (is.):	Ziyade (Fazla.)
Zorğa (is.):	Zorla
Zorlıq (is.):	Zorluk
Zulmat (is.):	Zulmet
Zulpıqar (is.):	Zülfikar (Hz. Ali'nin kılıcı.)
Zulım (is.):	Zulüm
Zından (is.):	Zindan

Zıñğırla- (f.):

Zıngırda-

İ

İygi (is.):

İyi

İygilik (is.):

İyilik

İydeal (is.):

İdeal

İydealizm (is.):

İdealizm

İydealist (is.):

İdealist

İydir- (f.):

Eğdir-

İymam (is.):

İmam

İyman (is.):

İman

İymansız (is.):

İmansız

İymansızdıq (is.):

İmansızlık

İyne (is.):

İğne

İyncüw(is.):

İnci

İncil(is.):

İncil

İyretil- (f.):

Eğril-

İyril- (f.):

Eğril-

İyslam (is.):

İslam

İyt (is.):

İt

İyttik(is.):

İtlik

İyhsan (is.):

İhsan

İyşaret (is.):

İşaret

İyil- (f.):

Eğil-

İyir (is.):

Eğri

İyirt- (f.):

Eğirt-

İyir- (f.):

Eğir-

İyrim (is.):

Eğrim (Anafor, girdap.)

İy- (f.):

Eğ-

K

Karta (is.):	Harita
Kassa (is.):	Kasa
Kawsar (is.):	Kevser
Kawşuk (is.):	Kauçuk
Kawhar (is.):	Cevher
Kafe (is.):	Kahve
Kaşemir (is.):	Kaşmir (İnce sık bir tür yün kumaş.)
Käde (is.):	Kaide
Kädesiz (is.):	Kaidesiz
Kädir (is.):	Kadir (Değer, kıymet.)
Kämîr (is.):	Kâmil
Kär (is.):	Kahr
Kärli (is.):	Kahrılı
Käri (is.):	Karı (İhtiyar, yaşlı.)
Kärip (is.):	Garip
Käsip (is.):	Kesp (Kazanma.)
Kebek (is.):	Kepek
Kebenek (is.):	Kepek (Çobanların omuzlarına aldıkları dikişsiz, kolsuz, keçeden üstlük.)
Kebin (is.):	Kefen
Kebinde- (f.):	Kefenle-
Kezbe (is.):	Gezme (Seyran.)
Kezdir- (f.):	Gezdir-
Kez- (f.):	Gez-
Kezüwşi (is.):	Gezici
Kekeş (is.):	Kekeç
Kekil (is.):	Kâkül
Kekirt- (f.):	Geğirt-
Kelde (is.):	Kelle

Keleşek (is.):	Gelecek (Zaman bakımından, ileride olması, gerçekleşmesi beklenen.)
Keltir- (f.):	Getir-
Keltirt- (f.):	Getirt-
Kel- (f.):	Gel-
Keme (is.):	Gemi
Kemeşi (is.):	Gemici
Kener (is.):	Kenar
Keñ (is.):	Gen (Geniş.)
Keñlik (is.):	Genlik (Genişlik.)
Kepka (is.):	Kep
Kepil (is.):	Kefil
Kerek (is.):	Gerek
Kereksin- (f.):	Gereksin- (İhtiyaç hissetmek.)
Kerekti (is.):	Gerekli
Keremet (is.):	Keramet
Keremetti (is.):	Kerametli
Kerme (is.):	Germe
Kertpe (is.):	Kertme (Kertik, gedik, çentik.)
Ker- (f.):	Ger-
Kerwen (is.):	Kervan
Kerwenşi (is.):	Kervancı
Keril- (I) (f.):	Geril- (Gergin duruma gelmek.)
Keril- (II) (f.):	Geril- (Kasılmak.)
Kese (is.):	Kâse
Keskiz- (f.):	Kestir-
Keskir (is.):	Keskin
Kesirtke (is.):	Çekirge
Ket- (f.):	Git-
Ketik (is.):	Gedik
Ketir- (f.):	Gider- (Ortadan kaldırmak.)
Ketiril- (f.):	Gideril-

Kewde (is.):	Gövde
Kewdeli (is.):	Gövdeli
Kewrek (is.):	Gevrek
Keş (is.):	Geç
Keş- (f.):	Geç-
Keşik- (f.):	Gecik-
Keşigtir- (f.):	Geciktir-
Keşigtiril- (f.):	Geciktiril-
Keşil- (f.):	Geçil-
Kiygiz- (f.):	Giydir-
Kiygizil- (f.):	Giydiril-
Kiydir- (f.):	Giydir-
Kilometr (is.):	Kilometre
Kiy- (f.):	Giy-
Kiyik (is.):	Geyik
Kiyil- (f.):	Giyil-
Kiyim (is.):	Giyim
Kiyindir- (f.):	Giyindir-
Kiyindiril- (f.):	Giyindiril-
Kiyin- (f.):	Giyin-
Köbelek (is.):	Kelebek
Köbik (is.):	Köpük
Köbiktendir- (f.):	Köpüklendir-
Köbikten- (f.):	Köpüklen-
Kögarşın (is.):	Güvercin
Köger- (I) (f.):	Göger- (Yeşermek.)
Köger- (II) (f.):	Göger- (Morarmak.)
Kögerşin (is.):	Güvercin
Köz (is.):	Göz
Közdel- (f.):	Gözlen-
Közde- (f.):	Gözle-
Közdewşi (is.):	Gözleyici

Közdik (is.):	Gözlük
Közel (is.):	Güzel
Közik- (f.):	Gözük-
Köylek (is.):	Gömlek
Kök (I) (is.): sonsuz	Gök (İçinde gök cisimlerinin hareket ettiği boşluk, uzay.)
Kök (II) (is.):	Gök (Gök yüzünün, denizin rengi; mavi.)
Köknär (is.):	köknar (Çamgillerden, yüksek bölgelerde yetişen, iğne yaprakları kısa, yassı olan reçinelî ve kozalaklı bir orman ağacı.)
Köl (is.):	Göl
Kölenke (is.):	Gölge
Kölenkele- (f.):	Gölgele-
Köm- (f.):	Göm-
Kömil- (f.):	Gömül-
Kömir (is.):	Kömür
Kömirlen- (f.):	Kömürleş-
Kömirşi (is.):	Kömürcü
Köne (is.):	Köhne
Köñil (is.):	Gönül
Köñildes (is.):	Gönüldaş
Köñildi (is.):	Gönüllü
Köñilsiz (is.):	Gönülsüz
Köpir (is.):	Köprü
Köpirt- (f.):	Köpürt-
Köpir- (f.):	Köpür-
Körset- (f.):	Göster-
Kör- (f.):	Gör-
Körük (is.):	Körük
Köril- (f.):	Görül-
Körimdik (is.):	Görümlük (Yüz görümlüğü.)

Körin- (f.):	Görün-
Körinis (is.):	Görünüş
Köristir- (f.):	Görüştür-
Köris- (f.):	Görüş-
Köterem (is.):	Kötürüm
Köş (is.):	Göç
Köş- (f.):	Göç-
Köşir- (f.):	Göçür-
Küz (is.):	Güz
Küzdik (is.):	Güzlük (Güzün ekilen tahıl.)
Küzet- (f.):	Gözet-
Küzetil- (f.):	Gözetil-
Küye (is.):	Güve (Kurt.)
Küyew (is.):	Güvey (Damat.)
Küyis (is.):	Geviş (-Hayvanlar için- çiğneme.)
Kükirt (is.):	Kükürt
Külgiz- (f.):	Güldür-
Küdirgi (is.):	Güldürü
Küldir- (f.):	Güldür-
Kül- (f.):	Gül-
Külimde- (f.):	Gülümse-
Külimsire- (f.):	Gülümse-
Külis- (f.):	Gülüş-
Kümbez (is.):	Kümbet
Kümbir -kümbir (is.):	Gümbür gümbür
Kümis (is.):	Gümüş
Kümistel- (f.):	Gümüşlen-
Kümistet- (f.):	Gümüşlet-
Kümiste- (f.):	Gümüşle-
Kün (I) (is.):	Gün (Güneş.)
Kün (II) (is.):	Gün (Yirmi dört saat.)
Kün (III) (is.):	Gün (Zaman, sıra.)

Küna (is.):	Günah
Künakar (is.):	Günahkâr
Künasız (is.):	Günahsız
Künäkâr (is.):	Günahkâr
Künâkarlıq (is.):	Günahkârlık
Künâli (is.):	Günahlı
Künäsiz (is.):	Günahsız
Künbekün (is.):	Günbegün
Kündelik (is.):	Gündelik
Kündiz (is.):	Gündüz
Kündik (is.):	Günlük
Künes (is.):	Güneş
Kürekte- (f.):	Kürekle-
Küres (is.):	Güreş
Küres- (f.):	Güreş-
Küresşi (is.):	Güreşçi
Kürzi (is.):	Gürz (Ağır topuz.)
Kürilde- (f.):	Gürülde-
Küt- (f.):	Güt-
Kütirlet- (f.):	Kütürdet-
Küş (is.):	Güç
Küşsiz (is.):	Güçsüz
Küşsizdik (is.):	Güçsüzlük
Küşti (is.):	Güçlü
Küştilik (is.):	Güçlülük
Küşik (is.):	Küçük (Çocuk.)
Küş-kuwat (is.):	Güç kuvvet
Kidi (is.):	Gidi (Şakayla söylenen azarlama sözü, bir şeye duyulan özlem ve isteği belirtmek için kullanılır. hlk. Ahlaksız.)
Kilt (is.):	Kilit
Kiltten- (f.):	Kilitlen-

Kiltte- (f.):	Kilitle-
Kiltşi (is.):	Kilitçi
Kina (is.):	Günah
Kinalı (is.):	Günahlı (Günahkar.)
Kinasız (is.):	Günahsız (Suçsuz, masum.)
Kirelen- (f.):	Kiralan-
Kirele- (f.):	Kirala-
Kireşi (is.):	Kiracı
Kirpiş (is.):	Kerpiç
Kirtik (is.):	Kertik
Kir- (f.):	Gir-
Kiriptar (is.):	Giriftar (Tutlmış, yakalanmış, bağımlı, muhtaç.)
Kiris (is.):	Giriş
Kiris- (f.):	Giriş-
Kisi (is.):	Kişi (İnsan.)
Kisilik (is.):	Kişilik
Kitâp (is.):	Kitap
Kişi (is.):	Küçük
Kişik (is.):	Küçük
Kişilik (is.):	Küçüklük

Q

Qabağat (is.):	Kabahat
Qablan (is.):	Kaplan
Qabıq (is.):	Kabuk
Qabıqtan- (f.):	Kabuklan-
Qabıqtı (is.):	Kabuklu
Qabıl (is.):	Kabûl

Qabır (is.):	Kabir
Qabırğa (is.):	Kaburga
Qabıstır- (f.):	Kavuştur-
Qabıs- (I) (f.):	Kavuş-
Qabıs- (II) (f.):	Kapış- (Kavga etmek.)
Qabilet (is.):	Kâbiliyet
Qabiletti (is.):	Kâbiliyetli
Qağaz (is.):	Kâğıt
Qağıyda (is.):	Kâide
Qağıl- (f.):	Kakıl-
Qağıs- (f.):	Kakış- (Dürtüşmek, itişmek.)
Qadam (is.):	Kadem (Adım, ayak.)
Qadır (is.):	Kadir (Değer, kıymet.)
Qacet (is.):	Hacet (Herhangi bir şey için gerekli olma.)
Qacı (is.):	Hacı
Qazaqşa (is.):	Kazakça
Qazanşı (is.):	Kazancı
Qazı (I) (is.):	Kadı
Qazı (II) (is.):	Gazi
Qazına (is.):	Hazine
Qazır (is.):	Hazır (Şimdi)
Qazıret (is.):	Hazret
Qaybet (is.):	Gıybet
Qayğı (is.):	Kaygı
Qaygılan- (is.):	Kaygılan-
Qaygılı (is.):	Kaygılı
Qayğısız (is.):	Kaygısız
Qayqıy- (is.):	Kaygıl-
Qayla (is.):	Kazma
Qaymaktan- (f.):	Kaymaklan-
Qaynas- (f.):	Kaynaş-
Qayrat (is.):	Gayret

Qayrattan- (f.):	Gayretlen-
Qayrattı (is.):	Gayretli
Qayşı (is.):	Karşı (Zıt.)
Qayıqşısı (is.):	Kayıkçı
Qayır (is.):	Hayır (İyilik, karşılık beklemeden yapılan iyilik.)
Qayırlı (is.):	Hayırlı (Yararı, hayrı olan.)
Qayırsız (is.):	Hayırsız
Qayıs (is.):	Kayış (Bağlamak, tutmak veya sıkmak amacıyla kullanılan, dar ve uzun kösele dilimi.)
Qaqay- (f.):	Kakıl- (Kıpırdamadan bir yerde durmak.)
Qaqqıla- (f.):	Kak- (Ezmek, haksızlık etmek.)
Qaqpaq (is.):	Kapak
Qaqpaqta- (f.):	Kapakla- (Bir şeyin kapağını kapatmak.)
Qaqpan (is.):	Kapan
Qaqı (is.):	Hak (Adalet, hukukun birine ayırdığı şey, kazanç.)
Qal (is.):	Hâl (Durum.)
Qalayı (is.):	Kalay (Gümüş beyazlığında yumuşak element.)
Qalampır (is.):	Karanfil
Qalbır (is.):	Kalbur
Qalı (is.):	Halı
Qalıpta- (f.):	Kalıpla- (Biçimi bozulmuş bir şeyi düzeltmek için kalıba geçirmek.)
Qalıs (is.):	Hâlis (Katişik olmayan, katişiksiz, saf.)
Qam (is.):	Gam
Qamsızdıq (is.):	Gamsızlık (Önemsemezlik.)
Qamşı (is.):	Kamçı
Qamşıla- (f.):	Kamçıla- (Kamçı ile vurmak.)
Qamır (is.):	Hamur

Qamıs (is.):	Kamış
Qamıt (is.):	Hamut (Araba koşumunda atların boyunlarına geçirilen ağaç veya üstüne meşin geçirilmiş çember.)
Qanağat (is.):	Kanaat (Elindekinden hoşnut olma durumu.)
Qanağattanarlıq (is.):	Kanaatkârlık
Qanattan- (f.):	Kanatlan-
Qandan- (f.):	Kanlan- (Kanı çoğalmak.)
Qandas (is.):	Kandaş (Aynı kanı taşıyan.)
Qanda- (f.):	Kanla- (Kana bulamak.)
Qancar (is.):	Hançer
Qanşiq (is.):	Kancık (Dişi hayvan.)
Qapta- (f.):	Kapla- (Her yanını örtmek.)
Qarağaş (is.):	Kara ağaç (Ağaç türü.)
Qarayt- (f.):	Karart- (Rengini karaya çevirmek.)
Qareket (is.):	Hareket
Qaraköl (is.):	Karagül (Tüyləri uzun ve kıvrıkcık bir cins koyun.)
Qarakus (is.):	Karakuş (Kartal türünden karakuşlara verilen ad.)
Qarama-qarsı (is.):	Karmakarışık
Qarama-qarsılıq (is.):	Karmakarışıklık
Qaramıq (I) (is.):	Karamuk (Karanfilgillerden, ekin tarlalarında biten, yaprakları karşılıklı, çiçeği pembe mor renkte, zararlı bir bitki.)
Qaramıq (II) (is.):	Karamuk (Vücutta kara renkli kabarcıklara sebep olan bir türlü hastalık.)
Qaranğı (is.):	Karanlık
Qaranğılıq (is.):	Karanlık
Qarğa (is.):	Karga
Qarlığaş (is.):	Kırlangıç
Qarsı (is.):	Karşı

Qarsılıq (is.):	Karşılık (Bir davranışın karşı tarafa uyandırdığı, gerektirdiği başka davranış.)
Qartlıq (is.):	Kartlık (Kart olma durumu, ihtiyarlık.)
Qartay- (f.):	Kartal- (hlk. Yaşlanmak, kartlaşmak.)
Qarındas (is.):	Kardeş
Qarıs (is.):	Karış
Qarısta- (f.):	Karışla-
Qasiyet (is.):	Haysiyet (Değer, saygınlık, itibar, onur.)
Qasiyetti (is.):	Haysiyetli
Qas (I) (is.):	Kaş
Qas (II) (is.):	Has (Saf, özgü, mahsus.)
Qas- (f.):	Kaşı-
Qasıq (is.):	Kaşık
Qasıret (is.):	Hasret
Qat (is.):	Hat (esk.Yazı.)
Qata (is.):	Hata
Qate (is.):	Hata
Qatta- (f.):	Katla-
Qattı (is.):	Katı
Qatım (is.):	Hatim
Qatın (is.):	Hatun
Qatıstır- (f.):	Katıştır-
Qawım (is.):	Kavim
Qawın (is.):	Kavun
Qawıs- (f.):	Kavuş-
Qawış- (f.):	Kavuş-
Qaşaq (is.):	Kaçak
Qaşqın (is.):	Kaçkın (Bir yerden veya bir işten kaçmış.)
Qaş- (is.):	Kaç-
Qahar (is.):	Kahır
Qaharlan- (f.):	Kahırlan-

Qaharman (is.):	Kahraman
Qaharmandıq (is.):	Kahramanlık
Qıyğız- (f.):	Kıydır- (Çok ince ve küçük parçalar durumunda doğratmak.)
Qıymıldat- (f.):	Kımıldat- (Yerinden biraz oynatmak.)
Qıymılda- (f.):	Kımılda-
Qıysapsız (is.):	Hesapsız
Qıyal (is.):	Hayal
Qıyalşıl (is.):	Hayalci
Qıyanat (is.):	Hıyanet
Qobuz (is.):	Kopuz
Qozı (is.):	Kuzu
Qoy (is.):	Koyun
Qoydur- (f.):	Koydur- (Bıraktırmak.)
Qoyın (is.):	Koyun (Göğüsle giysi arası.)
Qolbası (is.):	Kolbaşı (Herhangi bir kola başkanlık eden kimse, kol başkanı.)
Qoldan- (f.):	Kullan- (Yararlanmak.)
Qoldanıl- (f.):	Kullanıl-
Qolda- (f.):	Kolla-
Qoltıq (is.):	Koltuk (Omuz başının altında, kolun gövde ile birleştiği yer.)
Qoltıqta- (f.):	Koltukla- (Koltuğu altına almak.)
Qonaq (is.):	Konuk (Misafir.)
Qonaqta- (f.):	Konakla- (Yolculuk sırasında bir yerde kalıp geceyi geçirmek.)
Qonıs (is.):	Konuş (Konma işi veya biçimi, konum.)
Qonış (is.):	Konç (Ayağa giyilen şeylerde ayak bileğinden baldıra doğru olan bölüm.)
Qonsı (is.):	Komşu
Qor (is.):	Hor (Değersiz, önemi olmayan, aşağı.)
Qoraz (is.):	Horoz

Qorazdan- (f.):	Horozlan- (Kabadayı tavrı takınmak.)
Qorğan- (f.):	Korun- (Kendini müdafaə etmək.)
Qorqaqtıq (is.):	Korkaklık
Qorqınış (is.):	Korkunç
Qorqıt- (f.):	Korkut-
Qorlan- (f.):	Horlan-
Qorla- (f.):	Horla- (Birinin gönlünü incitircesinə davranmak.)
Qorıldat- (f.):	Horlat-
Qorın- (f.):	Korun- (Kendini korumak, sığınmak, sakınmak.)
Qosa (is.):	Koşa (hlk. 1. Çift, eş, ikiz. 2. Hep birlikte.)
Qos- (f.):	Koş-: 1. Birlikte iş görməsi için bir şeyi başkə birinin yanına katmak, arkadaş olarak vermek. 2. Hayvanı çekeceği şeye bağlamak. 3. Şart iləri sürmək. 4. Birini bir işte görevlendirmək.
Qoş (is.):	Hoş
Qoşqar (is.):	Koçkar (Dövüş için yetiştirilmiş iri koç.)
Qoyuw (is.):	Koyu (Yoğunluğundan dolayı güç akan.)
Qoyuwlat- (f.):	Koyult- (Koyu duruma getirmek.)
Qoyuwlıq (is.):	Koyuluk
Quw (I) (is.):	Kuşu (Perde ayaklı uzun ve kıvrık boyunlu bir su kuşu.)
Quw (II) (is.):	Kav (Ateşi tutuşturmak için kullanılan mantarimsi kuru madde.)
Quwala- (f.):	Kovala-
Quwan- (f.):	Kıvan- (Övünülecek bir olaydan sevinmek, memnun olmak.)
Quwanış (is.):	Kıvanç (Övünç, iftihar, sevinç.)
Quwanışlı (is.):	Kıvançlı
Quwat (is.):	Kuvvet (Fiziksel güç, takat.)

Quwatsız (is.):	Kuvvetsiz
Quwattandır- (f.):	Kuvvetlendir-
Quwattan- (f.):	Kuvvetlen- (Güç kazanmak.)
Quwattı (is.):	Kuvvetli
Quwdır- (f.):	Kovdur-
Quwra- (f.):	Kuru-
Quwır- (f.):	Kavur-
Quw- (f.):	Kov-
Quwıl- (f.):	Kovul-
Quwırt- (f.):	Kavurt-
Quwr- (f.):	Kavur-
Quwırıl- (f.):	Kavrul-
Qubıla (is.):	Kıble
Quday (is.):	Hûda (Allah)
Qudıq (is.):	Kuyu
Qudırat (is.):	Kudret (Güç, erk, iktidar.)
Qudıretti (is.):	Kudretli
Quyğız- (f.):	Koydur-
Quzğın (is.):	Kuzgun (Birçok karga türüne verilen ad.)
Quydır- (f.):	Koydur-
Quyırq (is.):	Kuyruk
Qulaş (is.):	Kulaç (Gerilerek açılmış iki kolun parmak uçları arasındaki uzaklık.)
Qulaşta- (f.):	Kulaçla- (Kulaç atmak.)
Quldıq (is.):	Kulluk
Qulıp (is.):	Kulp
Qumarpaz (is.):	Kumarbaz
Qundaktal- (f.):	Kundaklan-
Qundakta- (f.):	Kundakla- (Bebeği kundağa sarmak.)
Qundız (is.):	Kunduz
Qurbaqa (is.):	Kurbağa
Qurbandıq (is.):	Kurbanlık

Qurğağ (is.):	Kurak
Qurğat- (f.):	Kurut-
Qurğa- (f.):	Kuru-
Qurğız- (f.):	Kurdur-
Qurma (is.):	Hurma
Qurmandık (is.):	Kurbanlık
Qurmet (is.):	Hürmet (Saygı.)
Qurmetti (is.):	Hürmetli
Qurtta- (f.):	Kurtlan- (İçinde veya üzerinde kurt üremek.)
Qortıl- (f.):	Kurtul-
Quruwlı (is.):	Kurulu (Kurulmuş olan, yerleşmiş olan, hazır.)
Qurıl-da- (f.):	Horulda- (Horlamak.)
Qurıltay (is.):	Kurultay
Qurıl- (f.):	Kurul-
Qurılıs (is.):	Kuruluş
Qurım (is.):	Kurum (Ocak bacalarında biriken veya çevreye savrulan kalın is.)
Qus (is.):	Kuş
Qustır- (f.):	Kustur-
Qusır (is.):	Kusur (Eksiklik, noksanlık, özür.)
Qutqar- (f.):	Kurtar-
Quttı (is.):	Kutlu
Qutı (is.):	Kutu
Qutıl- (f.):	Kurtul-
Qutirt- (f.):	Kudurt-
Qutır- (f.):	Kudur-
Quşaq (is.):	Kucak
Quşaktas- (f.):	Kucaklaş-
Quşaktat- (f.):	Kucaklat-
Quşakta- (f.):	Kucakla-
Quy- (f.):	Koy-
Qıbıla (is.):	Kible

Qıbırlat- (f.):	Kıpırdat-
Qıbırla- (f.):	Kıpırda- (Kımıldamak, sürekli ve hafifçe oynamak.)
Qıdır (is.):	Hızır (Hızır aleyhisselam.)
Qızğan- (f.):	Kıskan-
Qızğanış (is.):	Kıskanç
Qızmat (is.):	Hizmet
Qızmatker (is.):	Hizmetkâr
Qızmatşı (is.):	Hizmetçi
Qızır (is.):	Hızır
Qılşıq (is.):	Kılçık
Qılış (is.):	Kılıç
Qılışta- (f.):	Kılıçla-
Qımbat (is.):	Kıymet (Değer.)
Qımbatta- (f.):	Kıymetlen- (Değerlenmek.)
Qıraw (is.):	Kırağı (Soğuk havalarda, su buğusunun yerde, bitkiler, ağaçlar ve öteki nesneler üzerinde donmasıyla oluşan ince buz billuru.)
Qırğın (is.):	Kırğın (hlk. Toplu ölümlere yol açan bulaşıcı hastalık.)
Qırman (is.):	Harman (Ekin toplanan yer.)
Qırıq (is.):	Kırk (Sayı.)
Qırıqayaq (is.):	Kırkayak
Qırıqtır- (f.):	Kırktır- (Kestirmek.)
Qırılta- (f.):	Hırılta- (Hırıltılı bir ses çıkarmak.)
Qıs (is.):	Kış
Qısqa (is.):	Kısa
Qısqart- (f.):	Kısalt-
Qısartıl- (f.):	Kısaltıl-
Qısqaş (is.):	Kıskaç (Bir şeyi tutup sıkıştırmaya yarayan alet.)

Qısqaşa (is.):	Kısaca
Qıspaq (is.):	Kısmak
Qıstat- (f.):	Kışlat- (Kışı bir yerde geçirtmek.)
Qısta- (f.):	Kışla-
Qıstaw (is.):	Kışlak
Qısıraq (is.):	Kısrak (Dişi at.)
Qıtıq (is.):	Gıdık (Çene altı, gerdan.)
Qıtıqta- (f.):	Gıdıkla-
Qıtırlat- (.):	Kıtırdat- (Kıtır diye gevrek ses çıkarmak.)
Qışqır- (f.):	Hıçkır- (Boğazdan hıçkırık sesi çıkarmak, içini çekerek ağlamak.)
Qış- (f.):	Kaşı- (Tırnakla veya başka bir şeyle deriyi hafifçe ovmak.)
Qışın- (f.):	Kaşın-

L

Lava (is.):	Lav (Yanardağların püskürme sırasında yer yüzüne çıkardıkları, dünyanın derinliklerinden gelen kızgın, erimiş maddeler.)
Lavanda (is.):	Lavanta
Lağinet (is.):	Lanet (Beddua.)
Lağinete- (f.):	Lanetle-
Lac (is.):	İlaç
Lacda- (f.):	İlaçla-
Lacsız (is.):	İlaçsız
Lampı (is.):	Lamba
Lavla- (f.):	Alevlen-
Lazzat (is.):	Lezzet

Lazzattı (is.):	Lezzetli
Länet (is.):	Lanet (Beddua.)
Legen (is.):	Leğen
Liker (is.):	Likör
Limonad (is.):	Limonata
Lokavut (is.):	Lokavt
Luğat (is.):	Lûgat
Luqsat (is.):	Ruhsat

M

Ma (is.):	Mı (Soru eki.)
Magnıt (is.):	Mıknatıs
Mağlum (is.):	Malûm (Bilinen, belli.)
Mağlumat (is.):	Malûmat (Bilgi.)
Mağına (is.):	Mana (Anlam.)
Mazar (is.):	Mezar
Maydan (is.):	Meydan
Maymıl (is.):	Maymun
Maqaron (is.):	Makarna
Maqala (is.):	Makale
Maqluq (is.):	Mahlûk (Yaratık, yaratılmış olan.)
Markum (is.):	Merhum
Maqsut (is.):	Maksat
Malğun (is.):	Melun (Lanetli.)
Maldan- (f.):	Mallan- (Mal edinmek.)
Maldır- (f.):	Batır- (Daldırmak, bandırmak.)
Maliyna (is.):	Mandalina
Mama (is.):	Meme
Mımiq (is.):	Pamuk

Manevr (is.):	Manevra (Bir aletin işleyişi düzenleme işi veya biçimi.)
Maniykor (is.):	Manikür
Manifest (is.):	Manifesto (Bildiri.)
Mansap (is.):	Mansıp (Makam, yüksek mevki.)
Manti (is.):	Manto
Maral (is.):	Moral
Marcan (is.):	Mercan
Maqabat (is.):	Muhabbet (Sevgi.)
Marqum (is.):	Merhum
Marmelad (is.):	Marmelat (Şeker karıştırılarak pişirilmiş meyve ezmesi.)
Marşal (is.):	Mareşal
Mas (is.):	Mest (Sarhoş.)
Masaq (is.):	Başak (Ekinin sapında kalan başları.)
Masqa (is.):	Maske
Matematiyk (is.):	Matematik
Materiyal (is.):	Materyal
Mawsım (is.):	Mevsim
Mawsımdı (is.):	Mevsimlik
Mahabbat (is.):	Muhabbet
Maşaqat (is.):	Meşakkat
Maşıyna (is.):	Makina
Mädeniy (is.):	Medenî (Uygar.)
Mädeniyet (is.):	Medeniyet (Uygarlık.)
Mädet (ünl.):	Medet (1.Yardım, imdat. 2.ünl. Yardım et.)
Mäcbür (is.):	Mecbur (Herhangi bir konuda yükümlü, birşeyi yapmak zorunda olan.)
Mäcnun (is.):	Mecnun (1.Sevdadan ötürü kendini kaybetmiş. 2. Çılgın, deli.)
Mäcilis (is.):	Meclis
Mälim (is.):	Malûm (Bilinen, belli.)

Mälimet (is.):	Malûmat (Bilgi.)
Mänsiz (is.):	Manasız (Anlamsız.)
Mängi (is.):	Bengi (Sonu olamayan, hep kalacak olan, ebedî.)
Märt (is.):	Mert
Märtebe (is.):	Mertebe (Aşama, derece, rütbe.)
Märmär (is.):	Mermer
Mäsele (is.):	Mesele
Mäselen (is.):	Meselâ
Mäwe (is.):	Meyve
Mäweli (is.):	Meyveli
Mebel (is.):	Mobilya
Medal (is.):	Madalya
Medalyon (is.):	Madalyon
Meyli (is.):	Meyil (Sevme, gönül verme.)
Meyman (is.):	Mihman (Misafir, konuk.)
Meyram (is.):	Bayram
Meyramda- (f.):	Bayramlaş-
Meyirban	Merhamet
Mekeme (is.):	Mahkeme
Meken (is.):	Mekân
Men (is.):	Ben
Menmenşil (is.):	Bencil
Menmenşillik (is.):	Bencillik
Men (is.):	Ben (Çoğu doğuştan, tende bulunan ufak, koyu renkli leke veya kabartı.)
Merinyos (is.):	Merinos (Koyun cinsi.)
Mertik (is.):	Bertik (1.Yara, bere. 2.İncinmiş, burkulmuş. 3.Deride mor leke, çürük.)
Mertil- (f.):	Bertil- (İncinmek, yaralanmak.)
Metall (is.):	Metal
Metr (is.):	Metre (Uzunluk ölçüsü birimi.)

Meşit (is.):	Mescit
Mıyawla- (f.):	Miyavla-
Miykrop (is.):	Mikrop
Miylliyard (is.):	Milyar
Miyliymetr (is.):	Milimetre
Miras (is.):	Miras
Miysal (is.):	Misal
Mıyva (is.):	Meyve
Moyın (is.):	Boyun
Moyinturıq (is.):	Boyunduruk (Çift süren veya arabaya koşulan hayvanların birlikte yürümelerini sağlamak için bir tür ağaç çember.)
Mol (is.):	Bol
Molay- (f.):	Bollaş-
Molda (is.):	Molla
Moldıq (is.):	Bolluk
Monşaq (is.):	Boncuk
Mör (is.):	Mühür
Mormor (is.):	Mermer
Müzey (is.):	Müze
Müziyka (is.):	Müzik
Muğalım (is.):	Muallim
Muz (is.):	Buz
Muzdat- (f.):	Buzlan-
Muqaba (is.):	Mukavva
Muqam (is.):	Makam (Müzikte bir dizinin işleniş biçimine verilen ad.)
Muqıyt (is.):	Muhit
Muqtac (is.):	Muhtaç
Munara (is.):	Minare
Munşa (is.):	Bunca

Muñ (is.):	Bun (Sıkıntı.)
Mursat (is.):	Fırsat
Murın (is.):	Burun
Murındıq (is.):	Burunluk
Musılman (is.):	Müslüman
Muxiyt (is.):	Muhit
Müyiz (is.):	Boynuz
Mülik (is.):	Mülk
Mümkın (is.):	Mümkün
Müsätir (is.):	Nışadır (Amonyak tuzu.)
Müskın (is.):	Miskın
Müşkil (is.):	Müşkül
Mıq (is.):	Mıh (Büyük çivi.)
Mın (is.):	Bin (Sayı.)
Mırza (is.):	Mirza (Efendi, bey.)
Mısal (is.):	Misal
Mıskal (is.):	Miskal (Ağırlık birimi.)
Minacat (is.):	Münacat
Miñbe (is.):	Minber (Camide hatibin hutbe okuduğu yer.)
Miñgiz- (f.):	Bindir-
Miñ- (f.):	Bin-
Miñiş (is.):	Biniş (Binme işi veya biçimi.)

N

Nadandıq (is.):	Nadanlık (Densiz, cahil, nilgisiz.)
Nazdan- (f.):	Nazlan-
Naqıl (is.):	Nakil
Naqıs (is.):	Nakış
Naqısta- (f.):	Nakışla-

Namıs (is.):	Namus
Nandır- (f.):	İnandır-
Nan- (f.):	İnan-
Narıq (is.):	Narh (Devletçe belirlenmiş fiat.)
Nasiyxat (is.):	Nasihət
Nasiyxatşı (is.):	Nasihətçi
Nawbat (is.):	Nöbet
Nawrız (is.):	Nevruz
Naşar (is.):	Naçar
Nälet (is.):	Lânet
Näsibe (is.):	Nasip
Näsıl (is.):	Nesil
Näsip (is.):	Nasip
Nätiyce (is.):	Netice
Näwbet (is.):	Nöbet
Neke (is.):	Nikah
Nekele- (f.):	Nikahla-
Nesibe (is.):	Nasip
Niyetten- (f.):	Niyetlen-
Noqat (is.):	Nokta
Nomer (is.):	Numara
Nomerle- (f.):	Numarala-
Nömir (is.):	Numara
Nusqa (is.):	Nüşa (Birbirinin tıpkısı olan yazılı şeylerin her biri.)
Nükte (is.):	Nokta
Nısana (is.):	Nişâne
Nısap (is.):	İnsaf
Nıspı (is.):	Nısfı
Nışana (is.):	Nişâne (Eser, iz, belirti.)
Nışan (is.):	Nişân (Belirti, işaret, iz.)

O

Oba (is.):	Veba
Obal (is.):	Vebal
Obır (is.):	Obur
Oydım (is.):	Oylum(Çukur.)
Oydır- (f.):	Oydur-
Oyıq (is.):	Oyuk
Oyıl- (f.):	Oyul-
Oyin (is.):	Oyun
Oyındı (is.):	Oyunlu
Oyinşiq (is.):	Oyuncak
Oqtaw (is.):	Oklava
Oqta- (f.):	Okla-
Oqıttır- (f.):	Okuttur
Oqıt- (f.):	Okut-
Olıympiyada (is.):	Olimpiyat
Ollahıy (ünl.):	Vallahi
Omırtqa (is.):	Omurga
Onşa (is.):	Onca (O denli, o kadar.)
Oñbağan (is.):	Onmayan
Oñ- (f.):	On- (Daha iyi bir duruma gelmek, iyileşmek.)
Opa (is.):	Vefa
Opasız (is.):	Vefasız
Opat (is.):	Vefat
Ormanşı (is.):	Ormancı
Ortaqtastır- (f.):	Ortaklaştır-
Ortaqtas- (f.):	Ortaklaş-
Ortanşı (is.):	Ortancı
Ot (is.):	Od (Ateş.)
Otan (is.):	Vatan

Otarla- (f.):	Otar- (hlk. Otlatmak.)
Otaw (is.):	Otağ (Büyük ve süslü çadır.)
Otta- (f.):	Otla-
Ottıq (is.):	Otluk
Otır- (f.):	Otur-
Oşaq (is.):	Ocak (Ateş yakılan yer.)
Oyuw (is.):	Oya
Oyan- (f.):	Uyan-
Oyat- (f.):	Uyat-

Ö

Öbis- (f.):	Öpüş-
Ögey (is.):	Üvey
Ögiz (is.):	Öküz
Öcdan (is.):	Vicdan
Öz (is.):	Özen (Dere, çay.)
Ökpe (is.):	Öfke
Ökşe (is.):	Ökçe
Ökşeli (is.):	Ökçeli
Ökil (is.):	Vekil
Ökildik (is.):	Vekillik
Ökim (is.):	Hüküm
Ökimde- (f.):	Hükmet-
Ökimet (is.):	Hükümet
Ölayat (is.):	Vilayet
Ölke (is.):	Ülke
Öltirt- (f.):	Öldürt-
Öltir- (f.):	Öldür-
Öltiril- (f.):	Öldürül-

Ölşem (is.):	Ölçüm
Ölşep piş- (f.):	Ölçüp biç-
Ölşet- (f.):	Ölçtür-
Ölşe- (f.):	Ölç-
Ölşewli (is.):	Ölçülü
Ölşewsiz (is.):	Ölçüsüz
Öli (is.):	Ölü
Ölim (is.):	Ölüm
Ömir (is.):	Ömür
Önege (is.):	Örnek (Durumu ve niteliği benimsenmeye değer kimse veya şey.)
Öner (is.):	Hüner
Önerli (is.):	Hünerli
Öñge (is.):	Özge (Başka.)
Örgiz- (f.):	Ördür-
Örkeş (is.):	Hörgüç
Örmekşi (is.):	Örümcek
Örik (is.):	Erik
Öril- (f.):	Örül-
Örimşi (is.):	Örücü
Ösiyet (is.):	Vasiyet
Öt (is.):	Öd (Safra.)
Ötekte- (f.):	Ütüle-
Öte- (f.):	Öde-
Öş (is.):	Öç
Öş- (f.):	Geç- (Sönmek, yok olmak, ölmek.)
Öşir- (f.):	Geçir-

P

Pa (is.):	mı (Soru eki.)
Payğambar (is.):	Peygamber
Payda (is.):	Fayda
Paydalan- (f.):	Faydalan-
Paqıt (is.):	Pakt (Anlaşma.)
Paqır (is.):	Fakir
Palaw (is.):	Pilav
Paluwan (is.):	Pehlivan
Paniy (is.):	Fanî (Ölümlü, gelip geçici.)
Paniyslamizm (is.):	Panislâmizm
Pansiyon (is.):	Pansiyon
Papaxa (is.):	Papak (Uzun tüylü kalpak.)
Paraziyt (is.):	Parazit
Paraq (is.):	Varak (Yaprak, yazılı kağıt.)
Paş (is.):	Peçe
Paraşot (is.):	Paraşüt
Pariyk (is.):	Peruk
Parlement (is.):	Parlemento
Partıyzan (is.):	Partizan
Partıya (I) (is.):	Parti
Partıya (II) (is.):	Parti (Ortak düşünce ve görüşteki kişilerin oluşturdukları siyasi grup.)
Parıyz (is.):	Farz (Ödev, vazife.)
Parıq (is.):	Fark
Parıqsız (is.):	Farksız
Pasport (is.):	Pasaport
Patıyha (is.):	Fatiha
Patşa (is.):	Padişah
Patşalıq (is.):	Padişahlık

Paş (is.):	Faş (Açığa vurulmuş.)
Päk (is.):	Pak (Temiz.)
Päle (is.):	Belâ (Aksilik.)
Päleket (is.):	Felâket
Pälen (is.):	Filan
Pän (is.):	Fen
Pärmen (is.):	Ferman (Emir.)
Päruwana (is.):	Pervane
Pätüwa (is.):	Fetva
Päş (is.):	Faş (Açığa vurulmuş.)
Pe (is.):	mı (Soru eki.)
Perron (is.):	Peron
Pıyda (is.):	Feda
Pıycama (is.):	Pijama
Pıyaz (is.):	Piyaz (Soğan.)
Plac (is.):	Plaj
Pošta (is.):	Posta
Pısqır- (f.):	Hapşır-
Pıs- (f.):	Piş-
Pısıl (is.):	Fısıltı
Pısılda- (f.):	Fısılda-
Pışayman (is.):	Pişman
Pışaq (is.):	Bıçak
Pışaqta- (f.):	Bıçakla-
Pıyesa (is.):	Piyes
Pikir (is.):	Fikir
Pil (is.):	Fil
Pilte (is.):	Filtre
Pismella (is.):	Bismillah
Pis- (f.):	Piş-
Pisirt- (f.):	Pişirt-
Pisir- (f.):	Pişir-

Pisiril- (f.):

Pitine (is.):

Pitir (is.):

Piş- (f.):

Pişil- (f.):

Pişiril-

Fitne (Fesat.)

Fitre

Biç-

Biçil-

R

Radiyo (is.):

Rayqan (is.):

Rayhan (is.):

Raqat (is.):

Raqmet (is.):

Raqım (is.):

Raport (is.):

Rasuwa (is.):

Rawa (is.):

Rawayat (is.):

Räsım (is.):

Reportac (is.):

Rıyziq (is.):

Ruhaniy (is.):

Ruqsat (is.):

Rızık (is.):

Radyo

Reyhan

Reyhan

Rahat

Rahmet

Rahim (Merhametli.)

Rapor

Rüsva (Rezil.)

Reva (Yakışır, yerinde.)

Rivayet (Söylenti.)

Resim

Röportaj

Rızık

Ruhanî

Ruhsat (İzin.)

Rızık

S

Saban (is.):

Saman

Sabotac (is.):	Sabotaj
Sabın (is.):	Sabun
Sabındal- (f.):	Sabunlan-
Sabından- (f.):	Sabunlan-
Sabında- (f.):	Sabunla-
Sabırsızdan- (f.):	Sabırsızlan-
Sağat (is.):	Saat
Sağatşı (is.):	Saatçi
Sağız (is.):	Sakız
Saza (is.):	Ceza
Sayran (is.):	Seyran (Gezme, gezinme.)
Saytan (is.):	Şeytan
Sayıs (is.):	Savaş
Sayıs- (f.):	Savaş-
Saqpan (is.):	Sapan
Saqtal- (f.):	Saklan-
Saqtan- (f.):	Saklan-
Saqta- (f.):	Sakla- (Korumak, muhafaza etmek.)
Saqıra (is.):	Sahra
Salaqtıq (is.):	Salaklık
Salamat (is.):	Selamet
Salat (is.):	Salata
Salawat (is.):	Salavat
Saltanattı (is.):	Saltanatlı
Samawır (is.):	Semaver
San (is.):	Sayı
Sanatoriya (is.):	Sanatoryum
Sansız (is.):	Sayısız
Santımiytr (is.):	Santimetre
Sap (is.):	Saf
Sapar (is.):	Sefer
Saptan- (f.):	Saflaş- (Saf durmak, toplanmak.)

Sapta- (f.):	Sapla-
Sara (is.):	Sarih (Aydın, açık, belirli.)
Sarğayt- (f.):	Sarart-
Sarğay- (f.):	Sarar-
Sarp (is.):	Sarf (Harcama, tüketme.)
Sarılda- (f.):	Şarılda- (Suyun bol bol akarak ses çıkarması.)
Sarıp (is.):	Sarf (Harcama, tüketme.)
Sastır- (f.):	Şaşırt-
Sas- (I) (f.):	Şaşmak-
Sas- (II) (f.):	Sası- (Kokuşmak.)
Satuwşı (is.):	Satıcı
Saw (is.):	Sağ
Sawal (is.):	Sual
Sawap (is.):	Sevap
Sawğız- (f.):	Sağdır-
Sawlıq (is.):	Sağlık
Saw- (f.):	Sağ-
Sawıl- (f.):	Sağıl-
Sawınşı (is.):	Sağıcı
Saxar (is.):	Seher
Saxara (is.):	Sahra (Büyük ova.)
Saxna (is.):	Sahne
Saya (is.):	Saye (Gölge.)
Sayasat (is.):	Siyaset
Sayasıy (is.):	Siyasî
Sayaxat (is.):	Seyahat
Sayaxatşı (is.):	Seyahatçi
Säbiy (is.):	Sabî (Küçük çacuk.)
Säcde (is.):	Secde
Säki (is.):	Seki (Oturulacak sedir biçiminde taş veya set.)

Säkin (is.):	Sakin
Sälämat (is.):	Selamet
Säläm (is.):	Selâm
Sälämdes- (f.):	Selâmlaş-
Särsenbi (is.):	Çarşamba
Säten (is.):	Saten (Kumaş çeşidi.)
Säwle (is.):	Şûle (Aydınlık, nur.)
Säp- (f.):	Serp-
Säbil- (f.):	Serpil-
Segiz (is.):	Sekiz
Sezik (is.):	Sezgi
Sekilden- (f.):	Şekillen-
Senat (is.):	Senato
Sebtir- (f.):	Serptir-
Serviyz (is.):	Servis
Seriya (is.):	Seri (Dizi.)
Serpin- (f.):	Serpil- (Güçlenmek, gelişmek.)
Sert (is.):	Şart
Serttes- (f.):	Şartlaş-: (Antlaşmak.)
Sıyqır (is.):	Sihir
Sıyqırlı (is.):	Sihirli
Sıymbol (is.):	Sembol
Sıymponıya (is.):	Senfonil
Sıypat (is.):	Sıfat (Özellik, gösteriş, kılık, kıyafet.)
Sıypattal- (f.):	Sıfatlandır-
Sıyrat (is.):	Sırat
Sıyrek (is.):	Seyrek
Sıyrektendir- (f.):	Seyrekleştir-
Sıyrekten- (f.):	Seyrekleş-
Sıyın- (f.):	Sığın-
Sıyır (is.):	Sığır
Sıyapat (is.):	Ziyafet

So (is.):	Şu
Soğıs (is.):	Savaş
Soğıstır- (f.):	Savaştır-
Soğıs- (f.):	Savaş-
Soydır- (f.):	Soydur-
Soqpaq (is.):	Sokak
Solaqay (is.):	Solak
Solğın (is.):	Solgun
Soldır- (f.):	Soldur-
Solşıl (is.):	Solcu
Solşıldıq (is.):	Solculuk
Solıq (is.):	Soluk
Son (is.):	Son
Sonğı (is.):	Sonraki
Sonıra (is.):	Sonra
Sopı (is.):	Sofu
Sordır- (f.):	Sordur- (Emdirmek.)
Sorpa (is.):	Çorba
Sorpılat- (f.):	Şapırdat-
Sögil- (f.):	Sökül-
Sözdik (is.):	Sözlük
Sözsiz (is.):	Sözsüz
Söyles- (f.):	Söyleş-
Söktir- (f.):	Söktür-
Söndir- (f.):	Söndür-
Söt- (f.):	Sök-
Sötil- (f.):	Sökül-
Standartta- (f.):	Standartlaştır-
Stiyl (is.):	Sitil (Tarz.)
Suw (is.):	Su
Suğar- (f.):	Suvar- (Su vermek, su içirmek.)
Suwlandır- (f.):	Sulandır-

Suylan- (f.):	Sulan-
Suwlát- (f.):	Sulat-
Suwlá- (f.):	Sula-
Suwlı (si.):	Sulu
Suwlıq (si.):	Suluk (At vb. hayvanların gemlerinin altına takılan küçük zincir.)
Suwret (si.):	Suret (Görünüş, biçim.)
Suwsat- (f.):	Susat-
Suwsa- (f.):	Susa- (Su içme ihtiyacı duymak.)
Suw- (f.):	Soğu- (Isısını yitirerek soğuk duruma gelmek.)
Suwcı (si.):	Sucu
Suwlq (si.):	Soğuk
Suwlıqtıq (si.):	Soğukluk
Suwınt- (f.):	Soğut-
Suwin- (f.):	Soğu-
Suwıt- (f.):	Soğut-
Suwırma (is.):	Sürme (Küçük çekmece.)
Suwıtıl- (f.):	Soğutul-
Suq- (f.):	Sok-
Suğıl- (f.):	Sokul-
Suyıq (si.):	Sıvı (Koyu değil.)
Suyılt- (f.):	Sıvılaştır-
Suyıl- (f.):	Sıvılaş-
Suqqız- (f.):	Soktur-
Suqtır- (f.):	Soktur-
Sulı (si.):	Sulu
Suraq (si.):	Soru
Sural- (f.):	Sorul-
Sura- (f.):	Sor-
Süzgi (si.):	Süzgü (Süzgeç.)
Süzdür- (f.):	Süzdür-

Süz- (f.):	Süs- (Boynuzlamak.)
Süzil- (f.):	Süzül-
Süydür- (f.):	Sevdür-
Süyel (is.):	Siğil
Süykimdi (is.):	Sevimli
Süykimdilik (is.):	Sevimlilik
Süykimsiz (is.):	Sevimsiz
Süyüle- (f.):	Sürükle-
Süyretil- (f.):	Sürüklen-
Süyret- (f.):	Sürükle-
Süyre- (f.):	Sürükle-
Süyrık (is.):	Sivri
Süysindir- (f.):	Sevindir-
Süysin- (f.):	Sevin-
Süyin- (f.):	Sevin-
Süyiniş (is.):	Sevinç
Süyir (is.):	Sivri
Süyirlen- (f.):	Sivril-
Süyis (is.):	Sevgi
Süyis- (f.):	Sev-
Sülgi (is.):	Silgi
Sülük (is.):	Sülük
Süm- (f.):	Sin-
Sündet (is.):	Sünnet
Süngi (is.):	Süngü
Sürgiz- (f.):	Sürdür-
Sürgilen- (f.):	Sürgülen-
Sürgile- (f.):	Sürgüle-
Sürgin (is.):	Sürgün (Sürülmüş kimse.)
Süren (is.):	Siren
Sürtil- (f.):	Sürtül-
Sürtin- (f.):	Sürtün-

Sürindir- (f.):	Süründür-
Sütten- (f.):	Sütlen-
Sütüti (is.):	Sütlü
Sütüşü (is.):	Sütçü
Süy- (f.):	Sev-
Sıban- (f.):	Sıvan- (Kol veya paçanın yukarıya çekip toplanması veya kıvrılması.)
Sığ- (f.):	Sık-
Sığıştır- (f.):	Sıkıştır-
Sıdır- (f.):	Sıyr-
Sıdırıl- (f.):	Sıyrıl-
Sızgıla- (f.):	Çizgile-
Sızdan- (f.):	Sızlan-
Sızdat- (f.):	Sızlat-
Sızda- (f.):	Sızla-
Sızdır- (f.):	Çizdir-
Sız- (f.):	Çiz-
Sızıq (is.):	Çizik
Sızıl- (f.):	Çizil-
Sıygız- (f.):	Sığdır-
Sıydız- (f.):	Sığdır-
Sılat- (f.):	Sıvat-
Sıla- (f.):	Sıva-
Sım (is.):	Sim
Sınal- (f.):	Sınan-
Sınıqşı (is.):	Sınıkçı (Kırık, çıkık bağlayan kimse, çıkıkçı.)
Sıñğırla- (f.):	Şingırda-
Sıpat (is.):	Sıfat
Sıpirğı (is.):	Süpürge
Sıpırtı (is.):	Süpürge
Sıpırt- (f.):	Süpürt-
Sıpır- (f.):	Süpür-

Sıprıl- (f.):	Süpürül-
Sıprındı (is.):	Süprüntü
Sıra (is.):	Şıra (Henüz mayalanmamış üzüm suyu.)
Sırap (is.):	İsraf
Sırlas (is.):	Sırdaş
Sırttan (is.):	Sırtlan (Leş yiyen, etçil, postu benekli bir hayvan.)
Sıt- (f.):	Sık-
Sıy- (f.):	Sığ-
Silkile- (f.):	Silkele- (Üzerindekileri düşürmek için bir şeyi üst üste silmek.)
Sinbir- (f.):	Sümkür-
Sinbirik (is.):	Sümük
Siñdir- (f.):	Sindir-
Siñ- (f.):	Sin-
Siñir (is.):	Sinir
Siñir- (f.):	Sindir-
Sirkele- (f.):	Sirkelen- (Sirke türemek, içine sirke koymak.)

T

Taba (is.):	Tava
Tabandı (is.):	Tabanlı
Tabıyğat (is.):	Tabiat
Tabıyğıy (is.):	Tabiî
Tabın- (f.):	Tapın- (Tapmak, itaat etmek.)
Tabıt (is.):	Tabut
Tağat (is.):	Tabak
Tağdır (is.):	Takdir

Tağzım (is.):	Tazim (Saygı gösterme, ululama.)
Tağlım (is.):	Talim (1.Öğrenme. 2.Yetişme. 3.Alıştırma.)
Tağı (is.):	Daha (Sözü edilen konuda en önemli durumu bildirmek için kullanılır.)
Tağıl- (f.):	Takıl-
Tac (is.):	Taç
Taza (is.):	Taze
Taypa (is.):	Tayfa
Taksıy (is.):	Taksi
Taktiyka (is.):	Taktik
Taq (is.):	Taht
Taqıya (is.):	Takke
Taqta (is.):	Tahta (Okul tahtası.)
Taqtay (is.):	Tahta (Kereste, ağaç.)
Taqır (is.):	Tamtakır (İçinde bulunması gereken şeylerden hiçbirisi bulunmayan.)
Tal (is.):	Dal (Ağaç dalı, bölüm, kol.)
Talaq (is.):	Dalak
Talap (is.):	Talep (İstek, dilek.)
Talas (is.):	Dalaş (Münakaşa etmek.)
Talas- (f.):	Dalaş- (1.Köpeklerin boğuşması. 2.Münakaşa etmek.)
Tala- (f.):	Dala- (Köpeğin ısırması.)
Taldır- (f.):	Daldır- (Bayıltmak.)
Tal- (f.):	Dal- (Bayılmak.)
Tam (is.):	Dam (Kerpiç ev.)
Tamamda- (f.):	Tamamla-
Tam- (f.):	Damla-
Tamuq (is.):	Tamu (Cehennem.)
Tamşı (is.):	Damla
Tamşılat- (f.):	Damlat-
Tamşıla- (f.):	Damla-

Tamız- (f.):	Damlat-
Tamıq (is.):	Tamu (Cehennem.)
Tamır (is.):	Damar
Tana (is.):	Dana
Tan- (f.):	Tanı-
Tanı (is.):	Tanış
Tanıstıq (is.):	Tanışık
Tanıstır- (f.):	Tanıştır-
Tanı- (f.):	Tanış-
Tañ (is.):	Tan
Tañba (is.):	Damga
Tañbalan- (f.):	Damgalan-
Tañbala- (f.):	Damgala-
Tap (is.):	Tam
Tapanşa (is.):	Tabanca
Tapa- (f.):	Tepe- (Ayağının altında ezmek.)
Tarap (is.):	Taraf
Tar (is.):	Dar
Tarazı (is.):	Terazi
Taraqta- (f.):	Tarakla-
Tarawıq (is.):	Teravih
Tarıyf (is.):	Tarif
Tarıyx (is.):	Tarih
Tarıyxıy (is.):	Tarihî
Tarıyxşı (is.):	Tarihçi
Tarlıq (is.):	Darlık
Tartıs- (f.):	Tartış- (Çekişmek.)
Tarı (is.):	Darı
Tarılt- (f.):	Darılt-
Tarıl- (f.):	Darıl-
Tas (is.):	Taş
Tasbiyx (is.):	Tespih

Tasqın (is.):	Taşkın
Tas- (I) (f.):	Taş-
Tas- (II) (f.):	Taşı-
Tasın- (f.):	Taşın-
Tası- (f.):	Taşı-
Tatım (is.):	Tadım (Tadına bakmak.)
Tatır- (f.):	Tattır-
Taw (is.):	Dağ
Tawap (is.):	Tavaf
Tawıq (is.):	Tavuk
Tawıs (is.):	Tavus (Kuş cinsi.)
Tayaq (is.):	Dayak
Tayandır- (f.):	Dayandır-
Tayan- (f.):	Dayan-
Täbıyâat (is.):	Tabiat
Tâc (is.):	Taç
Tâciriye (is.):	Tecrübe
Tâciriye (is.):	Tecrübeli
Tâksiy (is.):	Taksi
Tâlim (is.):	Talim
Tânir (is.):	Tanrı
Tâpsir (is.):	Tefsir
Târbiye (is.):	Terbiye
Târbiye (is.):	Terbiyeli
Târbiyeşi (is.):	Terbiyecisi
Târk (is.):	Terk
Târtip (is.):	Tertip
Târtipsiz (is.):	Tertipsiz
Târtipsizdik (is.):	Tertipsizlik
Târtipte- (f.):	Tertiple-
Târtipti (is.):	Tertipli
Tâspih (is.):	Tespah

Täsili (is.):	Teslim
Tätti (is.):	Tatlı
Täwap (is.):	Tavaf
Täwbe (is.):	Tövbe
Täwekel (is.):	Tevekkül
Täwrat (is.):	Tevrat
Teatr (is.):	Tiyatro
Tebin- (f.):	Tepin-
Tebis- (f.):	Tepiş-
Tekpi (is.):	Tepki
Temir (is.):	Demir
TemirKazık (is.):	Demir Kazık (Kutup yıldızı.)
Temirşi (is.):	Demirci
Teñde- (f.):	Denkle- (Denk duruma getirmek.)
Teñdik (is.):	Denklik (Denk olma durumu.)
Teñiz (is.):	Deniz
Tependet- (f.):	Tepindir-
Tepende- (f.):	Tepin-
Tereñ (is.):	Derin
Tereñdet- (f.):	Derinleştir-
Tereñde- (f.):	Derinleş-
Ter- (f.):	Der- (hık.Toplamak, devşirmek.)
Teri (is.):	Deri
Teril- (f.):	Deril-
Teris (is.):	Ters
Tes- (f.):	Deş- (Delmek.)
Tesik (is.):	Deşik
Tesil- (f.):	Deşil- (Delme, deşme işine konu olmak.)
Tiygiz- (f.):	Değdir-
Tiydiz- (f.):	Değdir-
Tiyp (is.):	Tip (Tür.)
Tiyrmen (is.):	Değirmen

Tiy- (f.):	Değ-
Tıyanaq (is.):	Dayanak
Toba (ünl.):	Tövbe (Hayret ifadesi.)
Tobıq (is.):	Topuk
Toğa (is.):	Toka
Toğay- (f.):	Doy-
Toğız (is.):	Dokuz
Toyğız- (f.):	Doyur-
Toydır- (f.):	Doyur-
Toyım (is.):	Doyum (Eldekinden hoşnut olma durumu, kanaat.)
Toyımsız (is.):	Doyumsuz
Toqbaq (is.):	Tokmak
Toqbaqta- (f.):	Tokmakla-
Toqsan (is.):	Doksan
Toqtı (is.):	Toklu
Toq- (f.):	Doku-
Toquwşı (is.):	Dokumacı
Toquwşılıq (is.):	Dokumacılık
Toqıma (is.):	Dokuma
Toqımaşı (is.):	Dokumacı
Toltır- (f.):	Doldur-
Tol- (f.):	Dol-
Tomat (is.):	Domates
Toñ (is.):	Don (Hava sıcaklığının sıfırdan aşağıya düşmesiyle suların buz tutması.)
Toñ- (f.):	Don-
Topan (is.):	Tufan
Toptal- (f.):	Toplan-
Toptan- (f.):	Toplan-
Topta- (f.):	Topla-
Torğay (is.):	Toygar (Kuş cinsi.)

Torı (is.):	Doru
Toy- (f.):	Doy-
Töbe (is.):	Tepe (1.Bir şeyin en üstteki bölümü. 2. coğr. Yüksekliği genellikle birkaç yüz metreyi geçmeyen yer biçimi.)
Töbele- (f.):	Tepele-
Tök- (f.):	Dök-
Tögil- (f.):	Dökül-
Töl (is.):	Döl (Canlıların üremesi sonucu ortaya çıkan yeni birey, yavru.)
Tölde- (f.):	Dölle-
Tört (is.):	Dört
Törtinşi (is.):	Dördüncü
Tös (is.):	Döş
Tösek (is.):	Döşek
Tösen- (f.):	Döşen-
Töset- (f.):	Döşet-
Töse- (f.):	Döşe-
Traktor (is.):	Traktör
Traktorşı (is.):	Traktörcü
Trahoma (is.):	Trahom (Bulaşıcı göz hastalığı.)
Tuw (is.):	Tuğ (Sorguç.)
Tuvberkülez (is.):	Tüberküloz
Tuwdır- (f.):	Doğdur-
Tünneli (is.):	Tünel
Tuwra (is.):	Doğru
Tuwralan- (f.):	Doğrulan-
Tuwralat- (f.):	Doğrulat-
Tuwrala- (f.):	Doğrula-
Tuwral- (f.):	Doğran-
Tuwralık (is.):	Doğruluk
Tuwriyzm (is.):	Turizm

Tuwriyst (is.):	Turist
Tuw- (f.):	Doğ-
Tuzaqta- (f.):	Tuzakla- (Tuzak kurmak.)
Tuzdal- (f.):	Tuzlan-
Tuzda- (f.):	Tuzla-
Tuzlıq (is.):	Tuzluk
Tuqım (is.):	Tohum (1.Tohum. 2.mec.Soy sop, sülale, nesil.)
Tuqımdıq (is.):	Tohumluk
Tul (is.):	Dul
Tuman (is.):	Duman
Tumandan- (f.):	Dumanlan-
Tumanda- (f.):	Dumanla-
Turaq (is.):	Durak
Turğız- (f.):	Durdur-
Turğızıl- (f.):	Durdurul-
Tur- (f.):	Dur-
Tut (is.):	Dut (Dut ağacı, dut ağacının meyvesi.)
Tutamda- (f.):	Tutamla- (Bir tutam almak.)
Tutan- (f.):	Tutuş- (Yanmaya başlamak.)
Tutat- (f.):	Tutuştur- (Tutuşmasını sağlamak.)
Tutıl- (f.):	Tutul-
Tutın- (f.):	Tutun-
Tüz (is.):	Düz (Düzlük, ova.)
Tüzel- (f.):	Düzel- (Düz duruma gelmek, iyileşmek.)
Tüye (is.):	Deve
Tüyeşi (is.):	Deveci
Tüyme (is.):	Düğme
Tüymelen- (f.):	Düğmelen-
Tüymele- (f.):	Düğmele-
Tüyil- (f.):	Düğümlen-
Tüyin (is.):	Düğüm

Tüyinde- (f.):	Düğümle-
Tük (is.):	Tüy
Tükten- (f.):	Tüyen-
Tükir- (f.):	Tükür-
Tükirik (is.):	Tükürük
Tülki (is.):	Tilki
Tüp (is.):	Dip
Türli (is.):	Türlü
Türpi (is.):	Törpü
Türtpekte- (f.):	Dürtükle-
Türt- (f.):	Dürt-
Tür- (f.):	Dür- (Katlamak, kıvırmak.)
Türil- (f.):	Dürül-
Tüs (is.):	Düş
Tüs- (f.):	Düş-
Tüsik (is.):	Düşük (Yaşayabilecek duruma gelmeden doğan yavru.)
Tüsindir- (f.):	Düşündür-
Tüsin- (f.):	Düşün-
Tüsir- (f.):	Düşür-
Tüsirt- (f.):	Düşürt-
Tüsiril- (f.):	Düşürül-
Tütün (is.):	Tütün (hlk. Duman.)
Tüy- (f.):	Döv- (Vurmak, öğütmek.)
Tıñdal- (f.):	Dinlen-
Tıñdat- (f.):	Dinlendir-
Tıñqıldat- (f.):	Tıngırdat- (Tıngırtı sesi çıkarmak, çalgı aletini biraz çalmak.)
Tıñqıl-da- (f.):	Tıngırda-
Tıpırlat- (f.):	Kıpırdat-
Tırma (is.):	Tırmık
Tırna (is.):	Turna

Tırnala- (f.):	Tırnakla- (Tırmalamak.)
Tırna- (f.):	Tırnakla-
Tıs (is.):	Dış
Tısqarı (is.):	Dışarı
Tısқан (is.):	Sıçan (Fare.)
Tık- (f.):	Dik-
Tigil- (f.):	Dikil-
Tigin (is.):	Dikiş
Tiginşi (is.):	Dikişçi
Tigis (is.):	Dikiş
Tizgiz- (f.):	Dizdir-
Tizgin (is.):	Dizgin
Tizginde- (f.):	Dizginle-
Tiz- (f.):	Diz-
Tizim (is.):	Dizim
Tik (is.):	Dik
Tiken (is.):	Diken
Tikenek (is.):	Diken
Tikkiz- (f.):	Diktir-
Tiktes- (f.):	Dikleş-
Tiktir- (f.):	Diktir-
Tikey- (f.):	Dikel- (Dik duruma getirmek.)
Til (is.):	Dil
Tildes- (f.):	Dilleş- (Konuşmak.)
Tildi (is.):	Dilli (Güzel konuşan.)
Tilek (is.):	Dilek
Tilen- (f.):	Dilen-
Tilenşi (is.):	Dilenci
Tile- (f.):	Dile-
Tilmaş (is.):	Dilmaç (Tercüman.)
Til- (f.):	Dil-
Tilşi (is.):	Dilci

Tilim (is.):	Dilim
Tilimden- (f.):	Dilimlen-
Tilin- (f.):	Dilin-
Tirek (is.):	Direk
Tirlik (is.):	Dirlik (Hayat, sağlık, geim.)
Tirnekte- (f.):	Tırnakla-
Tirsek (is.):	Dirsek
Tiri (is.):	Diri
Tirilt- (f.):	Dirilt-
Tiril- (f.):	Diril-
Tis (is.):	Diş
Tistet- (f.):	Dişlet-
Tiste- (f.):	Dişle-
Titiret- (f.):	Titret-
Titire- (f.):	Titre-

U

Uw (is.):	Ağı (Zehir.)
Uwagon (is.):	Vagon
Uwazo (is.):	Vazo
Uwağda (is.):	Vade
Uwağdalı (is.):	Vadeli
Uwağız (is.):	Vaaz, vaiz
Uwada (is.):	Vade
Uwacıp (is.):	Vacip
Uwayım (is.):	Vehim
Uwaq (is.):	Ufak
Uwaqa (is.):	Vakıa
Uwaqıyğa (is.):	Vakıa

Uwaqta- (f.):	Ufalt-
Uwaq tüyek (is.):	Ufak tefek
Uwaqıt (is.):	Vakit
Uwaqıtılı (is.):	Vakitli
Uwat- (f.):	Ufalt-
Uwäde (is.):	Vade
Uwäzin (is.):	Vezin
Uwäzir (is.):	Vezir
Uwäkıl (is.):	Vekıl
Uwäläyet (is.):	Vilâyet
Uwäliy (is.):	Veli
Uwlan- (f.):	Ağılan- (Zehirlenmek.)
Uwla- (f.):	Ağıla- (Zehirlemek.)
Uwız (is.):	Ağız (Yeni doğurmuş memelilerin ilk sütü.)
Uwıs (is.):	Avuç
Uwıstat- (f.):	Avuçlat-
Uwısta- (f.):	Avuçla-
Ucdan (is.):	Vicdan
Ucmaq (is.):	Uçmak (Cennet.)
Uzat- (f.):	Uzat-
Uzart- (f.):	Uzat-
Uzar- (f.):	Uza-
Uzay- (f.):	Uzan-
Uzın (is.):	Uzun
Uzındıq (is.):	Uzunluk
Uyqı (is.):	Uyku
Uyqışıl (is.):	Uykucu
Uqsa- (f.):	Okşa- (Benzetmek.)
Ul (is.):	Oğul
Ulan (is.):	Oğlan
Ulastır- (f.):	Ulaştır-
Ulas- (f.):	Ulaş-

Ulpa (is.):	Ufak
Ulpalan- (f.):	Ufalan-
Ult (is.):	Ulus
Ulı (is.):	Ulu
Ulıqsat (is.):	Ruhsat
Ulı (is.):	Ulu
Umit- (f.):	Unut-
Umitşaq (is.):	Unutkan
Upay (is.):	Pay (Hisse.)
Upuzın (is.):	Upuzun
Urgız- (f.):	Vurdur-
Urt (is.):	Avurt (Yanağın ağız boşluğu hizasına gelen bölümü.)
Urıqsat (is.):	Ruhsat
Urıl- (f.):	Vurul-
Uris- (f.):	Vuruş- (Dövüşmek, savaşmak, çarpışmak.)
Usaq (is.):	Ufak
Ustaz (is.):	Üstat
Ustazlık (is.):	Üstatlık
Ustara (is.):	Ustura
Ut- (I) (f.):	Yut-
Ut- (II) (f.):	Üt- (Oyunda, kumarda kazanmak, yenmek.)
Utl-(I) (f.):	Yutul-
Utl-(II) (f.):	Ütül- (Yenilmek, kaybetmek.)
Uş (is.):	Uç
Uşqın (is.):	Uçkun (hlk. Ateşten fırlayan kıvılcım.)
Uşpaq (is.):	Uçmak (Cennet.)
Uştastır- (f.):	Ulaştır-
Uştas- (f.):	Ulaş-
Uş- (I) (f.):	Uç-
Uş- (II) (f.):	Üşü-
Uşıq (is.):	Uçuk

Uşıqta- (f.):	Uçukla-
Uşırt- (f.):	Uçurt-
Uşır- (f.):	Uçur-
Uya (is.):	Yuva
Uyala- (f.):	Yuvala-
Uyalt- (f.):	Utandır-
Uyal- (f.):	Utan-
Uyalşaq (is.):	Utangaç
Uyalşaqtıq (is.):	Utangaçlıq
Uyalı (is.):	Yuvalı

Ü

Üg- (f.):	Ov-
Ügil- (f.):	Öğütül-
Ügit (is.):	Öğüt
Ügitte- (f.):	Öğütle-
Ügit- (f.):	Öğüt-
Ügitsi (is.):	Öğütçü
Ügitil- (f.):	Öğütül-
Üy (is.):	Ev
Üylendir- (f.):	Evlendir-
Üylen- (f.):	Evlen-
Üyli baraqılı (is.):	Evli barklı
Üyren- (f.):	Öğren-
Üyret- (f.):	Öğret-
Üyretil- (f.):	Öğretil-
Üyt- (f.):	Üt- (Oyunda, kumarda kazanmaq, yenmek.)
Üyir- (f.):	Evir- (Döndürmək, çevirmək.)
Ükim (is.):	Hüküm

Ükimet (is.):	Hükümet
Üles (is.):	Üleş (Pay.)
Ülestir- (f.):	Üleştir-
Ülestiril- (f.):	Üleştiril-
Üles- (f.):	Üleş- (Bölüşmek, paylaşmak.)
Ümbet (is.):	Ümmet
Ümmät (is.):	Ümmet
Ümittendir- (f.):	Ümitlendir-
Ümitten- (f.):	Ümitlen-
Ümitti (is.):	Ümitli
Ünde- (f.):	Ünle-
Ürker (is.):	Ülker (Yedi yıldızdan oluşan yıldız takımı, Süreyya.)
Ürkit- (f.):	Ürküt-
Ürle- (f.):	Üfle-
Ür- (f.):	Ürü- (Havlamak.)
Üsti (is.):	Üst(ü)
Üsü- (f.):	Üşü-
Üsit- (f.):	Üşüt-
Ütik (is.):	Ütü
Ütikte- (f.):	Ütüle-
Üş (is.):	Üç (Sayı.)
Üşin (is.):	İçin
Üşinşi (is.):	Üçüncü
Üşir (is.):	Öşür (Aşar, ondalık.)

F

Fabriyka (is.):	Fabrika
Faktor (is.):	Faktör

Faqır (is.):	Fakir
Fanatiyk (is.):	Fanatik
Farız (is.):	Farz
Fiyzik (is.):	Fizik
Fiylim (is.):	Film
Fotograf (is.):	Fotoğraf
Futbal (is.):	Futbol

X

Xabar (is.):	Haber
Xabardar (is.):	Haberdar
Xabarlas- (f.):	Haberleş-
Xabarsız (is.):	Habersiz
Xabarşı (is.):	Haberci
Xadıys (is.):	Hadis
Xacı (is.):	Hacı
Xacet (is.):	Hacet
Xaziret (is.):	Hazret
Xaywan (is.):	Hayvan
Xaywanat (is.):	Hayvanat
Xayır (is.):	Hayır
Xakim (is.):	Hakim
Xaq (I) (is.):	Hak (Adalet.)
Xaq (II) (is.):	Hak (Doğru gerçek.)
Xaqıyqat (is.):	Hakikat
Xalet (is.):	Halet (Durum.)
Xalıyfa (is.):	Halife
Xalıyfet (is.):	Hilafet
Xaluwa (is.):	Helva

Xalıq (is.):	Halk
Xalıqşıl (is.):	Halkçı
Xalıqşıldıq (is.):	Halkçılık
Xamsa (is.):	Hamsi
Xan (is.):	Han (Sultan.)
Xanlık (is.):	Hanlık
Xanım (is.):	Hanım (Kadın, eş.)
Xaraqat (is.):	Hareket
Xaraqter (is.):	Karakter
Xaram (is.):	Haram
Xarap (is.):	Harap
Xareket (is.):	Hareket
Xas (is.):	Has (Özgü, mahsus.)
Xasiyet (is.):	Haysiyet
Xasiret (is.):	Hasret
Xatte (is.):	Hatta (Bile, hem de, üstelik.)
Xatım (is.):	Hatim
Xawa (is.):	Hava
Xoca (is.):	Hoca
Xiykaye (is.):	Hikâye
Xiykayet (is.):	Hikâye
Xiymet (is.):	Hikmet
Xıymiyk (is.):	Kimyevî
Xıysap (is.):	Hesap
Xıyssa (is.):	Kıssa
Xıyal (is.):	Hayal
Xor (is.):	Huri
Xoş (is.):	Hoş
Xuzır (is.):	Huzur
Xuq (is.):	Hukuk
Xuqım (is.):	Hüküm
Xuqımet (is.):	Hükümet

Xuqıqı (is.):	Hukukî
Xurma (is.):	Hurma
Xurmet (is.):	Hürmet

H

Haman (zf.):	Hemen
Heş (zf.):	Hiç
Häm (bağ.):	Hem
Här (s.):	Her

Ş

Şapaq is.):	Çapak (Balık cinsi.)
Şabdal (is.):	Şeftali
Şap- (f.):	Çarp- (1.Vurmak. 2.Gasp etmek.)
Şabıq (is.):	Çapa (Toprağı işlemek için kullanılan ağaç saplı demir kazı aracı.)
Şabıqta- (f.):	Çapala-
Şabil- (f.):	Çarpıl- (1.Vurulmak. 2.Gasp edilmek.)
Şağıl (is.):	Çakıl
Şayqat- (f.):	Çalkalat-
Şayqa- (f.):	Çalkala-
Şay (is.):	Çay
Şayqal- (f.):	Çalkalan-
Şayqı (is.):	Şeyh
Şayna- (f.):	Çiğne-
Şaytan (is.):	Şeytan

Şayxana (is.):	Çayhane
Şayır (is.):	Şair
Şaq (is.):	Şağ
Şaqar (is.):	Çakal (Kurnaz.)
Şaqpaq (is.):	Çakmak
Şaqıldat- (f.):	Şakırdat-
Şaqıl-da- (f.):	Şakırda-
Şaqırla- (f.):	Şakı-
Şaqırt- (f.):	Çağırt-
Şaqır- (f.):	Çağır-
Şaqırıl- (f.):	Çağırıl-
Şaqırım (is.):	Çağırım (Yüksek bir sesin yetişebileceği kadar uzaklık.)
Şala (is.):	Çağla: (1.Olmamış yemiş. 2.Tam olmamış, yarım.)
Şalbar (is.):	Şalvar
Şalqan (is.):	Şalgam
Şalpıldat- (f.):	Şapırdat-
Şalpıl-da- (f.):	Şapırda-
Şal- (f.):	Çel-
Şamdal (is.):	Şamdan
Şanş- (is.):	Sancı- (Sancı vermek, ağrı vermek.)
Şapaq (is.):	Şafak: (Güneş doğmadan az önce beliren aydınlık.)
Şapağat (is.):	Şefaət
Şapalaq (is.):	Şaplak
Şapıraş (is.):	Çapraz
Şara (is.):	Çare
Şarasız (is.):	Çaresiz
Şarıyğat (is.):	Şeriat
Şarpıl- (f.):	Çarpıl-
Şarpıt- (f.):	Çarpıt-

Şarttas- (f.):	Şartlaş-
Şarttı (is.):	Şartlı
Şarîq (is.):	Çarık
Şarîqtat- (f.):	Şartlaş-
Şat (is.):	Şad (Sevinçli, neşeli.)
Şatas- (f.):	Çatış- (Kavga etmek, karşılıklı vuruşmak.)
Şahar (is.):	Şehir
Şaş (is.):	Saç
Şaşaq (is.):	Saçak
Şaşaqtan- (f.):	Saçaklan-
Şaşaqtı (is.):	Saçaklı
Şaştır- (f.):	Saçtır-
Şaşuw (is.):	Saçı (Gelinin başından saçılan çiçek, şeker, arpa, para gibi şeyler.)
Şaş- (f.):	Saç-
Şaşıl- (f.):	Saçıl-
Şaşırat- (f.):	Sıçrat-
Şaşıra- (f.):	Sıçra-
Şayan (is.):	Çıyan
Şây (is.):	Çay
Şâyır (is.):	Şair
Şäkirt (is.):	Şakirt (Öğrenci, çırak.)
Şäli (is.):	Şal (Kadınların omuzlarını örtmek için kullandıkları geniş atkı.)
Şär (is.):	Şehir
Şärbet (is.):	Şerbet
Şäşüw (is.):	Saçı (Gelinin başından saçılan çiçek, şeker, arpa, para gibi şeyler.)
Şe (is.):	mı (Soru eki.)
Şegil- (f.):	Çekil-
Şegin- (f.):	Çekil-
Şeginşek (is.):	Çekingen

Şegritke (is.):	Çekirge
Şeyit (is.):	Şehit
Şekpen (is.):	Cepken (Dış üst elbise türü.)
Şekildevik (is.):	Çekirdek
Şekis- (f.):	Çekiş- (Ağız kavgası etmek.)
Şeñber (is.):	Çember
Şeñgel (is.):	Çengel
Şepken (is.):	Cepken (Dış üst elbise türü.)
Şerüw (is.):	Çeri (Asker.)
Şet (is.):	Çit: (Bahçe, bostan gibi yerlerin çevresine çalı,kamış, ağaç dalı gibi şeylerden çekilen duvar.)
Şetin (is.):	Çetin
Şeşek (I) (is.):	Çiçek
Şeşek (II) (is.):	Çiçek (Hastalık.)
Şiyki (is.):	Çiğ (Pişmemiş, olgunlaşmamış.)
Şiykilik (is.):	Çiğlik (1.Çiğ olma durumu. 2. mec. Kaba, yersiz, yakışıksız davranış.)
Şiympanze (is.):	Şempanze
Şiyrek (is.):	Çeyrek (Bütünün dörtte biri.)
Şolaq (is.):	Çolak
Şolpan (is.):	Çoban (Yıldızı.)
Şomıl- (f.):	Çim- (hlk. Suya bütün vücuduyla girip çıkmak.)
Şopan (is.):	Çoban
Şofer (is.):	Şoför
Şöger- (f.):	Çöker- (Çöktürüp oturtmak.)
Şök- (f.):	Çök- (Oturmak.)
Şöl (is.):	Çöl
Şömeyt- (f.):	Çömelt-
Şömey- (f.):	Çömel- (Dizlerini bükerek topukları üzerine oturmak.)

Şöp (is.):	Çöp
Şuwmaq (is.):	Yumak
Şuwmaqtal- (f.):	Yumaklan-
Şuğa (is.):	Çuha (Sık dokunmuş yün kumaş türü.)
Şuğıla (is.):	Şule (Işık.)
Şucıq (is.):	Sucuk
Şuqır (is.):	Çukur
Şuqırla- (f.):	Çukurlan-
Şuñqır (is.):	Çukur
Şuba (is.):	Şüphe
Şubalan- (f.):	Şüphelen-
Şubalı (is.):	Şüpheli
Şükir (is.):	Şükür
Şüy- (f.):	Süs- (Boynuzuyla vurmak, tos vurmak.)
Şıbıq (is.):	Çubuk (İnce, yapraksız dal.)
Şıbış (is.):	Çebiç (Bir yaşına gelmiş keçi yavrusu.)
Şığarma (is.):	Çıkarma
Şığar- (f.):	Çıkar-
Şığarıl- (f.):	Çıkarıl-
Şıq- (f.):	Çık-
Şıgır (is.):	Çıkrık (Kuyudan kovayı çekmeye yarayan ve el ile çevrilen araç.)
Şıgıs (is.):	Çıkış
Şıdam (is.):	Çıdam (Sabır.)
Şıda- (f.):	Çıda- (Sabretmek.)
Şıq (is.):	Çiy (Havada buğu durumundayken akşamın ve gecenin serinliğiyle yere veya bitkilerde toplanan küçük su damlaları, şebnem.)
Şıqırla- (f.):	Şıkırda-
Şil (is.):	Çil (Kuş cinsi.)
Şıla- (f.):	Sıva-

Şılıpılda- (f.):	Şıpırda-
Şım (is.):	Çim
Şımşıla- (f.):	Çimdikle-
Şınar (is.):	Çınar
Şıncır (is.):	Zincir
Şıncırila- (f.):	Zincirle-
Şıncırlawlı (is.):	Zincirli
Şını (is.):	Çini
Şınılda- (f.):	Şıngırda-
Şıra (is.):	Çıra
Şıraq (is.):	Çıra
Şırmawıq (is.):	Sarmaşık
Şırpı (is.):	Çırpı (Dal budak kırpıntısı.)
Şıtırla- (f.):	Şıngırda-
Şımş- (f.):	Çimdikle-
Şirik (is.):	Çürük
Şirit- (f.):	Çürüt-

I

İbılıs (is.):	İblis (Şeytan.)
İm (is.):	İm (İşaret.)
İmda- (f.):	İmle- (İşaret etmek.)
İncıw (is.):	İnci
İnsap (is.):	İnsaf
İnılda- (f.):	İnilde-
İrğal- (f.):	İrgala- (Sallamak.)
İrza (is.):	Rıza
İzgâr (is.):	Rüzgar
İqtıymal (is.):	İhtimal

İqtıyar (is.):	İhtiyarî (Seçmeli, kendi isteğine bağlı.)
İs (is.):	İs
İsqırıq (is.):	İslık
İsta- (f.):	İsle- (İse tutup karartmak.)
İs- (f.):	İsın-
İsırap (is.):	İsraf
İşqın- (f.):	Hıçkır-
İşqır (is.):	Uçkur

İ

İbilis (is.):	İblis (Şeytan.)
İzdel- (f.):	İzlen- (Takip edilmek.)
İzden- (f.):	İzle- (Takip etmek, incelemek.)
İzdenüvşi (is.):	İzleyici
İzdet- (f.):	İzlet- (Aratmak.)
İzde- (f.):	İzle-
İzşi (is.):	İzci
İlgek (is.):	İlik
İlegen (is.):	Leğen
İlgek- (f.):	İlikle-
İlgekti (is.):	İlikli
İlgeri (is.):	İleri
İlgerlen- (f.):	İlerle-
İlgerile- (f.):	İlerle-
İlgeşekte- (f.):	İlikle-
İlgeşek (is.):	İlik
İleker (is.):	Likör
İlestir- (f.):	İliştir-
İlki (is.):	İlk

İlkim (is.):	Belki
İltiyfat (is.):	İltifat
İlindir- (f.):	İliştir-
İncüw (is.):	İnci
İreniş (is.):	Rencide (İncinmiş.)
İrili uwaqtı (is.):	İrili ufaklı
İrili usaqtı (is.):	İrili ufaklı
İs (is.):	İş
İsek (is.):	Şişek (Bir veya iki yaş arasındaki koyun.)
İste- (f.):	İşle- (Yapmak.)
İs- (f.):	Şiş-
İsir- (f.):	Şişir-
İş (is.):	İç
İşkeri (is.):	İçeri
İşkiz- (f.):	İçir-
İşkilik (is.):	İçki (Alkollü içecek.)
İştir- (f.):	İçir-
İşti tıstı (is.):	İçli dışlı
İş- (f.):	İç-
İşil- (f.):	İçil-

Y

Yağniy (is.):	Yani ('Demek, şu demek ki' anlamında bağlaç.)
Yaqiy (is.):	Yani

C) YAKIN MÂNÂLİ KELİMELER

Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında ortak olup iki lehçedeki mânâları tam olarak örtüşmeyen bazı kelimeler tespit ettik. Bir Türkiye Türk'ünün rahatlıkla anlayabileceği yakın mânâlı kelimeleri bu bölüme aldık.

1. SESLERİ AYNI OLAN YAKIN MÂNÂLİ KELİMELER

Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında ortak olup anlamca tam örtüşmemekle birlikte yakın mânâlar taşıyan, sesleri de aynı olan kelimeleri bu bölüme aldık.

A

KAZAK TÜRKÇESİ

TÜRKİYE TÜRKÇESİ

Acar (is.): 1. Görünüş, marifet. 2. Renk, şekil, süs, kalite 3. Şeref.

Acar : 1. Atılgan, gözü pek, yiğit, kabadayı. 2. Güçlü ve becerikli, çevik. 3. Yeni.

Albastı (is.): 1. Cin peri çeşidi. 2. Keyifsiz, hasta insan.

Albastı: Doğum sırasında temizliğe dikkat edilmemesi yüzünden loğusanın tutulduğu ateşli hastalık.

Alım (is.): Hükümetin halktan aldığı vergi.

Alım: 1. Almak işi. 2. Cazibe.

Arala-(I) (f.): Bir şeyin arasında dolaşmak.

Arala-: İki şey arasında açıklık oluşturmak.

Arala-(II) (f.): Testere ile bir şeyi kesmek.

Arala-

Atıl-(f.): 1. Fırlamak. 2. Kurşuna dizilmek, vurulmak.

Atıl-: Atma işine konu olmak, saldırmak, bir şeye doğru birden gitmek.

Aşındır- (f.): Biktirmek, usandırmak.

Aşındır-: Aşınma işine uğramak.

B

Bedel (is.): Haysiyet, düşünce, kadir, sevimlilik.

Belen (is.): Belirti, işaret, tepe.

Boyama (is.): Boyanan, boyalı, Yalan , uydurma.

Bedel : Değer, bir şeyin yerini tutabilen karşılık.

Belen : Dağ sırtlarında geçit veren çukur yer.

Boyama: Boyama işi, rengi boya ile sonradan verilmiş.

Z

Zat (is.):1.Alemdaki canlı cansız her şey. 2.Nesil.

Zor (is.): İri, büyük, güçlü, kuvvetli.

Zat: Kimse, kişi, kendi öz.

Zor : Sıkıntı, güçlkle yapılan, baskı.

K

Kez (is.): Zaman, vakit.

Kent (is.): Köy.

Kerim (is.): Şâhâne, çok güzel.

Kesek (is.): Tuğla , kerpiç.

Kez:Bir olgunun bir olayın tekrarlandığını belirtir, defa, kere, sefer.

Kent

Kerim : Asil, çömert.

Kesek : Bel, çapa veya sapanın topraktan kaldırdığı iri parça. Çimen yapmak için üzerindeki otuyla birlikte çıkarılmış çayır parçası.

Kesim (is.): Karar, hüküm.

Körpe (is.): Yumuşak.

Kesim : Bölüm, parça, kesinti, boy, endam.

Körpe: (Bitki için)Taze, dalından yeni kopmuş. (İnsan için) Yeni yetişen, genç, bozulmamış.

Q

Qaldır- (f.): Bırakmak,kalmasını sağlamak.

Qalq- (f.): 1.Bir şeyin batmadan sıvının üzerinde yüzmesi, kuşun süzülerek uçuşması.

Qant (is.): Şeker

Qap (is.): Geniş çuval.

Qoyma (is.): Depo.

Qonaq (is.): Misafir, konuk.

Qılıq (is.): Karakter ve tutumla ilgili hareket.

Kaldır-: Bulunduğu yerden kaldırmak.

Kalk-

Kant : Şeker ve limonla içilen sıcak su.

Kap: İçi herhangi bir maddeyi alabilen oyuk nesne.

Koyma : Koyma işi.

Konak : Büyük ve gösterişli ev.

Kılık : Bir kimsenin giyinişi, giyim, üst baş, kıyafet, kisve.

M

Mazmun (is.): Konu, özet, ehemmiyet.

Meyil (is.): 1.Taraftar. 2.Arzu, istek.

Mazmun : Anlam, kavram.

Meyil : 1.Eğik, eğim, akıntı. 2.mec. Sevme, gönül verme.

O

Oynaq (is.): Oyun oynanan yer.

Oynak: 1.Hareketli. 2.Hareket, canlılık veren. 3.Değişken.

Ö

Ön (is.): 1.Bütün vücut. 2.Uzun uzadıya iki taraf.

Ön

S

Soy- (f.): 1.Kesilen hayvanın derisini yüzmek. 2.Vurmak, dövmek.

Söylem (is.): Cümle.

Sırt (is.): Dış.

Soy-: Bir şeyin üzerinden kabuk, deri, zar gibi şeyleri çıkarmak.

Söylem: Söyleyiş, söyleniş, telâffuz.

Sırt: 1.Boyundan kuyruk sokumuna kadar olan kısım. 2.Kesici araçların kesmeyen kenarı. 3.Dağların ve tepelerin üst kısmı

Silk- (f.): 1.İtip kalkmak. 2.Serpemek.

Silk-: Üzerindekileri düşürmek için kuvvetle sallamak. Anı bir hareketle sarsmak.

T

Tart- (f.): 1.Çekmek. 2. Bağlamak, sağlamlaştırmak.

Tart-: 1.Bir şeyin ağırlığını bulmak. 2. Bir şeyi avuç içinde sallayarak

	ağırlığını kestirmek. 3.Binek hayvanların dizginlerini çekip bırakarak sallamak.
Tartıl- (f.): 1.Çekilmek. 2. Suyun kuruması.	Tartıl-: Tartma işi yapılmak.
Terlik (is.): Ter sinmemesi için atın üstüne örtülen örtü.	Terlik
Tırtıq (is.): Yaranın izi.	Tırtık: Çentik, pürüzlü, düz olmayan.

H

Hat (is.): Mektup	Hat: esk. 1.Çizgi. 2.esk. Yazı.
--------------------------	--

Ş

Şer (is.): Üzüntü, dert, hasret.	Şer: Kötülük, fenalık.
---	-------------------------------

İ

İzzet (is.): 1.Terbiye. 2.Kibarlık.	İzzet: Büyüklük, yücelik, ululuk.
--	--

2. SES FARKLILIKLARI OLAN YAKIN MÂNÂLI KELİMELEER

Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında ortak olup anlamca tam örtüşmemekle birlikte yakın mânâlar taşıyan, ancak aralarında ses farklılıkları olan kelimeleri bu bölüme alık.

A

KAZAK TÜRKÇESİ

TÜRKİYE TÜRKÇESİ

Aza (is.): Matem, kaygı.

Eza: Üzüntü , sıkıntı.

Azğındıq (is.): 1. İki yüzlülük, bozgunculuk. 2. İnsaniyetsizlik.

Ayıq- (f.): Hastalıktan iyileşmek, bir şeyden kurtulmak.

Aqılşı (is.): Akıl veren.

Atıs- (f.): 1.Savaşmak. 2.Birbirine düşman olmak.

Atıs (is.): Savaş.

Awdar- (f.): Bir şeyin altını üstüne getirmek, Çevirmek, devirmek.

Awruw (is.): Hastalanmak.

Awruwlı (is.): Hastalıklı.

Awır- (f.): Hastalanmak.

Awıruw (is.): Hastalık.

Awızdıq (is.):Atın ağzına takılan demir, gem.

Azgınlık

Ayıq- : Ayılmak, kendine gelmek.

Akılcı: 1.Akılcılıkla ilgili. 2.Akılcılıktan yana olan kimse, usçu, rasyonalist.

Atış-: Ağız kavgası etmek.

Atış: Atma işi veya biçimi.

Aktar-: Bir yerden bir yere aktarmak, bir dilden başka dile çevirmek.

Ağrı : (Vücudun bir yeri) ağrılı olmak.

Ağrılı: Ağrıyan, ağrısı olan.

Ağrı-

Ağrı : Vücudun herhangi bir yerinde duyulan şiddetli acı.

Ağızlık: 1.Bir ucuna sigara takılan alet. 2.Hayvanın ısırmasına zararlı bir şey yemesine engel olmak için takılan demir.

B

Bazarlıq (is.): Çarşıdan gelen bir kimsenin çarşıya gitmeyene getirdiği hediye.

Bazarşı (is.): Pazara giden kişi.

Pazarlık

Pazarcı

Balapan (is.): Büyümekte olan, küçük çocuk.

Balaban : Gürbüz, iri çocuk.

Bastı (is.): Başlıca, esas, en mühim.

Başlı : Başı olan.

Bata (is.): Dua, iyi niyet.

Fatiha

D

Danışmanlıq (is.): Akıllılık, dâhîlik.

Danışmanlıq : Müşavirlik.

Duzaq (is.): Cehennem, zorluk, ağırlık, eziyet.

Tuzak

E

Eskişilik (is.): Eskiye tutan.

Eskici : Eski eşya alıp satan kişi.

C

Cılı- (f.): Isınmak.

İli-: ılıklaşmak.

Cılt- (f.): Isıtmak.

İlit-: Ilık hale getirmek.

Cımırıl- (f.): Kıvrılmak.

Yumrul-: Yuvarlaklaşmak.

Cilik (is.): İçinde yağ olan bacak ve kol kemiği.

İlik: Kemiklerin iç boşluklarını dolduran yağlı madde.

İ

İygi (is.): 1.Açık gönüllü. 2.Kıymetli, merhametli.

İyi: İstenen , beğenilen nitelikleri taşıyan.

K

Kemdik(is.): Yetişmemek, yokluk, darlık, eksiklik.

Kemel (is.): Arzusuna erişmek, her şeyin mükemmel olması.

Kenis (is.): Serbestlik, rahatlık.

Kespe (is.): Kesme hamurdan yapılan çorba.

Kömbe (is.): 1.Yer altı zenginliği, maden. 2.Tahıl veya meyve saklanan kap. 3.İnsanın sakladığı sır.

Körkem (is.): Yakışıklı, güzel.

Kilem (is.): Halı.

Kilemşi (is.): Halıcı.

Kiltşi (is.): Ambar bekçisi.

Kemlik : Kötülük.

Kemal: Bilgi ve erdem bakımından olgunluk, yetkinlik. En yüksek değer.

Geniş: 1. Eni çok olan, kapsamı büyük. 2. Rahat, hoşgörülü insan.

Kesme : Kesme işi.

Gömme: Gömme işi, defnetmek, kül pidesi, ekilen ekin.

Görkem : Göz alıcı ve gösterişli, haşmet, ihtişam, debdebe, tantana.

Kilim

Kilimci

Kilitçi

Q

Qaptama (is.): Başka elbiselerin dışında giyilecek şekilde dikilen bol elbise.

Qaşaq (is.): Bağlı olduğu yerden kaçınca kolay kolay yakalanamayan hayvan.

Qoyuw (is.): Kalın, sık.

Kaplama

Kaçak

Koyu : Yoğunluğundan dolayı güç akan.

Qoyuwlıq (is.): Kalınlık.

Koyuluk

M

Mänsiz (is.): Ehemmiyetsiz.

Manasız: Anlamsız.

Murap (is.): Mahalli ekin sulama işinde suyu taksim eden kimse.

Murakıp: Denetçi.

Mıqta- (f.): 1.Sağlamlaştırmak. 2.Halletmek, mahvetmek.

Mıhla-: 1.Çivilemek. 2. mec. Bir şeyi bir yerden ayrılmaz hale getirmek.

O

Otaşı (is.): Kırıkçı, kırılan kemikleri yerine getiren Kimse.

Otacı: hlk. Hekim.

Ö

Özümsü- (f.): Kendinden saymak, kendine yakın görmek.

Özümse-: Özümlemek, edinilmiş bilgileri bireyin öz malı durumuna getirmek.

Ölik (is.): Ölü insan, hayvan cesedi.

Ölük: hlk. Canlılığı azalmış.

Örnektel- (f.): Nakışlamak.

Örnekle-

Örnekten- (f.): Nakışlanmak.

Örneklen-

Örnekte- (f.): Nakışlamak.

Örnekle-

Örnekti (is.): Nakışlı.

Örnekli: Benzetilecek şey, model.

P

Pende (is.): Fert.

Bende: Kul, köle.

Pulsız (is.): Parasız, bedava, boşuna.

Pulsuz: Pulu olmayan.

R

Rıyza (is.): Memnûn.

Rıza: Razi olma, isteme.

S

Soğıl- (f.): 1.Vurulmak, çarpılmak.

Sokul-: İçine veya arasına girmesi sağlanmak.

Soydır- (f.): Kestirmek, yüzdürmek.

Soydur-: Soyma işini yaptırmak.

Soyıl- (f.): Kesilmek.

Soyul-: Soyma işine konu olmak.

Süzbe (si.): Süzülen yoğurt, bir tür beyaz peynir.

Süzme: Süzülmüş olan, süzülerek elde edilen.

Sündette- (f.): Sünnet ettirmek.

Sünnetle-: Tabaktaki yemeği sıyırıp bitirmek.

T

Tazalan- (f.): Temizlenmek.

Tazelen-: Taze duruma gelmek, tazelik kazanmak.

Tazala- (f.): Temizlemek.

Tazele-: Yenisiyle veya tazesıyla değiştirmek.

Tazalıq (is.): 1.Temizlik. 2.lyi niyetlilik.

Tazelik: Taze olma durumu, körpelik.

Taypa (is.): Civardaki cemaat.

Tayfa: Gemideki işçiler, mürettebat. Aynı işi yapan topluluk.

Tamaq (is.): Boğaz.

Tamiz (is.): Yazın en sıcak olduğu günler.

Täkappar (is.): Mağrur, gururlu.

Toğis- (f.): Karşılaşmak, karşı karşıya gelmek, çarpışırçasına rastlamak.

Toñdır- (f.): Üşütmek üşümesini sağlamak.

Torta (is.): Tereyağını eritince yüzüne çıkan köpük.

Tönker- (f.): Bir şeyi altını üstüne getirmek.

Töreşi (is.): İhtilafa düşen iki kişinin veya topluluğun meselelerini tetkik eden karar veren kimse.

Tumsıq (is.): 1.Burun tarafı.
2.Tepenin veya dönemeç olan yerin çıkık olan tarafı, tümsek.

Tutqın (is.): Mahkûm, tutuklu, esir.

Tüsindirme (is.): Açıklama, izahat.

Tıq- (f.): Gizlemek, saklamak.

Tıgıl- (f.): Gizlenilmek, saklanılmak.

Tırbanda- (f.): Elini ayağını sallamak.

Tısta- (f.): Kaplamak.

Tizim (is.): Liste.

Damak: Ağız boşluğunun tavanı.

Temmuz : Ay ismi.

Tekebbür: Kibirlenme, büyüklenme, çalım, kurum.

Tokuş-: 1.Elle tutulan iki şeyi birbirine çarpmak. 2.Kafa kafaya vuruşmak.

Dondur-: Donmasını sağlamak.

Tortu: Bir çökeltme sonunda bir sıvının dibine çöken sıvı madde, çökelti.

Döndür- : Dönmesini sağlamak.

Töreci: Töreyle ilke edinen.

Tumşuk: Papağan, kartal gibi kuşların kemerli gagası.

Tutkun: 1.Gönül vermiş. 2.Bir şeye alışmış, bağlanmış, düşkün kimse.

Düşündürme: Düşünmesine sebep olma.

Tık-: İterek, zorla, aceleyle sokmak.

Tıkıl-:

Tırpanla-: Tırpanla biçmek.

Dışla-: Bir kimse veya bir toplum, bir kimseyi, bir durumu , bir düşüncüyü yok saymak, ilgilenmemek.

Dizim : Dizilmek işi, dizme.

U

Uwädeli (is.): Anlaşmalı, sözleşmeli.

Vadeli: Süresi sınırlanmış.

Uris (is.): 1.Harp, savaş. 2.Kavga, dövüş.

Vuruş: Vurma işi veya biçimi.

Ü

Ündet- (f.): Söyletmek, konuşturmak.

Ünlet-: Bağdırtmak, çağdırtmak.

Ş

Şalma (is.): 1.Başörtülük kumaş. 2.kement.

Çalma: Başa sarılan sarık.

Şalımdı (is.): Güçlü, sağlam, dayanıklı.

Çalımlı: Gösterişli, kurumlu.

Şataq (is.): Mesele, karışık durum.

Çatak: 1.lki dağ yamacının kesişmesi ile oluşmuş dere yatağı. 2.Yapışık ikiz meyve.

Şecire (is.): Tarih kitabı, tarih bilen, iyi konuşan kimse.

Şecere: Soy ağacı.

Şeştir- (f.): Çözdürmek.

Seçtir-

Şeş- (f.): Çözmek.

Seç-: Benzerleri arasından hoş a gideni ayırmak.

Şeşil- (f.): Çözölmek, çözümlenmek.

Seçil-

Şeşim (is.): Karar, sonuç, netice.

Seçim: Seçme işi. Kanunlar uyarınca kanun koymak ve yönetmek için bir veya daha çok aday arasından belli bir veya birkaçını seçme.

Şoğıl- (f.): Toplanmak, yığılmak.

Çoğal-: Azken çok olmak, çok duruma gelmek.

Şoğıl (is.): Bir yere toplanan grup.

Şoqayt- (f.): Yığmak, tepe haline getirmek.

Şölmek (is.): 1.Dikiş makinesinin ipi saran yeri. 2.İçki, şarap konulan kap.

Şınılı (is.): Camlı.

Çoğul: Kelimelerin belirli eklerle birden çok varlığı veya kişiyi bildirme biçimi.

Çoğalt-: Miktarını, sayısını artırmak.

Çömlek: Toprak tencere.

Çinili: Çinisi olan çinilerle bezenmiş olan.

İntizar (is.): Hasret, arzu, dilek.

İntizar: 1.Bekleme, gözleme. 2.hlk. Beddua.

İzet (is.): Terbiye, kibarlık.

İşimdik (is.): İçilecek şey, içki.

İzzet: Büyüklük, yücelik, ululuk.

İçimlik: İçilecek miktarda olan.

D) HEM ORTAK HEM DE FARKLI MÂNÂSİ BULUNAN ORTAK KELİMELELER

Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında tamamen aynı mânâda kullanılan ortak kelimeler bulunmakla birlikte taradığımız ortak kelimelerin bir kısmının hem aynı mânâda kullanıldığını hem de farklı mânâlar üstlendiğini gördük. Birden fazla mânâsı olan bir kelimenin iki lehçede de ortak mânâsı var ise bu kelimeleri, “Hem Ses Hem Mânâ Bakımından Ortak Kelimeler” ve “Aralarında Ses Farklılıkları Bulunan Mânâları Ortak Kelimeler” bölümlerinde değerlendirdik. Bu bölümde de birden çok mânâsı olan kelimelerin farklı mânâlarını ele aldık. Kelimleri, ses denkliklerini de göz önünde bulundurarak iki başlık altında inceledik.

1. SESLERİ AYNI OLUP HEM ORTAK HEM DE FARKLI MÂNÂSİ BULUNAN ORTAK KELİMELELER

Birden fazla mânâsı olan bir kelimenin iki lehçede de ortak mânâsı bulunup sesleri de aynı ise bu kelimeleri, “Hem Ses Hem Mânâ Bakımından Ortak Kelimeler” bölümlerinde değerlendirdik. Bu bölümde de birden çok mânâsı olup sesleri aynı olan kelimelerin farklı mânâlarını ele aldık.

A

KAZAK TÜRKGESİ

TÜRKİYE TÜRKGESİ

Azap(is.): Zorluk, mihnet.

Azap: Ceza, sıkıntı.

Azar (is.): Eziyet, işkence , zorluk.

Azar: Paylama.

Ayıp (is.): 1.Günah. 2.Hata, kötülük
3. Ceza olarak kararlaştırılan
mal, ücret.

Ayıp: Utanılacak durum veya
davranış.

Aqtar- (f.): 1.Bir şeyin içini açarak
aramak, bakmak. 2.Tetkik etmek.

Aktar-

3.İçindeki bütün sırları söylemek.

Aqşam (is.): Akşam namazı.

Aldır- (f.): Birisini işinden aldirmek, işinden etmek.

Apar- (f.): Göstermek.

Ar (is.): İnsanlık.

Artıq (is.): Fazla.

Astar (is.): Sır, kinayeli söz.

Atıl-(f.): 1.Fırlamak. 2.Kurşuna dizilmek, vurulmak.

Akşam

Aldır-

Apar-: Almak, alıp götürmek.

Ar: Namus.

Artık: İçilen, yenenden kalan şey.

Astar: Giyecek, perde, çanta, ayakkabı gibi şeylerde kumaş veya derinin iç tarafına geçirilen ince kat.

Atıl-: Atma işine konu olmak, saldırmak, bir şeye doğru birden gitmek.

B

Bastır- (f.): Harman dövmek.

Bez (is.): Ağacın budaklı olan kısmı.

Bek (is.): Pek, çok, bilhassa.

Belen (is.): Belirti, işaret, tepe.

Bozar- (f.) Tan yerinin ağarması.

Boyama (is.): Boyanan, boyalı, Yalan , uydurma.

Bilim (is.): Bilgi.

Bastır- hlk. Samanları yığmak.

Bez : İçinden geçen kandan ve öz sudan bazı maddeler ayırarak salgı oluşturan organ, hormon salgılayıcı.

Bek : hlk. Sert, katı; sağlam.

Belen : Dağ sırtlarında geçit veren çukur yer.

Bozar-: Rengi boz olmak, renk atmak.

Boyama: Boyama işi, rengi boya ile sonradan verilmiş.

Bilim

E

Ez- (f.): Boş söz söylemek.

Ez-

Erkin (is.): Vurdumduymaz, rahatlığı seven.

Erkin: Hiçbir şarta bağlı olmayan, serbest.

C

Can (is.): Ar, namus.

Can

Cansız (is.): Gizli hareket eden, casus.

Cansız

Z

Zinhar (is.): Bilhassa.

Zinhar: Asla, sakın!

K

Kert- (f.): Dilimlemek, kesmek, oymak.

Kert- : Bir şeyin kenarında kertik açmak, çentmek. Sertçe sürmek.

Kese (is.): Uzunlamasına değil yanlamasına.

Kese: Kısa, kestirme yol.

Keskin (is.): Yüzü gösterişli, cesaretli.

Keskin

Kör (is.): Aydın değil, cahil.

Kör

Küs- (f.): Vazgeçmek, bırakmak.

Küs-

Q

Qabar- (is.): Yükselmek.

Kabar-

Qaza (is.): Ölüm, ecel. Ödenmeyen

Kaza : Can veya mal kaybına ya da

kaza olan.

Qayıq (is.): Makinanın alt mekiği.

Qal- (f.): Kağıt oyununda kaybetmek.

Qalın (is.): Sert.

Qana- (f.): Sömürmek, başkasına iş gördürmek.

Qan- (f.): Kumar oyunundan çıkmak.

Qara (is.): Bir şeyin gölgesi.

Qasap (is.): Becerikli, marifetli.

Qatar (is.): Akran, denk.

Qatıq (is.): Çorbanın içine konan et veya peynir.

Qaw (is.): Çok otlu yer, çayır.

Qopart- (f.): Karıştırmak, altını üstüne getirtmek.

Qoy- (f.): 1. Belli bir işi durdurmak, bırakmak. 2. Vefat eden kimseyi gömmek.

Qulaq (is.): 1.Tüfeğin tetiği. 2.Mezarın yükseltilerek yapılan köşesi. 3.Bitkilerin yeni yeşerirken çıkardığı yapraklar.

zararına sebep olan kötü olay. Vaktinde yapılamayan ibadeti daha sonra yapmak.

Kayık

Kal- : Olduğu yeri, konumu korumak. Bir işte başkalarından geride kalmak. Oyalanmak, bir işi belli noktada bırakmak.

Kalın: Uzunluğu ve genişliği dışında üçüncü boyutu çok olan, enli.

Kana- : Vücudun herhangi bir yerinden kan akması.

Kan-: Bir ihtiyacı karşılamış olmak, doymak.

Kara: En koyu renk, siyah.

Kasap

Katar: Lokomotif ile vagonların oluşturdukları dizi.Taşıt dizisi, bir arada giden hayvan dizisi.

Katık

Kav : Çabuk tutuşan süngerimsi bir madde.

Kopart-

Koy-

Kulak

Qumar (is.): Heves, merak.

Kumar

Qızdır- (f.): Heyecanlanmasına sebep olmak.

Kızdır-: Isıtmak.

Qız- (f.): 1.Bir işin veriminin artması.
2.Heyecanlanmak. 3.Çürümek,
bozulmak.4.Sarhoş olmak.

Kız-: Isınmak.

Qır (is.): 1.Tepe, yüksekçe yer. 2.Bir şeyin dış tarafındaki köşesi.

Kır: Şehir ve kasabanın dışında kalan çoğu boş ve geniş yer.

Qır- (f.): Kazımak, düz hale getirmek.

Kır-: Öldürmek, yok olmasına sebep olmak.

Qıstır- (f.): Kendisiyle ilgisi olmayan şeye karışmak.

Kıstır- : İki şey arasında bırakarak sıkıştırmak.

Qıs- (f.): Acele ettirmek.

Kıs- : Sıkıştırmak.

Qısıl- (f.): Eziyet çekmek, zor durumda olmak.

Kısıl-

M

Mal (is.): Zenginlik.

Mal: Birinin mülkiyeti altında olan hayvanlar.

Masqara (is.): Utanmaz.

Maskara : 1. Eğlendirici, sevimli, güldürücü. 2.(Küfür olarak) Şerefsiz, haysiyetsiz, rezil. 3.Karnaval maskesi 4.Kirpik boyası.

Moral (is.): Görgü, edep.

Moral

O

Oyna- (f.): Müzik aleti çalmak.

Oyna-

Ö

Örnek (is.): Nakış.

Ör- (f.): Yayılmak, dağılmak.

Örnek: Benzetilecek şey, model.

Ör-: İp, yün gibi şeyleri işlemek veya tezgahda dokumak.

P

Pul (is.): Kumaş.

Pul: Para karşılığı mektuplara, damga resmine karşılık yapıştırılan basılı küçük kağıt parçası.

R

Rahman (is.): Hayırsever.

Rahman: Merhamet eden.

S

Sal- (f.): 1.Yerleştirmek, içerisine koymak. 2.Vurmak.

Sandık (is.): Bavul.

Sarq- (f.): Bitirmek.

Som (is.): Ağır, kalın.

Sök- (f.): Tenkit etmek, kınamak.

Sına- (f.): Tenkit etmek, kusurunu söylemek.

Sırlan- (f.): Çeşitli boyalarla boyanmak.

Sal- : 1.Serbest bırakmak, hemen yollamak.

Sandık

Sark-

Som: 1.İçi dolu olan ve dışı kaplama olamayan. 2.Katışıksız.

Sök-: Bir şeyi bir yerden çıkarmak, çekip ayırmak. Kurulmuş bir şeyi parçalarına ayırmak.

Sına-

Sırlan-: Sır sürülmek.

Sırma (is.): Üzeri işlemeli keçe veya kilim.

Sırma: 1.Altın yaldızlı veya yaldızsız ince gümüş tel. 2.Rütbe gösteren şerit.

T

Tap-(f.): 1.Bulmak. 2. Kazanmak.

Tap-

Tay (is.): Büyük ve ağır yük.

Tay: 1. Denk, eşit, eş. 2. Hayvanın bir yanındaki yük.

Taylaq (is.): Bir yaşını geçmiş, iki yaşını henüz doldurmamış deve.

Taylak : hlk. At veya deve yavrusu.

Tanıq (is.): Belli, tanınmış.

Tanık: Şahit.

Taran- (f.): Süslenmek.

Taran- : Tarama işi yapılmak. Kendi başına taranmak.

Tarat-(f.): Dağıtmak.

Tarat- : Tarama işini yaptırmak.

Tarttır- (f.): 1.Çektirmek. 2.Erkek hayvanı kısırlaştırmak.

Tarttır-: Tartma işini yaptırmak.

Tep- (f.): Kızakta kayak yapmak.

Tep-: Ayağıyla vurmak, üzerine basarak sıkıştırmak.

Tüne- (f.): İbadet etmek.

Tüne-: 1. (Kuşlar, evcil hayvanlar) Uyumak için bir dala veya sırığa konmak. 2. (Tabure, yüksekçe iskemle vs. üzerine) oturmak.

Tür (is.): 1.Görünüş. 2.Sözün gidişi. 3.Bir şeyin yüzündeki işleme.

Tür: 1.Çeşit. 2.Ortak özellikte olan.

Tüt- (f.): Yünü, pamuğu, ip olarak kullanmaya hazırlamak veya yorgana kullanmak için yumuşak hale getirmek.

Tüt-: Duman veya buhar çıkarmak.

Tıqır (is.): Uzun değil, kısa, bacaksız.

Tıkır: Tıkırdayan, birbirine vuran, çarpan şeylerin çıkardığı ses.

U

Uzat- (f.): 1.Kızı evlendirmek, **Uzat-**
damat evine yollamak. 2.Uğurlamak.
Uza- (f.): Uzaklaşmak, gittikçe uzağa **Uza-**
doğru gitmek.

Ü

Üz- (f.): 1. Ayırmak, koparmak. **Üz-**
2.İş ve hareketi bir müddet için
durdurmak, ara vermek.

2. SESLERİ FARKLI OLUP HEM ORTAK HEM DE FARKLI MÂNÂSİ BULUNAN ORTAK KELİMELE

Bu bölümde ortak olmakla birlikte hem ses hem de mânâları farklı olan kelimelere yer verdik. Birden fazla mânâsı olan bir kelimenin iki lehçede de ortak mânâsı bulunup ses farklılıkları da olan kelimeleri, “Aralarında Ses Farklılıkları Bulunan Mânâları Ortak Kelimeler” bölümlerinde değerlendirdik. Bu bölümde de birden çok mânâsı olup ses farklılıkları da bulunan kelimelerin farklı anlamlarını ele aldık.

A

KAZAK TÜRKHESİ

Ağart-(f.): Okutmak, öğretmek.

Ağar- (f.): Göze ak inip görmez olması.

TÜRKİYE TÜRKHESİ

Ağart-: Beyazlaştırmak.

Ağar-: 1.Ak olmak, ak duruma gelmek, beyazlaşmak, solmak.
2.Aydınlanmak.

Acal (is.): Tehlike, korku.

Acdaha (is.): Canavar, yırtıcı.

Azan (is.): 1.Sabah vakti, 2.Parola.

Azğında- (f.): Zayıflamak, halsiz hale düşmek.

Ayla (is.): Çare, çözüm, taklit.

Aylaker (is.): Taklitçi, açığöz.

Aylakerlik (is.): Taklitçilik, açığözlülük.

Ayvanat (is.): Mahluk.

Ayvandıq (is.): Zalimlik.

Ayıpta- (f.): Suçlamak, cezaya çarptırmak.

Ayıptı (is.): Suçlu, kabahatli.

Aqta-(f.): 1.Evi beyaza boyamak, 2.Mahsülü kabuğundan çıkarmak.

Aqtıq (is.): Samimiyet, hüsnüniyet, temiz kalplilik.

Aqşıl (is.): Beyazımsı.

Aqıret (is.): Kefenlik.

Alqa (is.): 1.Kurul. 2.Etraf.

3.Meslektaş.

Aluvan (is.): Çeşitli.

Alıp (is.): Çok büyük, çok iri.

Amal (is.): 1.Çare, ilaç. 2.Çözüm, yol. 3.Taktik.

Apa (is.): Öz anne, ana.

Apat (is.): Kaza.

Ecel: Hayatın sonu.

Ejderha

Ezan

Azgınlaş-

Hile: Birini aldatmak, yanıltmak için yapılan düzen, oyun.

Hilekar: Hileci.

Hilekârlık

Hayvanat : Hayvanlar.

Hayvanlık

Ayıpla-: Kınamak.

Ayıplı : Ayıbı kusuru olan.

Akla- : Suçsuz veya borçsuz olduğu yargısına vararak birini temize çıkarmak.

Aklık: Ak olma durumu.

Akçıl: Rengini atmış, ağarmış, içinde ak renk bulunan.

Ahret

Halka: Çember biçiminde dizilmiş topluluk.

Elvan: Türlü renklerde olan.

Alp: Yiğit, kahraman.

Amel:Yapılan iş, fiil.

Abla: Bir kimsenin kendinden büyük olan kız kardeşi.

Afet

Aram (is.): Pis, kötü.

Aruwaq (is.): 1.Halkın ar-namusu.
2.Çok zayıflamak.

Arız (is.): Şikayet.

Aş- (f.): Sinirlenmek.

Aşiq (is.): Boş.

Ayar (is.): Sevimsiz.

Haram: Din kurallarına aykırı olan, yasak.

Ervah: Ruhlar.

Arz: Rica.

Aç-

Açık: Açılmış, kapalı olmayan.

Ayar: Dolandırıcı, hilekar.

Ä

Äzir (is.): Şimdi.

Äkim (is.): İdareci, yönetici.

Äkimdik (is.): İdarecilik, yöneticilik, kuvvetlilik, baskınlık.

Älek (is.): Telaş, uğraş.

Hazır: Bir iş için gerekeni tamamlamış olan. 2.Kullanılacak duruma getirilmiş.

Hakim

Hakimlik

Helâk

B

Başşı (is.): Önder, lider, idareci.

Biyik (is.): Yüksek.

Burşaq (is.): Dolu.

Başçı: İşçi başı.

Büyük

Burçak : Bir çeşit tahıl.

D

Dada (is.): Baba, ata.

Duris (is.): Doğru, düzgün.

Dede : Dede, babanın babası.

Dürüst

C

Caqtaş (is.): Bir memlekettten olan.

Cas (is.): Genç.

Casa- (f.): Yapmak.

Curnal (is.): Dergi.

Yandaş : Taraftar.

Yaş

Yasa- : Düzen vermek, yasa koymak.

Jurnal: Biriyle ilgili olarak yetkililere verilen kötöleme, ihbar yazısı. Günlük.

Z

Zalim (is.): Hayırsız.

Zahar (is.): Soğuk yüzlü.

Zälel (is.): İşkence etmek.

Zıyat (is.): Çok iyi.

Zalim

Zehir

Zelil: Hor görülen, aşağı tutulan.

Ziyade : Çok, fazla.

i

İyman (is.): Sevap, adillik, kıymetlilik.

İymansız (is.): Utanmaz, namussuz, arsız.

İymansızdıq (is.): Vefasızlık, utanmazlık.

İman

İmansız

İmansızlık

K

Kerme (is.): At bağlanması için gerilen ip, zorluk, eziyet.	Germe
Kewde (is.): Kendini beğenmiş, gönül, arzu.	Gövde
Kevdeli (is.): Güçlü.	Gövdeli
Keş- (f.): Affetmek, kusuruna bakmamak.	Geç-
Köger- (I) (f.): Yükselmek, kalkınmak, çoğalmak.	Göğ- : Yeşermek.
Köger- (II) (f.): Bir şeyin bozulması, çürümesi.	Göğ- : Morarmak.
Közik- (f.): Takip etmek, gözüne ve diline sahip olmak.	Gözük-
Kölenke (is.): 1.Bir şeyin şekli. 2.Çekinmek. 3.Birinin himayesi. 4.Şemsiye.	Gölge
Könil (is.): Fikir, ideal.	Gönül
Könildi (is.): Sevinçli.	Gönüllü: 1.Zor bir işi hiçbir yükümü yokken yapmak isteyen. 2.Seven kimse veya sevgili.
Köpir- (f.): Kendini methetmek.	Köpür-: Çok kızmak, birdenbire öfkelenmek.
Körset- (f.): Birine yersiz leke sürmek, cezalandırmak.	Göster-
Kümbez (is.): Minare.	Kümbet
Kün (is.): Emek.	Gün: Zaman, sıra.
Künâsız (is.): Suçsuz.	Günahsız
Künâli (is.): Suçlu.	Günahlı
Kündik (is.): Hizmetçi kadın.	Günlük

Künes (is.): Güneşli taraf.

Küres (is.): Mücadele.

Küres- (f.): Bir şeyi elde etmek için uğraşmak, mücadele etmek.

Küt- (f.): 1. Hürmet etmek.

2.Beklemek,gezdirmek. 3.İstemek.

Küş (is.): Ağırılık.

Küşik (is.): 1.İt yavrusu. 2. Ufak çocuk.

Kina (is.): Ayıp, kusur, suç.

Kinalı (is.): Suçlu.

Kireşi (is.): Arabacı, nakliyatçı.

Kiris (is.): Kazanç, girdi.

Kişik (is.): Alçak gönüllü.

Güneş

Güreş

Güreş-

Güt- Hayvana bakmak.

Güç

Küçük

Günah : Dince suç sayılan davranış.

Günahlı : Günah işlemiş.

Kiracı

Giriş

Küçük

Q

Qadam (is.): Yön.

Qadır (is.): Saygı.

Qazır (is.): Hemen, çabuk, şimdi, bugün, artık.

Qayğı (is.): Hasret.

Qal (is.): Ben, leke.

Qamsızdıq (is.): Hazırlıksızlık.

Qapta- (I) (f.): Çoğalmak, dolmak.

Qareket (is.): Meslek, geçim, iş.

Kadem: Adım, Ayak.

Kadir: Değer, kıymet.

Hazır : 1.Bir işi yapmak için gereken şartları tamamlamış olan. 2.Kullanılacak duruma getirilmiş. 3.Belli bir biçimde yapılmış olarak satılan. 4.Başına getirildiği fiilin bir fırsat sayıldığını anlatır.

Kaygı

Hâl : Durum.

Gamsızlık: Önemsemezlik.

Kapla-

Hareket

Qaranġı (is.): Aydın olmayan, cahil.

Qaranġılıq (is.): Cahillik.

Qarġı (is.): Tasma, boyunluk.

Qarsılıq (is.): Muhalefet.

Qarındas (is.): Kız kardeş.

Qasiyet (is.): Belgi, işaret.

Qatıstır- (f.): İştirak ettirmek.

Qaş- (is.): Koyun, keçi, sığır gibi hayvanların çiftleşmesi.

Qaharman (is.): Ehli keyfi.

Qos- (f.): 1.Katmak, ilave etmek, karıştırmak. 2.Toplamak. 3.Çoğaltmak, büyütmek, artırmak. 4. Girdirmek, indirmek. 5.Bariştirmek, buluşturmak. 6.Uygun görmek, tasvip etmek. 7. Yarışa, koşuya iştirak etmek.

Quw- (f.): 1.Takip etmek, peşine düşmek, aramak.

Quwıl- (f.): Takip edilmek.

Quwr- (f.): Sıkıştırmak.

Quyġız- (f.): Döktürmek.

Quzġın (is.): 1.Haram yiyen. 2.Katil.

Quydır- (f.): Döktürmek.

Qulašta- (f.): Etraflıca hareket etmek.

Qumarpaz (is.): Mübtela, heveslilik,

Karanlık

Karanlık

Kargı : 1.Kamış. 2. Dalyanlarda büyük balıklar için kullanılan demir kanca. 3.Silah olarak kullanılan, ucu sivri ve demirli, uzun mızrak.

Karşılık: Bir davranışın karşı tarafa uyandırdığı, gerektirdiği (Muhalefet) başka davranış.

Kardeş

Haysiyet: Değer, saygınlık, itibar, onur.

Katıstır-

Kaç-

Kahraman:

Koş- (I) : Birlikte iş görmesi için bir şeyi başka birinin yanına katmak, arkadaş olarak vermek. 2.Hayvanı çekeceği şeye bağlamak. 3. Şart ileri sürmek. 4.Birini bir işte görevlendirmek.

Kov-

Kovul-

Kavur-

Koydur-

Kuzgun:Birçok karga türüne verilen ad.

Koydur-

Kulaçla-: Kulaç atmak.

Kumarbaz

meraklılık.

Qurğağ (is.): Boş, neticesiz.

Qortıl- (f.): Yok edilmek.

Qurılıs (is.): Birlik, mahiyet, birikim.

Qutı (is.): Kap

Qutıl- (f.): Hür olmak.

Qılıqtı (is.): Marifetli, sevimli.

Qımbat (is.): 1.Pahalı. 2.Saygılı.

Qırağı (is.): Dikkatli, açıkgöz, akıllı, uzağı görebilen.

Qırğın (is.): Katliam.

Qıspağ (is.): Sıkıntı, zor durum.

Qısta- (f.): Sıkıştırmak, zorlamak, mecbur etmek.

Kurak:

Kurtul-

Kuruluş

Kutu

Kurtul-

Kılıklı (is.): Herhangi bir kılıkta olan, güzel, temiz.

Kıymet: Değer.

Kırağı : Soğuk havalarda, su buğusunun yerde, bitkiler, ağaçlar ve öteki nesneler üzerinde donmasıyla oluşan ince buz billuru.

Kırgın: hlk. Toplu ölümlere yol açan bulaşıcı hastalık.

Kısmak

Kışla- : hlk. Kuş ve kümes hayvanlarını ürkütmek.

M

Mazar (is.): Türbe.

Malğun (is.): Şeytan, İki yüzlü, vefasız.

Mamıq (is.): Çok yumuşak pamuk veya kuş tüyü, bundan yapılan yatak yorgan.

Mas (is.): Bir şeyi çok arzulamak.

Mavsım (is.): Haziran ayı.

Märt (is.): Cömert, eli açık.

Mekeme (is.): Daire, idare.

Meken (is.): Vatan.

Mezar

Melun: Lanetli.

Pamuk

Mest: Sarhoş.

Mevsım

Mert

Mahkeme:

Mekân :

Mertil- (f.): Bir kazaya uğramak.

Bertil-: İncinmek, yaralanmak.

Muqaba (is.): Kitabın, defterin dışı, kapağı.

Mukavva: Karton

Miñbe (is.): Sahne.

Minber: Camide hatibin hutbe okuduğu yer.

N

Naşar (is.): 1.Arzu edildiği gibi değil.
2.Fakir.

Naçar

O

Oñbağan (is.): Sevimsiz.

Onmayan

Oñ- (f.): İlerlemek, kalkınmak.

On-: Daha iyi bir duruma gelmek, iyileşmek.

Oyan- (f.): Dirilmek, canlanmak.

Uyan-

Ö

Ökim (is.): 1.Güçsüze güçlünün yaptığı haksızlık. 2.Baskı göstermek.

Hüküm

Ölke (is.): Civar, etraf.

Ülke

Öş (is.): Düşman, kırgın, küskün.

Öç

P

Partıyzan (is.): Gerilla.

Partizan

Parıqsız (is.): İyi ile kötüyü anlamayan kimse. **Farksız**

Päle (is.): Açıkgöz, çakal.

Belâ

Pärmen (is.): Güç, hız.

Ferman: Emir.

Pıs- (I) (f.): 1.Alışmak. 2.Kuvvetlenmek. **Piş-:** Pişmek.

Pis- (II) (f.): Meyvenin olgunlaşması. **Piş-**

S

Sağız (is.): Kauçuk.

Sakız

Sayıs (is.): Mücadele, yarış.

Savaş

Sayıs- (f.): Karşılaştırmak, mücadele ettirmek.

Savaş-: İki silahlı kuvvet karşı karşıya gelip çarpışmak.

Sıyrat (is.): Kıyamet günü.

Sırat

Sıyın- (f.): İnanmak, dua etmek.

Sığın-: Tehlikelerden güvenilir bir yere çekilmek.

Soqpaq (is.): Patika yol, patika.

Sokak: Caddeden daha dar ve kısa yol.

Sözsiz (is.): 1.Karşılık vermeden. 2.Şüphesiz.

Sözsüz: Konuşmadan yapılan.

Suwla- (f.): Hızla gitmek.

Sula-: Su vermek.

Suwıt- (f.): Atı nefes aldırarak, dinlendirmek.

Soğut-: Soğumasını sağlamak.

Suyıq (si.): Seyrek.

Sıvı: Koyu değil.

Suyıl- (f.): Neticesiz kalmak.

Sıvılaşı-: Sıvı hale gelmek.

Suraq (si.): Tahkîkât, soruşturma.

Soru

Süykimli (is.): Yakışıklı.

Sevimli

Süykimlilik (is.): Yakışıklılık.

Sevimlilik

Süyre- (f.): Desteklemek.

Sürükle-

Süysin- (f.): Rahatlamak.

Sevin-

Süyiniş (is.): Memnuniyet.

Sülgi (is.): Bir çeşit havlu.

Sütten- (f.): Özellikle bitkilerin yeşermesi.

Sığıştır- (f.): Sık koymak.

Sım (is.): Tel.

Sıpat (is.): Fizyonomi.

Sıra (is.): Bira.

Sırttan (is.): Gayretli, yiğit.

Sıt- (f.): Koparmak.

Sıy- (f.): Geçinmek.

Silkile- (f.): Çekmek.

Sevinç

Silgi

Sütlen- Sütü artmak.

Sıkıştır-

Sim: Parlak iplik.Gümüş gibi parlayan.

Sıfat

Şıra: Henüz mayalanmamış üzüm suyu.

Sırtlan: Daha çok leşle beslenen, etçil, postu benekli bir hayvan.

Sık-: Çevresine sarılarak veya bir şey sararak çepçevre basınç altına almak. 2.Basınca sıvı kısmı akıtmak.

Sığ-: Bir yere bütünüyle girmek.

Silkele-: Üzerindekileri düşürmek için bir şeyi üst üste silmek.

T

Tağdır (is.): Kader, alın yazısı.

Tağlım (is.): örnek, görgü.

Taza (is.): 1.Temiz, saf, net.
2.Samimi.

Tal (is.): Söğüt ağacı.

Talap (is.): Bir işi yapmak için

Takdir : 1.Beğenme. 2. Değer verme. 3.Anlama.

Talim: 1.Öğrenme. 2.Yetişme. 3.Alıştırma.

Taze: 1.Bozulmamış, bayatlamamış. 2.Dinç, yıpranmamış.

Dal: Ağaç dalı, bölüm, kol.

Talep: İstek, dilek.

teşebbüse geçmek. Amacına ulaşabilmek için gayret etmek.

Talas (is.): İtiraz etmek, iddiada bulunmak.

Tala- (f.): Birinin malını mülkünü zorla almak, yağma etmek.

Tal- (f.): Çok yorulmak, güçsüz halde kalmak.

Tam (is.): Kabir, mezar.

Tamır (is.): 1.Bitkilerin kökü. 2.Dost, arkadaş. 3.Esas sebep.

Tar (is.): Zor ve ağır.

Tartıs- (f.): Mücadele etmek.

Tarılt- (f.): Kızdırmak.

Tarıl- (f.): Kızmak.

Tayaq (is.): Baston.

Tälim (is.): Örnek, bilgi, görgü.

Tebin- (f.): Atı çabuk yürütmek için ayakları kıpırdatmak.

Toq- (f.): Öğrenmek.

Dalaş: Dövüşmek.

Dala- : Köpeğin ısırması.

Dal- : 1.Kendini bir şeye kaptırmak. 2.Bayılmak.

Dam: 1.Yapıları dış etkenlerden korumak amacıyla üzerine yapılan çoğu kiremit kaplı bölüm. 2.Kerpiç ev.

Damar: 1.Kanın dolaştığı kanal.

2.mec. Soy, yaradılış, mizaç.

Dar : Geniş olmayan.

Tartıs-: 1.Bir konu üzerinde birbirine, birbirine ters olan görüş ve inançları karşılıklı savunmak. 2. Ağız dalaşı yapmak.

Darılt-

Darıl-: Gücenmek, kırılmak.

Dayak: 1.Dövme işi. 2.Destek, payanda. 3.Kapı sürgüsü.

Talim: Öğretim, yetiştirme, alıştırma.

Tepin-: 1.Ayakları hızla vurmak.

2.Öfke ve sevincini açığa vuracak davranışta bulunmak. 3.Ayağını vurarak gürültü etmek. 4.mec. Bir şeyi istememek, direnmek.

Doku-: Tezgahta ipliği kumaş yapmak.

Tol- (f.): Etlenmek, semirmek, büyümek.

Tök- (f.): İp sarmak.

Töl (is.): Birisine özgü, birisine has.

Tös (is.): 1.Anne memesi. 2.Dağ ve tepenin yüzü, yakası, yamacı.

Turaq (is.): Yaşanılan yer.

Turğız- (f.): Kaldırmak, ayağa kalkmasını sağlamak.

Turğızıl- (f.): Kaldırılmak, dik durmasını temin etmek.

Tur- (f.): Uykudan uyanmak.

Tutan- (f.): İlerlemek, kalkınmak.

Tutin- (f.): Faydalanmak.

Tüyinde- (f.): Özetlemek.

Tük (is.): Hiçbir şey.

Türpi (is.): Anlaşmazlık, terslik.

Tüs- (is.): İnmek, girmek, yerleşmek.

Tüsindir- (f.): Açıklamak, izahat etmek.

Tüsin- (f.): Açıklamak, izahat etmek.

Tüy- (f.): 1.Bir şeyi sararak bağlamak. 2.Farkına varmak, anlamak.

Til (is.): 1.Savaşta düşmandan alınan haber. 2.İbre, gösterge.

Tilen- (f.): Gönüllü olmak.

Til- (f.): Toprağı sürmek.

Dol-: Dolu duruma gelmek. Bir yere iyice yayılmak.

Dök-: Bir yere boşaltmak.

Döl : Yavru.

Döş: hlk. 1.Göğüs, bağır. 2.Kaburga altı.

Durak: Durulan yer.

Durdur-: Durmasını sağlamak.

Durdurul-: Durdurma işi yapılmak.

Dur-: Hareketsiz kalmak.

Tutuş- : Yanmaya başlamak.

Tutun-: Kendine bir yer sağlamak.

Düğümle-: 1.Düğüm yapmak. 2.Düğüm yaparak bağlamak.

Tüy: İnce kıl.

Törpü: Bir çeşit ege.

Düş-: Bulunduğu yerden aşağıya inmek.

Düşündür-: Düşünmesine yol açmak.

Düşün-: Bir sonuca varmak amacıyla bilgilerden yararlanarak düşünce üretmek.

Döv-: Vurmak, öğretmek, ezerek toz haline getirmek.

Dil

Dilen-: Sadaka istemek.

Dil-: Bir bütünü küçük parçalara ayırarak kesmek.

Tilşi (is.): Muhabir.

Tirek (is.): Dayanak, güven.

Tire- (f.): Destek olmak, dayanmak.

Tirnekte- (f.): Dişten tırnaktan artırarak biriktirmek.

Dilci: 1.Dil bilimci. 2.Dille ilgili araştırmalar yapan kimse.

Direk: Uzun ve kalın destek.

Diren-: Karşı koymak, ayak diremek, inat etmek, ısrar etmek.

Tırnakla-

U

Uwayım (is.): Üzüntü, merak, kaygı.

Uwat- (f.): Para bozdurmak.

Uwäde (is.): Anlaşma, sözleşme.

Ucdan (is.): Namus, ar, utanç.

Ul (is.): Halkının menfaatini düşünen kimse.

Ulpa (is.): Yumuşak, ince.

Ulpalan- (f.): Yumuşak hale gelmek.

Uris- (f.): Münakaşa etmek.

Ut- (f.): Kazanmak.

Uştastır- (f.): Birbirine değdirmek.

Uştas- (f.): Birbirine yardım etmek.

Uşır- (f.): Mahsulü öğütülmüş sapından temizlemek için rüzgarda savurmak.

Vehim : Kuruntu.

Ufalt- :Büyük olan bir şeyi daha küçük duruma getirmek.

Vade: Bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi için gösterilen süre, mühlet.

Vicdan

Oğul

Ufak

Ufalan-

Vuruş-: Dövüşmek, savaşmak, çarpışmak.

Yut-

Ulaştır-

Ulaş-

Uçur-

Ü

Üy (is.): Vatan.

Üyret- (f.): Binilmeye alışmamış olan hayvanı alıştırmak, evcilleştirmek.

Ünde- (f.): Söylemek, bir şey hakkında konuşurmak.

Ürle- (f.): Şişirmek.

Ür- (f.): Yersiz konuşmak.

Ev

Öğret-

Ünle-: 1.Yüksek selse çağırmak.

2.Yüksek sesle bildirmek.

Üfle-

Ürü-: Havlamak.

Ş

Şab- (f.): 1.Bıçmek, kesmek. 2.Atla koşturmak. Atla hızlı gitmek.

Şapıraş (is.): Şaşı gözlü, şaşı.

Şat (is.): 1.İki bacağın dip tarafı. Karnın ince olduğu yer. 2.Dağın etek tarafı.

Şeñber (is.): Bir şeyin etrafı.

Şeñgel (is.): Pençe, avucun içi.

Şiyki (is.): Hamlık, dikkatsizlik.

Şiykilik (is.): Dikkatsizlik.

Şuwmaq (is.): 1.Paket, dizi. 2.Şiirin dörtlüğü.

Şucıq (is.): Araba veya sabana koşulan hayvanın boynuna konan yumuşak nesne.

Çarp- Hızla değmek, vurmak.

Çapraz: Eğik olarak birbiriyle kesişen.

Çat: hlk. İki yolun veya iki derenin birleştiği yer.

Çember

Çengel

Çiğ: Yaşının gerektirdiği olgunluğa erişmiş olmayan.

Çiğlik: mec. Kaba, yersiz, yakışıksız davranış.

Yumak

Sucuk: Yiyecek.

Şüy- (f.): Başını eğerek sallamak.

Şını (is.): Cam, çay kasesi.

Şırpı (is.): Kibrit.

Süs- : Boynuzuyla vurmak, tos vurmak.

Çini: Duvarları kaplayan süslü fayans. Süslü, sırlı balçıktan yapılan eşyalar.

Çırpı: Dal, budak kırpıntısı.

I

İzgar (is.): Soğuk, ayaz.

Ista- (f.): Dumanda kurutmak.

Rüzgar

İsle-: İse tutup karartmak.

i

İzden- (f.): Gayret ve talep etmek.

İzdenüwşi (is.): Araştırmacı, tetkikçi.

İs (is.): 1.Hizmet. 2.Dikiş.

İzle-: Takip etmek, incelemek.

İzleyici

İş

E) MÂNÂ BAKIMINDAN FARKLI OLAN ORTAK KELİMELER

Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında aynı mânâda kullanılan ortak kelimeler bulunmakla birlikte ortak olmalarına rağmen farklı mânâları olan kelimeler de bulunmaktadır. Özellikle başka dillerden alınma kelimeler, iki lehçede farklı mânâları karşılayabilmektedir. Bazı kelimeler başlangıçta iki lehçede de aynı mânâda iken zamanla anlam kaymasına uğramış olabilir.

Bu bölümde “yalancı benzerlikler” de denen, iki lehçe arasında ortak olmakla birlikte farklı mânâlar taşıyan kelimeleri ele aldık.

1. SES BAKIMINDAN ORTAK OLUP MÂNÂ BAKIMINDAN FARKLI OLAN KELİMELER

Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında ses bakımından ortak olup mânâ bakımından farklı olan kelimeler bu bölümde yer almıştır. Anlam karışıklığına mahal vermemek için farklı mânâlar, kelimelerin yanında belirtildi. İkinci bir mânâsı bulunmayan veya anlamı açık olan Türkiye Türkçesi kelimelerin açıklamalarını vermedik.

A

KAZAK TÜRKÇESİ

Alala- (f.): Herkese bir başka türlü davranmak, ayırmak, ayırt etmek.

Aldanış(is.): Eğlence, vakit geçirme için bahane.

Aman: (is.): Sağ salım.

Anıq (is.): Belli, şüphesiz, tam kendisi.

Aralat- (f.): Gezdirmek.

TÜRKİYE TÜRKÇESİ

Arala- : Beneklerle, çizgilerle veya renklerle bezeyerek bir şeyi bulunduğu çevreye uydurmak, maskelemek, kamufle etmek.

Aldanış: Kanma.

Aman (Ünl.): Yardım isteği, şaşırma bildirir.

Anık: Hazır.

Aralat-: Aralık duruma getirmek.

Asa (is.): Pek.

Asa: Baston yerine kullanılan uzun sopa, değnek. Törenlerde taşınan değnek.

Aşındır- (f.):Bıktırmak, usandırmak.

Aşındır-: Aşınma işine uğramak.

B

Baba (is.): Dede, babanın babası.

Baba: Baba, çocuğu olmuş erkek.

Badana (is.): 1.Patatese benzeyen sebze. 2.Zırh.

Badana: Duvarları boyamak için kullanılan sulandırılmış boya veya kireç.

D

Doğa (is.): Arabaya atı koşmak için kullanılan ortadaki ağaç.

Doğa : Tabiat.

Doğal (is.): Sivri olmayan, pek bir şey yapamayan.

Doğal : Tabîî, tabiatın düzenine uygun.

E

Ermek (is.): Eğlence, vakit geçirme için Bahane.

Ermek : Erişmek, kavuşmak.

Eser (is.): Yaramaz, kendini öven, akılsız.

Eser : Emek sonucu ortaya konan ürün.

C

Cebir (is.): Obur, ne bulursa yiyen.

Cebir : Zor, zorlayış.

Z

Zerde (is.): Akıl, zihin.

Zerde: Safranla renk ve koku verilen bir çeşit şekerli pirinç peltesi.

Zırıl-da- (f.): Tez dönmek, tez yürümek.

Zırıl-da-

Zil (I) (is.): Ağırılık.

Zil: İşaret vermek, uyarmak için kullanılan ses çıkaran araç.

Zil (II) (is.): İntikam, sinir, kızgınlık.

Zil

K

Kek (is.): İntikam, düşmanlık.

Kek : Tatlı çörek.

Kesele- (f.): Keserek geçmek, keserek durmak.

Kesele-: Kir çıkarmak için vücudu kese ile ovma.

Kesir (is.): Zarar, ziyan, belâ, engel.

Kesir : Bir birimin bölündüğü eşit parçalardan birini veya birkaçını anlatan sayı.

Q

Qabaq (is.): Alın, göz ile kaşın arası, yer kabuğu.

Kabak

Qayıрма (is.): 1. Şarkıda nakarat. 2. Bir şeyin katlanan kısmı.

Kayıрма: Kayırma işi, koruma, iltimas.

Qayır- (f.): 1. Bir şeyin yönünü, amacını değiştirmek. 2. Birisinden alınan emaneti iade etmek.

Kayır- : Koruyarak başarısını sağlamak, elinden tutmak, himmet etmek.

3. Bir şeyi tekrar anlatmak, söylemek.

Qalq- (f.): Uyuklamaya başlamak.

Qantar (is.): Ocak ayı.

Qaralı (is.): Matemli, üzüntülü.

Qarma (is.): Izgarada pişirilen, ekmek et veya balık.

Qawla- (f.): Çoğalmak, büyümek, sayısı artmak.

Qaşar (is.): Katır.

Qıyma (is.): 1. Yağlı kalın bağırsak. 2. Bir şeyin kesiştiği yer.

Qıyıl- (f.): Yalvarmak, ısrarla ricada bulunmak.

Qıyın (is.): Zor, ağır, kolay değil.

Qocalıq (is.): Patronluk, amirlik.

Qolayla- (f.): Bertaraf etmek için hazırlanmak.

Qor (is.): 1. Yedek. 2. Kımızın mayası.

Quraq (is.): 1. Parçalardan dikilmiş olan yorgan veya benzeri şeyler. 2. Henüz olmamış, daha yeni çıkan kamyş. 3. Yeni yetişmekte olan genç.

Qural (is.): 1. Silah, malzeme.

Kalk-

Kantar : Tartı aleti.

Karalı : Karası olan, üzeri kalemle karalanmış.

Karma : 1. Karma işi. 2. Aynı türden olan öğelerin karışmasıyla oluşmuş.

Kavla- : (Kabuk, deri vb. için) kabarıp dökülmek, soyulmak.

Kaşar: Peynir çeşidi.

Kıyma : 1. Kıyma işi. 2. Kıyılmış et.

Kıyıl-: İnce ve küçük parçalar halinde doğranmak. Koparılmak.

Kıyın : hlk. Güçlü bir kimsenin yasaya veya vicdana aykırı olarak başkasını uğrattığı kötü durum, zulüm.

Kocalık : 1. Bir kadına koca olma durumu. 2. Yaşı ilerlemiş olma durumu.

Kolayla- : Bir işin sonuna yaklaşmak, bitmek üzere olmak.

Kor : İyice yanarak ateş durumuna gelmiş kömür veya odun parçası.

Kurak (is.): 1. (Hava, mevsim, yıl için) Yağışsız. 2. (Toprak için) Nem tutmayan, kurak.

Kural : 1. Bir sanata, bir bilime temel olan, yön veren ilke, kaide. 2. Davranışlarımıza yön veren, uyulması gereken ilke.

Quralsız (is.): 1. Silahsız, gerekli malzemesi olmayan.

Quram (is.): Tamamı, bütünü.

Qıran (is.): 1. Tenhada bulunan kartal cinsinden kuş türü. 2. İyi uçan, iyi avlanan kartal. 3. Akıllı.

Qırat (is.): Küçük çaptaki tepe.

Kuralsız : Kuralı olmayan, kaidesiz.

Kuram: 1. Uygulamalardan bağımsız olarak ele alınan soyut bilgi. 2. Belirli bir konuda düşüncelerin, görüşlerin bütünü. 3. Sistemli bir biçimde.

Kıran : Bir topluluğun, özellikle hayvanların büyük bir bölümünü yok eden hastalık veya başka sebep.

Kırat : 1. Elmas, zümrüt gibi değerli taşların tartısında kullanılan iki desigramlık ölçü birimi. 2. mec. Nitelik, değer, düzey, seviye.

L

Laqap (is.): Yalan haber, rivayet.

Liman (is.): Nehir kenarındaki düz ve sulu yer. Deniz kenarında meydana gelen tuzlu göl.

Lâkap : Bir kimseye veya bir aileye kendi adından ayrı olarak sonradan takılan, o kimsenin veya ailenin bir özelliğinden kaynaklanan ad.

Liman: Gemilerin barınarak yük alıp boşaltmalarına, yolcu indirip bindirmelerine uygun kuruluşları olan doğal veya yapay sığınak.

M

Magazin (is.): Mağaza.

Marka (is.): Posta pulu.

Marqa (is.): Biraz büyüyen, birkaç aylık kuzu.

Masa (is.): Sivrisinek, ısırığında acıtan böcek.

Masat (is.): Güzel, süs. Saltanat.

Master (is.): Usta .

Maya (I) (is.): Tüyü kısa, tek hörgüçlü, kısa boylu deve cinsi.

Maya (II) (is.): Ekin biçtikten sonra kalan samanı toplama işi.

Mayalan- (f.): Otun yığılması, bir yere toplanması.

Mayala- (f.): Hayvanlara verilecek otun bir yere yığılması.

Meşin (is.): 1. Maymun. 2.Eski yıl sayımına göre dokuzuncu sene.

Mola (is.): Mezar.

Magazin : Çoğunluğu ilgilendirecek, çeşitli konulardan söz eden, bol resimli yayın.

Marka

Marka : 1.Resim veya harfle yapılan işaret. 2.Bilet, para yerine kullanılan metal veya başka şeyden parça.

Masa : Bir destek üzerine oturtulmuş bir tabladan oluşan mobilya.

Masat : Bıçak bilemeye yarayan çelikten, çubuk biçiminde alet.

Master : Yüksek lisans derecesi.

Maya (I) : 1. Damızlık dişi hayvan. 2.Dişi deve.

Maya (II) (is.): 1.Bazı besinlerin yapımında mayalanmayı sağlamak için kullanılan madde.

Mayalan- : Mayanın etkisi ile ekşiyip kabarmak.

Mayala- : Maya koymak içine maya katıştırmak.

Meşin : 1.Şepilenmiş koyun derisi. 2.Bu deriden yapılmış olan.

Mola

N

Noqta (is.): 1.Yular. 2.Hamile kadınların yüzünde oluşan leke.

Nokta

O

Odaq (is.): 1.Birlik, beraberlik, cemiyet. 2.Devletler birliği. 3.Halklar birliği. 4. İdealleri gerçekleştirmek için birleşmek.

Oy (is.): Düşünce, fikir.

Oyla- (f.): Hatırlamak, düşünmek.

Oymaq (is.): Yüksük .

Odak: Herhangi bir düşüncede, nitelikte olan kimselerin kaynağı veya bir şeyin toplandığı, yoğunlaştığı yer, mihrak.

Oy : Birkaç seçenektan birini seçme, rey.

Oyla-: Oya sunmak.

Oymak: Topluluk.

Ö

Özek (is.): 1. Bitkilerin, ağaçların ortasında bulunan iliğe benzeyen nesne, sap. 2. Akarsuyun pek uzun olamayan kolu. 3.Yemek borusu. 4.Duygu, yürek.

Ören (is.): 1.Çok büyük, eşsiz. 2. Sülale, kuşak.

Öt- (f.): 1.Geçmek. 2.Bilinen şeyin kesinleşmesi. 3.Vefat etmek. 4.Sınıfı geçmek.

Özek: hlk. Bir şeyin çevreden aynı uzaklıkta olan yeri, merkez.

Ören: Eski yapı veya şehir kalıntısı, harabe.

Öt-: değişik tonda ses çıkarmak.

P

Para (is.): Rüşvet.

Para

R

Rahmet (is.): Teşekkür ederim.

Rahmet: 1.Bağışlama, acıma.
2.Yağmur.

Resim (is.): Örf, âdet.

Resim

S

Sayman (is.): Malzeme, alet, silah.

Sayman: Hesap uzmanı, muhasebeci.

Sayın(is.): Her anlamında ek .

Sayın : Saygı ifadesi.

Salt (is.): Atı arabaya koşturmadan tek başına binmek.

Salt : Yalnız, tek, sırf.

Salıq (is.): Vergi.

Salık : Olmuş veya olacak bir olay, bir olgu ile ilgili verilen bilgi, haber.

Salın- (f.): Yapılmak, yerleştirilmek.

Salın- : 1.Yürürken uyumlu hareketlerle hafifçe bir yandan bir yana eğilmek. 2. Hemen gönderilmek.

Sanat (is.): Ayar, hesap.

Sanat: Bir duygunun, tasarının anlatım şekli veya ortaya çıkan eser.

Sarqıt (is.): 1.Misafirden, büyüklerden artakalan yemek. 2.Büyük şehre gidip gelenlerin getirdiği hediye.

Sarkıt: Mağaraların tavanında oluşan, kalker birikintisi.

Sarıl- (f.): Çok beklemek, yorulmak.

Sarıl-

Say- (f.): Özetlemek.

Say-: Sayısını bulmak.

Serpil- (f.): Açılmak, hızlanmak.

Serpil-: Saçılmak.

Ses (is.): Tehdit, korkutmak.

Soq- (f.): 1.Vurmak, dokunmak, çarpmak.

2.Durmak, uğramak.

Süzek (si.): Müzminleşen hastalık.

Süyek (si.): 1.Kemik. 2.Ölmüş kimsenin cesedi. 3.Akraba.

Süre (is.): Plan, tahmin, usûl.

Ses: Kulağın duyabileceği titreşim.

Sok-: İçine veya arasına girmesini sağlamak.

Süzek: Süzgeç, filtre.

Süyek: Kırık kemikleri yerinde tutmak için kullanılan tahta, mukavva veya tenekeden yapılmış, üzeri bezle kaplanan levha, cebire, koaptör.

Süre: Müddet.

T

Taqım (is.): Baldır.

Tambur (is.): 1.Üzeri kümbet biçiminde yapılan ev. 2.Kumaş üzerine işleme yapmanın, dokumanın bir türü.

Taptır-(f.): Buldurmak.

Tasa (is.): Gizlenecek saklanacak yer.

Tasalan- (f.): Saklanmak, gizlenmek.

Tek (is.): Boşuna, karşılıksız, neticesiz.

Tepki (is.): 1.Ayakla vurulan darbe. 2.Eziyet, baskı.

Toz- (f.): Eskimek, köhneleşmek.

Tomar (is.): Ağacın kesildikten sonra kuruyan dip tarafı.

Top (is.): Grup, taraftar, kalabalık.

Töre (is.): İdarecilik eden, hüküm veren

Takım

Tambur: Klasik Türk müziğinin başlıca çalgı aletlerinden biri.

Taptır- : Tapmasını sağlamak.

Tasa: Kaygı.

Tasalan-: Kaygılanmak.

Tek: Eşi olmayan, biricik, yalnız.

Tepki: Karşı etki, Herhangi bir etkiye cevap olarak doğan söz veya davranış.

Toz- : Gezip tozmak.

Tomar: Dürülerek boru biçimi verilmiş deri , kağıt.

Top: Birçok şeyin hepsi.

Töre: Bir toplulukta benimsenmiş,

kimse.

Tünek (is.): Çok karanlık.

Tıraş (is.): Saçıp savuran, yersiz hareket eden .

Tırmala- (f.): Biçilen otu tırmıkla toplamak.

yerleşmiş yaşam biçimlerinin, kuralların, görenek ve geleneklerin tümü. 2.Bir toplumdaki ahlâkî davranış biçimleri.

Tünek: Kuşların, evcil kanatlıların üzerinde tünedikleri dal veya sıırık.

Tıraş: Dibinden kesmek, kazımak. Bir şeyin yüzeyindeki pürüzleri kazımak.

Tırmala- : Tırnaklarıyla çizmek, tırnaklamak.

U

Uzatıl- (f.): 1.Uğurlanmak. 2. Damadın evine gönderilmek.

Uzatıl-

I

Isır- (f.): Kıpırdatmak, itirmek, kaktırmak.

Isırıl- (f.): Kıpırdatılmak, ittirilmek, kaktırılmak.

Isır-: Dişleri arasına alıp sıkamak.

Isırıl-: Dişleri arasında sıkılmak veya koparılmak.

i

İzzet (is.): 1.Terbiye. 2.Kibarlık.

İle (is.): Hemen, çabuk.

İzzet: Büyüklük, yücelik, ululuk.

İle: Bağlaç .

2. SES FARKLILIKLARI BULUNAN MÂNÂ BAKIMINDAN AYRI OLAN ORTAK KELİMELELER

Bu bölümde ortak olmakla birlikte hem ses hem de mânâları farklı olan kelimelere yer verdik. Özellikle alınma kelimeler Kazak Türkçesinin kuvvetli ses uyumuna uyduğundan iki lehçe arasında bazı ses farklılıkları ortaya çıkmıştır. Alınma kelimelerin bir kısmı da Türkiye Türkçesindeki anlamından farklı mânâ taşımaktadır. Bu bölümde ortak olmakla beraber farklı mânâlar taşıyan ve ses farklılıkları olan kelimelere yer verdik.

A

KAZAK TÜRKÇESİ

Azamat (is.): 1.Yiğit babayıt. 2. Delikanlı yaşı kemale ermiş erkek. 3. Sözüünün eri.

Alşaq (is.): Uzak, ırak.

Alşaqıq (is.): Genişlik, uzaklık.

Anayı (is.): 1.Yabani, alelâde.2. Kaba, görgüsüz.

Awırla- (f.): 1.Yükü ağır bulmak. 2.Kilo almak. 3.Ağırına gitmek, üzülmek.

TÜRKİYE TÜRKÇESİ

Azamet: 1.Ululuk, büyüklük. 2.Gurur. 3.Görkem, heybet. 4.Debdebe, çalım, kurum.

Alçak: Yerden uzaklığı az olan.

Alçaklık: Alçak olma durumu.

Enayi:Fazla bön, avanak.

Ağırla-: Konuğa saygı göstererek onun her türlü rahatını, ihtiyacını sağlamak, ikram etmek.

B

Balağat (is.): Küfür, hakaret.

Burın (is.): Evvelce, eskiden, önce.

Belâgat: İyi konuşma, sözle inandırma yeteneği.

Burun

C

Cap- (f.): Örtmek, kapatmak.

Cazıyra (is.): Sahra, geniş ova.

Canuwar (is): Canlı hayvan.

Casaq (is.): Asker, kuvvet.

Casaqtı (is.): Silahlı.

Castı (is.): Yaşıt.

Cavaptı (is.): Sorumlu.

Cähil (is.): Sevimsiz, zalim.

Celek (is.): Saçak, genç hanımların başlarına örttükleri örtü.

Colsızdıq (is.): Yolu olmamak.

Cöninde (is.): Hakkında.

Yap- : Ortaya koymak.

Cezire : Ada.

Canavar : Masallarda sözü geçen yırtıcı yabani hayvan. Kurt gibi cana kıyan hayvan.

Yasak : Bir işin yapılmasına karşı olan yasal veya yasa dışı engel.

Yasaklı : Herhangi bir şey yapması kendisine yasak olan.

Yaşlı : Yaşı ileri olan.

Cevaplı : Cevabı olan.

Cahil : Bilgisiz, öğrenim görmemiş.

Yelek : Ceket altına giyilen kolsuz, kısa giysi.

Yolsuzluk : Bir görevi kötüye kullanma.

Yönünde

Z

Zaň (is.): Kanun, yasa.

Zaňdı (is.): Kanûnî.

Zırıla- (f.): Hızlı çalışmak, çabuk uçmak, koşmak.

Zan: Sanma.

Zanlı

Zırılma

K

Kâzir (is.): Şimdi.

Keyip (is.): Kılık kıyafet, görünüş, biçim, tür.

Keyipsiz (is.): Kılık kıyafetsiz, gösterişsiz.

Kesepat (is.): 1. Bela, aksilik. 2.Canavar, düşman.

Keşiril- (f.): Affedilmek.

Kömbe (is.): 1.Yer altı zenginliği, maden. 2.Tahıl veya meyve saklanan kap. 3.İnsanın sakladığı sır.

Köñilden- (f.): Gönlü ferahlatmak, nurlanmak.

Kündelikti (is.): Her günkü, belirli.

Hazır

Keyif: Vücut esenliği, iç rahatlık, zevk.

Keyifsiz

Kesafet: Sıklık, yoğunluk, bulanıklık.

Geçiril-

Gömme: Gömme işi, defnetmek, kül pidesi, ekilen ekin.

Gönüllən-: Gücenmek, darılmak, alınmak.

Gündelikli: Günlükle çalışan kimse.

Q

Qazalı (is.): Matemli, ölüm üzüntüsü olan.

Qazba (is.): Kazılarak alınan toprak serveti.

Qala (is.): Şehir.

Qalayıq (is.): Millet, halk; bir toplantıda halka bu şekilde hitap edilir.

Kazalı : 1.Kazaya yol açan, sakıncalı. 2.Kaza geçirmiş olan.

Kazma: 1.Kazma işi. 2.Kazmak için kullanılan alet.

Kale : Düşmana karşı askeri önem taşıyan yerlerde güvenliği sağlamak için yapılan kalın duvarlı yapı.

Halayık : kadın köle, cariyeye.

Qanar (is.): Çuval.

Qap (is.): Pişmanlık belirtisi.

Qapalı (is.): Üzüntülü , üzgün.

Qaptat- (f.): 1.Toplamak, doldurmak.

2.Çoğaltmak.

Qarsılas- (f.): 1.Karşı harekette bulunmak, muhalefet göstermek.

2. İkna olmamak, bildiğinden şaşmamak.

Qarındas (is.): Kurşun kalem.

Qarıs- (f.): 1. Karşı gelmek, direnmek.

2. Kenetlenmek 3. Yorulmak, halsizleşmek, bayılmak.

Qas (is.): Düşman.

Qaşıq (is.): Uzakça, pek yakın değil. Uzak.

Qos- (f.): İki veya daha fazla sayıyı toplamak.

Quraldı (is.): 1.Silahlı. 2.Gerekli, malzemesi olan.

Qılıqtı (is.): Marifetli, sevimli.

Kenar

Af

Kapalı

Kaplat-

Karşılaş- : 1.Karşı karşıya gelmek, rastlaşmak. 2. (İki sporcu veya rakip için) Yarışmak.

Karındaş (kardeş):

Karış- : 1.Birden çok şeyin birbiriyle karışması, birbirinin içinde dağılması. 2.Düzensiz, dağınık olmak.

Kaş

Kaçık : 1.Bir yana kaçmış, kaymış. 2.İlmeği kaçmış. 3. Bazı davranışları delice olan.

Koş-(II)

Kurallı : Kuralı olan, kaideli.

Kılıklı (is.): Herhangi bir kılıkta olan, güzel, temiz.

M

Meziret (is.): Samimiyet, samimi hareket etmek.

Muqiyat (is.): Etraflıca, teferruatıyla,

Mazeret

Mukayyet: 1.Bağlı olan, bağlanmış.

dikkatle, ehemmiyetle.

Munay- (f.): Üzülmek, kaygı duymak.

Munayt- (f.): Üzmek, kaygılandırmak.

Muxiyt (is.): Okyanus, büyük deniz.

Müskin (is.): Üzüntülü, dertli.

Müsin (is.): Dış görünüş, kılık kıyafet.

2.Halletmek, mahvetmek.

Mıqtı (is.): Sağlam.

Mindet (is.): Ödev.

2.Bir şart veya kayıtla bağlı olan.

3.Yazılmış, yazılı, kayıtlı.

Bunal- : 1.Soluk alması güçleşmek.

2. Çok sıkılmak.

Bunalt- : Bunalmasına sebep olmak.

Muhit

Miskin

Misil: 1.Eş, benzer. 2.Miktar.

bir yerden ayrılmaz hale getirmek.

Mıhlı: 1.Mıhı olan. 2.Mıhlanmış.

Mihnet: Sıkıntı, üzüntü.

O

Oñay (is.): Hafif, kolay.

Oñaylan- (f.): Kolaylaşmak.

Oñgar- (f.): Başarmak, muvaffak olmak.

Onay: Uygun bulma, tasdik.

Onaylan-: Tasdik edilmek.

Onar-: Tamir etmek.

Ö

Ötirik (is.): Yalan.

Ötürük : hlk. İshal, sürgün, amel.

P

Pıstan (is.): Eğerin üzerindeki oturağı tutmakta olan ve aynı zamanda süsleyen örtü.

Fistan: Giysi.

R

Rasta- (f.): Doğrulanmak.

Rastla- : Karşılaşmak.

S

Sağın- (f.): Özlemek.

Sakın- : Bir şeyi yapmaktan çekinmek, uzak durmak.

Sadağa (is.): Kurban kesmek.

Sadaka: Yoksula karşılıksız verilen para.

Säbiz (is.): Havuç.

Sebze

Sât (is.): 1.Hayırlı, uygun zaman.

Saat

2.Sıra.

Serik (is.): Arkadaş, dost, dayanak.

Şerik: Ortak.

Soqtır- (f.): 1.Vurdurmak, dokundurmak.

Soktur-: Sokma işinin yaptırmak.

Soqır (is.): Kör.

Sağır

Sürin- (f.): 1.Bir şeye takılarak ayağın kayması. 2.Bir engel ve zor durumla karşılaşmak.

Sürün-: Karnı üzerinde sürünerek yürümek.

Sılın- (f.): Silinerek kesilmek.

Silin-

Sırtta- (f.): Kaçamak davranmak, içinde olmak istememek.

Sırtla-: 1.Sırtına alıp götürmek.

2.mec. Birinin bir şeyin sorumluluğunu, geçimini üstlenmek.

T

Taqsiret (is.): Yokluk, zor durum.

Taksirat: Kusurlar, suçlar.

Taquwa (is.): 1. İyi konuşan, akıllı.

Takva: Günahtan sakınma, züht.

Tamaşa (is.): Çok güzel, enteresan.

Tap (is.): Sınıf

Tasta- (f.): 1.Bir şeyi bir yere koymak.

2.Bir şeyi veya birisini bir yere bırakmak. 3.Bir şeyi atmak, fırlatmak.

4.İyilik ve eserleriyle arkasına iz bırakmak.

Tebiren- (f.): Düşünmek, heyecanlanmak.

Tozaq (is.): Cehennem.

Ton (is.): Koyun derisinden yapılan palto gibi ceket.

Töse- (f.): Değdirmek.

Tıqsır- (f.): Sıkıştırmak.

Tırnakşa (is.): Parentez işareti.

Tise- (f.): Testere ve benzeri şeyleri bilemek.

Tisten- (f.): Çok sinirlenmek, diş gıcırdatmak.

Temaşa: 1.Hoşlanarak bakmak. 2.Oyun, temsil, piyes, tiyatro.

Tebaa : Uyrak.

Dışla-: Bir şeyi yok saymak, ilgilenmemek.

Depren-: hlk. Kımıldamak, hareket etmek, sarsılmak.

Tuzak: 1.Kuş veya yaban hayvanlarını yakalamaya yarayan düzen. 2.mec. Birini güç ve tehlikeli duruma düşürmek için kurulan düzen.

Don: 1. hlk. Giysi 2.Vücudun belden aşağısına giyilen iç giysi.

Döşe-: 1.Bir tabanı yapı gereçleriyle kaplamak. 2. Açıp yaymak. 3. Bir ev veya dairenin oturulabilir duruma gelmesi için gerekli eşyayı oraya yerleştirmek.

Tıksır-: Ağız kapalıyken hafifçe aksırmak.

Tırnak: Tırnak işareti.

Dişe-: hlk. Diş çıkarmak.

Dişlen-: 1.Dişle ısırılmak.

2.Tanelenmek, diş tutmak. 3.Güçlenmek, dediğini yaptırır olmak.

U

Uyıt- (f.): Sıvı bir şeyi koyu haline getirmek, sütün yoğurt yapmak.

Uriq (is.): Tohum.

Uyut-

Ruh

Ü

Üzil- (f.): 1. Koparılmak, üzölmek.
2.Vefat etmek 3.Bitmek, sonu gelmek.

Üzim (is.): Koparılmış, bir parça.

Üzöl- :Üzme işine konu olmak.Üzüntü duymak.

Üzüm : Meyve.

Ş

Şecire (is.): Tarih kitabı, tarih bilen, iyi konuşan kimse.

Şığış (is.): 1.Masraf, ziyan. 2.Doğu, Güneşin doğduğu taraf.

Şecere: Soy ağacı.

Çıkış: Çıkma işi veya biçimi.

I

Icdahat (is.): Talep, arzu, istek.

Iqpai (is.): Tesir.

İt- (f.): Önüne arkasına bakmadan birden fırlayarak gitmek.

İçtihat: Görüş, özel görüş, anlayış, kavrayış.

İkbal: 1.Baht açıklığı. 2.İstek, arzu.

İt-: Bir şeyi güç uygulayarak ileri doğru itmek.

i

İcdiyât (is.): Talep, arzu, istek.

İcdiyhat (is.): Talep, arzu, istek.

İçtihat: Görüş, özel görüş, anlayış, kavrayış.

İçtihat: Görüş, özel görüş, anlayış, kavrayış.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ

III) KAZAK TÜRKÇESİ İLE TÜRKİYE TÜRKÇESİ ARASINDA ORTAK OLAN KELİMELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yapılan bu çalışmayla Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesinin kelimeleri taranarak iki lehçe arasındaki ortak kelimeler tespit edildi.

Taradığımız kelimeler içinde, Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasında hem ses hem mânâ bakımından ortak olan “620” kelime tespit ettik. Aralarında ses farklılıkları bulunan mânâları ortak kelimelerin sayısını ise “2816” olarak tespit ettik. Bu durumda iki lehçe arasında ortak olan kelimelerin büyük çoğunluğunun ses farklılıkları bulunan mânâları ortak kelimeler olduğu ortaya çıktı. Mânâları tam örtüşmemekle birlikte birbirine yakın anlamlar taşıyan “135” kelime tepsisi ettik.

Hem ses hem mânâları ortak kelimeler, ses farklılıkları olup aynı anlamda kullanılan ortak kelimeler ve yakın mânâlı ortak kelimelerin toplam sayısı “3571” olarak karşımıza çıktı. Taradığımız Kazak Türkçesi sözlüğünde bulunup Türkiye Türkçesi Sözlüğünde bulunmayan ancak bir Türkiye Türk’ünün rahatlıkla anlayabileceği kelimeleri çalışmamıza almadık. Buna rağmen iki lehçe arasında mühim bir ortaklık olduğunu gördük.

Ortaya çıkan bu rakamlar, iki lehçeyi konuşan Türk boyunun bazı ses denkliliklerini bilmesi durumunda kolaylıkla birbiriyle anlaşabileceğini bize göstermektedir; ancak bunun sağlanabilmesi için her şeyden önce her iki lehçenin aynı alfabe ile yazılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

ARSLAN, Hilal Oytun

1997 **Kazak Türkçesinde ve Türkiye Türkçesinde Anlam Kaymasına Uğramış Ortak Yapıdaş Sözcükler** , Ankara

DEVELLIOĞLU, Ferit

1978 **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat**, Ankara

ERCİLASUN, Ahmet Bican ve başk.

1991 **Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü**, Kültür Bakanlığı, Ankara

ERCİLASUN, Ahmet Bican

1993 **Türk Dünyası Üzerine İncelemeler**, Akçağ, Ankara

EREN, Hasan ve başk.

1998 **Türkçe Sözlük**, T.D.K. Ankara

ISQAQOV, A. İ. ve başk.

1974-1986 **Kazak Tiliniñ Tüsindirme Sözdigi**, Kazak SSR Ğılım Baspası, Almatı

İŞLER, Emrullah

2001 **"Kazak Türkçesinde Anlam Kaymasına Uğrayan Arapça Kelimeler"**, Bilig-18 , 87-98, Ankara

KENESBAEV, İ.K. ve başk.

1959 **Kazak Tiliniñ Tüsindirme Sözdigi** , Kazak SSR Ğılım Baspası, Almatı

KORDABAEV, Tolcubay Rahimcanoviç

1991 **Kazak Til Biliminin Meseleleri**, Almatı

ORALTAY, Hasan, N. YÜCE ve S. PINAR

1984 **Kazak Türkçesi Sözlüğü**, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul

TAMİR, Ferhat

1989 **Barköl'den Kazak Türkçesi Metinleri**, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara

ÖZET

Ortak bir tarihe, dile ve kültüre sahip olan Kazak Türkleri ile Türkiye Türklerinin lehçelerinde birçok ortak kelimenin bulunması tabiidir. Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi aynı dilin farklı lehçeleridir. Bu iki lehçe arasında bazı ses, kelime ve yapı farklılıkları olmakla birlikte birçok kelime ortaktır. Yaptığımız bu çalışmayla Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasındaki ortak kelimelerin ne kadar olduğunu bulmaya çalıştık.

Zengin bir kelime hazinesine sahip olmaları, sağlam dil kurallarına bağlı olmaları ve geniş bir alanda kullanılmaları bakımından Türk dünyasında önemli bir yere sahip olan bu iki Türk lehçesinin ortak kelimelerinin tespit edilmesi oldukça önemlidir.

İki lehçe arasındaki ortak kelime hazinesini tespit etmekteki asıl amacımız, Türkçenin bu iki lehçesi arasındaki yakınlığı tespit ederek iki Türk topluluğunun kolayca anlaşabileceğini ortaya koymaktır.

Her iki Türk lehçesi arasında, bu lehçelerin kendine mahsus ses ve yapı özelliklerinden kaynaklanan bazı farklılıkların olması tabiidir. Bu farklılıkları göz önünde bulundurarak çalışmamızın başında, öncelikle Kazak Türkçesi ile Türkiye Türkçesini ses bakımından karşılaştırdık. Çünkü iki lehçe arasındaki ses denkleğini bilmeden bir kelimenin ortak olup olmadığını tespit etmek kolay olmayacaktı.

Türemiş kelimelerin ortak olup olmadığını anlayabilmek için de Kazak Türkçesindeki yapım ekleriyle Türkiye Türkçesindeki yapım eklerini karşılaştırma gereği duyduk. Bu iki lehçe arasında yapım ekleri genellikle aynı olmakla birlikte Kazak Türkçesindeki kuvvetli ünsüz uyumundan kaynaklanan bazı farklılıklar bulunmaktadır. Bunun dışında birkaç farklı yapım ekini de tespit ederek karşılaştırdığımız kelimelerin ortak olup olmadığına karar verdik.

İki ülkede de yaygın şekilde kullanılan ve ilmî geçerliliği olan komisyonlar tarafından hazırlanmış iki sözlüğü tarayarak ortak kelimeleri tespit ettik. Tespit ettiğimiz kelimeleri Kazak Türkçesi alfabesine göre

sıraladık. Çalışmamızda iki lehçe arasında dört bine yakın ortak kelimenin aynı anlamda kullanıldığını gördük. Tespit ettiğimiz ortak kelimeleri rakamlarla ortaya koyduk.

Bazı ses farklılıklarını öğrenen Türkiye Türkünün Kazak Türküyle, Kazak Türkünün Türkiye Türküyle kısa zamanda anlaşabileceğini ortaya koymaya çalıştık. Bu iki Türk boyunun ortak alfabe kullandıkları takdirde rahatlıkla anlaşabileceği sonucuna vardık.

SUMMARY

Kazakhstan and Turkey Turkish have common history, language and culture. It is usual that there are lot of common words in their dialects. Kazakhstan Turkish and Turkey Turkish are different dialects of same language. Although there are some phonetics, words and morphologics differences between these languages, a lot of words are common. In this study, we tried to find out that how much there are common words.

It is very important that it is found out to common words of these two dialects because of having rich words, concrete rules of languages and using different countries and using different countries.

My aim in this study, it is to search the similarities between these languages, and then show to be able to communicate these different communities such as Kazakhstan and Turkish.

At the between of two dialects, it is natural to have differences because of different phonetic and morphologics peculiar to them. At the beginning of this study, I compared especially Kazakhstan Turkish with Turkey Turkish with respect to phonetic. It is not easy to find out to common words without knowing phonetics equivalence.

I compared suffixs in Kazakhstan Turkish with Turkey Turkish as to understand whether they have common words or not. Although suffixs in these dialects usually are same, there are some differences because of strong consonant similarity in Kazakhstan Turkish. I recognised that some different words are common.

I tried to determine common words by scanning two dictionaries, which are Turkish and Kazakhstan Dictionary prepared by special the committee. I arranged words in Turkish alphabetical order.

I tried to confirm that Kazakstan Turks easily communicate with Turkey Turks. I concluded that they can communicate when they use common alphabet.